

Οι δίδυμοι της Τασμανίας

Γελωτοποιός

«Πέρασε πολύς καιρός από τότε που ήμουν ο εαυτός μου.»
Φερνάντο Πεσσόα

**«Αν χάθηκαν οι εραστές δεν θα χαθεί η αγάπη
Κι ο θάνατος δεν θα 'χει πια εξουσία.»**
Ντύλαν Τόμας

**«Οικογένεια είναι μια ομάδα ατόμων που σε μπερδεύει με
κάποιον άλλον που ήσουν όταν ήσουν παιδί.»**
Ρόμπερτ Μπρολ

1.

Ένας σοφός είχε πει ότι ζούμε για να εξιλεωθούμε. Κι όταν έρθει το τέλος να 'ναι η ψυχή μας πιο ελαφριά απ' το τελευταίο δάκρυ.

Τα δάκρυα είναι σαν τις χιονονιφάδες. Δεν υπάρχουν δύο ίδια. Κι είναι διαφορετικά τα δάκρυα της χαράς, εκείνα του πόνου, τα δάκρυα της απώλειας ή του θαυμασμού.

Έλεγε ο σοφός ότι το πιο βαρύ, το πιο πολύτιμο δάκρυ είναι εκείνο της συγχώρεσης. Όχι όταν μας συγχωρούν, αλλά όταν εμείς συγχωρούμε τους άλλους. Για να εξιλεωθείς και να ζήσεις πρέπει να συγχωρέσεις.

Εγώ έμαθα από πολύ νωρίς για τι έπρεπε να εξιλεωθώ, αλλά μου πήρε καιρό να καταλάβω ποιον έπρεπε να συγχωρήσω. Μόνο τότε μπόρεσα να ολοκληρώσω πάλι την ψυχή μου.

Οι ψυχές είναι σαν τις χιονονιφάδες. Δεν υπάρχουν δυο ίδιες. Κι όμως το ξέρουν οι άνθρωποι από τότε που ξεκίνησαν να είναι άνθρωποι, ότι υπάρχουν ψυχές που συνδέονται αδιάρρηκτα, ψυχές που είναι δυο μισά κάτι πιο τέλειου. Για να ολοκληρωθούν πρέπει να συνδεθούν ξανά, έτσι όπως γράφει κι ένας άλλος σοφός.

Εκείνος έλεγε ότι όλοι οι άνθρωποι είναι έτσι, και τριγυρνάνε στη μοίρα ψάχνοντας για το άλλο τους μισό. Δεν ξέρω αν ισχύει για όλους, δεν μπορώ να μιλήσω για όλους, όμως εγώ κατάφερα να το ζήσω.

Κι όλα ξεκίνησαν μ' ένα φλιτζάνι τσάι μάτσα.

Η μητέρα μου ήταν παλαβή. Όχι κυριολεκτικά, μακάρι να ήταν έτσι, γιατί τότε θα ήταν άρρωστη. Ήταν χειρότερη. Κολλημένη με τους κρυστάλλους, τα ενεργειακά πεδία και τις προβλέψεις Ταρώ, τους αγγέλους και τις μετενσαρκώσεις. Τα πίστευε όλα, δεν είχε πρόβλημα.

Για να μου κάνει την αποκάλυψη δεν τη συμβούλεψε παιδοψυχολόγος. Της το είπαν τα χαρτιά που της έριξε ο γκουρού της, ο Τζόνζι. Έπεσε η κάρτα Δικαιοσύνη. Αν αυτή πέσει ανάποδα τότε σημαίνει ότι πρέπει να κρύψεις πράγματα. Αν πέσει κανονικά τότε σημαίνει ότι πρέπει να αποκαλύψεις όλη την αλήθεια για το θέμα που ρώτησες –και να δεχτείς τις συνέπειες της αποκάλυψης.

Ήμουν δεκαπέντε χρονών τότε κι είχα ήδη αρκετά προβλήματα με την εφηβεία. Μεγάλωνα χωρίς πατέρα, οπότε δεν είχα κάποιον για να ξεπεράσω. Η εωσφορική ανταρσία είναι το σημαντικότερο βήμα για κάθε αγόρι που θέλει να γίνει άντρας. Το οιδιπόδειο είναι μισό αν δεν έχεις κάποιον να σκοτώσεις για να κερδίσεις τη μητέρα σου. Ο παππούς μου δεν πιανόταν.

Από την άλλη δεν είναι ωραία να μεγαλώνεις σε μονογονεϊκή οικογένεια στην επαρχία. Στην πραγματικότητα κανείς δεν το έλεγε έτσι. Κανείς δεν το έλεγε καθόλου. Ρωτούσε η δασκάλα κάτι για τον πατέρα μου, εγώ έλεγα ότι δεν έχω πατέρα, η δασκάλα ξερόβηχε αμήχανα και συνέχιζε το μάθημα.

Την πρώτη φορά που ο Μαζιώτης, ο νταής του σχολείου, με είπε «μπασταρδάκι», δεν έκανα τίποτα, γιατί δεν ήξερα τι ήταν. Η μητέρα δεν ήθελε να μου πει. Μου εξήγησε ο παππούς και με κέρασε τουλούμπα. Την επόμενη φορά μάτωσα τη μύτη του Μαζιώτη. Το ίδιο και την τρίτη. Την τέταρτη. Μετά συνήθισα. Αλλά είχα πολλά ακόμα να μάθω για την οικογένεια μου.

~~

Είχε γυρίσει απ' τον γκουρού της και με φώναξε στο σαλόνι.

«Πρέπει να σου εξομολογηθώ κάτι», είπε κι έβαλε μια κούπα τσάι μάτσα. Το μισούσα αυτό το τσάι, μύριζε ποδαρίλα. Και πάντα αναρωτιόμουν γιατί δεν πίνει καφέ όπως όλοι οι φυσιολογικοί άνθρωποι.

Έκατσα απέναντι της. Το μυαλό μου ξεκίνησε να κάνει σενάρια. Πρώτα σκέφτηκα ότι είχε αποφασίσει να παντρευτεί. Δεν θα ήταν άσχημο, αρκεί να μη μ' έδερνε ο πατριός. Θα είχα επιτέλους ένα αντρικό πρότυπο για ν' αποκεφαλίσω.

Μετά φαντάστηκα ότι θα μου έλεγε ποιος είναι ο αληθινός πατέρας μου. Πάντα ονειρευόμουν να είναι κάποιος διάσημος και πλούσιος. Όλα τα παιδιά αγνώστου πατρός ονειρεύονται να έχουν για πατέρα τον Δία.

«Θα στο πω για να καταλάβεις πόσο δυνατός είσαι», μου είπε.

Μου ήρθε άλλη ιδέα. Ήμουν υιοθετημένος. Αλλά γιατί δεν μου το είχε πει νωρίτερα; Και δεν ταίριαζε με τις φωτογραφίες και τα τεκμήρια. Στο πρώτο άλμπουμ, σ' εκείνο που όλοι έχουν, με το μωρό στο εξώφυλλο, γαλάζιο ή ροζ, είχε κρατημένο τον αφαλό μου.

Άλλωστε μου είχε πει και το άλλο παράδοξο, ότι γεννήθηκα με δόντια. Όχι όλα, αλλά χαμογελούσα απ' την πρώτη μέρα. Με εξέτασαν για σύνδρομο Ellis–Van Creveld. Οι νοσοκόμες δεν ήθελαν να με παίρνουν αγκαλιά, τους προκαλούσα ανατριχίλες, λιγάκι φοβόντουσαν. Έριχναν κλήρο ποια θα με πάρει να με πάει στη μάνα μου. Οπότε δεν ήμουν υιοθετημένος. Ποια θα ήταν η εξομολόγηση;

«Δεν ήσουν μόνος σου μες στην κοιλιά μου», είπε κι ήπια μια γουλιά τσάι μάτσα. Μετά κοίταξε έξω απ' το παράθυρο, μήπως είχε έρθει το κοράκι της. Είχε ένα κοράκι που το τσίτσε, σαν να ήταν κατοικίδιο.

«Ωραία μέρα σήμερα, δεν είναι;» είπε και χαμογέλασε.

Πράγματι ήταν πολύ ωραία μέρα, ηλιόλουστη και τα ρέστα, με τα κοράκια να φέρνουν βόλτες, ήταν μια μέρα διάφανη, χωρίς ομίχλες και σκοτεινές στιγμές. Όλα ήταν φωτεινά.

Μου την έσπαγε τόσο αυτό που έκανε –και σίγουρα δεν ήταν η πρώτη φορά. Έλεγε μια φράση και περίμενε από σένα να μαντέψεις τα υπόλοιπα, να φωτιστείς, σαν να ήσουν Βουδιστής μοναχός στη διάφανη γαλήνη της νιρβάνας.

Η αποκάλυψη δεν μ' άφηνε να χαρώ τον καιρό.

«Έχω δίδυμο αδελφό;»

«Όχι.»

«Τότε ποιος ήταν μαζί μου, ο Κρισμαμούρτι;»

«Μη γίνεσαι σαρκαστικός, λερώνεις την ψυχή σου.»

«Χέστηκα για την ψυχή μου.»

Αυτό ήταν λάθος. Δεν ήθελε να βρίζω. Δεν με τιμωρούσε, όχι όπως κάνουν οι άλλοι γονείς, οι κανονικοί. Μακάρι να υπήρχε κάτι κανονικό στην οικογένεια μου. Όχι, εκείνη μόνο σταματούσε να μου μιλάει. Αλλά μπορεί να διαρκούσε ο όρκος σιωπής για πολύ καιρό.

Το μεγαλύτερο διάστημα ήταν ένα τρίμηνο. Όταν έπαιρνε όρκο σιωπής μου άφηνε φαγητό στο τραπέζι σαν να ήμουν σκύλος. Χειρότερα κι από σκύλο, σε κείνους μιλάμε.

Οπότε σαν με άκουσε να βρίζω την ψυχή μου, μεγάλο αμάρτημα, η μάνα μου πήρε το μάτσα της και σηκώθηκε να βγει έξω, να βρει το κοράκι της.

«Εντάξει, συγνώμη», της φώναξα.

Συνέχισε να φεύγει.

«Σε παρακαλώ, μαμά, συγνώμη, δεν θα ξαναβρίσω, τ' ορκίζομαι.»
«Δεν πρέπει να ορκίζεσαι», γύρισε και μου είπε. Τουλάχιστον είχε σπάσει τη σιωπή. Της έκανα σήμα ότι την αγαπάω, στη νοηματική. Της άρεσαν αυτά. Σ' όλες τις μανάδες αρέσουν μάλλον.

Πέρασαν λίγα λεπτά ακόμα μέχρι να επιστρέψει στη θέση της, να κάτσει, να φτιάξει τη φούστα της, να πιει μάτσα, ενώ εγώ δαγκωνόμουν για να μην αρχίσω να βλαστημάω και να ουρλιάζω. Εισπνοή απ' τη μύτη, εκπνοή απ' τη μύτη. Ευτυχώς μου είχε μάθει γιόγκα κι ασκήσεις αναπνοής πριν να περπατήσω.

«Ήσασταν δίδυμα.» Γουλιά από μάτσα. Έψαξε να δει τι έλεγαν τα φύλλα στο φλιτζάνι. Θεέ μου, ήταν πιο ήρεμη από τον ίδιο το Βούδα.

«Και;» έκανα ενώ έσφιγγα τα γόνατα μου, για να εκτονώσω την ένταση.

«Θες να πας τουαλέτα;»

«Όχι, μαμά, όχι, δεν θέλω να πάω τουαλέτα. Θέλω να μου πεις, σε παρακαλώ, ξέρεις...»

«Πριν σου πω πρέπει να σου εξηγήσω κάτι για μένα, για να καταλάβεις.»

~~

Έτσι έμαθα ότι η μάνα μου που έπινε μόνο μάτσα, πότε μαύρο τσάι ή καφέ, που ήταν βίγκαν και δεν ακουμπούσε αλκοόλ ή τσιγάρο, η μαμά που ήταν πιο ήρεμη απ' τον Βούδα, η μαμά που μιλούσε με τα κοράκια σαν να 'ταν ο Άγιος Φραγκίσκος, αυτή η τόσο αθώα μητέρα, όταν έμεινε έγκυος ήταν ηρωινομανής. Τζάνκι κανονικό, δεκάξι χρονών κορίτσι.

Το σαγόνι μου έπεσε κάπου εκεί δίπλα. Ήθελα να πάω να βγάλω τα τσιγάρα μου απ' την κρυψώνα και να καπνίσω δύο. Αλλά ήταν κρυφό μυστικό ότι κάπνιζα. Στη συγκεκριμένη περίπτωση ήταν

παράλογο. Μην καπνίζεις, είσαι μικρός ακόμα. Εγώ στην ηλικία σου μόνο ηρωίνη σούταρα.

«Είχα φύγει απ' το σπίτι κι έκανα πολλά άσχημα πράγματα. Δεν κατάλαβα καν ότι ήμουν έγκυος πριν τον πέμπτο μήνα.»

Σαν το ανακάλυψε πήγε στην εκκλησία να προσευχηθεί. Η Παναγία εμφανίστηκε και της είπε να γυρίσει στο χωριό. Ο παππούς κι η γιαγιά μου ήταν αμόρφωτοι άνθρωποι, αλλά καλλιεργημένοι. Τη δέχτηκαν και τη βοήθησαν. Έκοψε την πρέζα, όμως η ζημιά είχε γίνει. Ο πλακούντας δεν λειτουργούσε κανονικά κι ήταν πολύ νωρίς για πρόωρο τοκετό.

Μέσα στη μήτρα υπήρχαν δύο έμβρυα. Ο πλακούντας της μπορούσε να δώσει οξυγόνο και τροφή μόνο στο ένα. Και δεν μπορούσε να διαλέξει ποιο θα σώσει. Οπότε θα πέθαιναν και τα δύο.

«Πήγα και προσευχήθηκα ξανά στην Παναγία. Ξέρεις τι μου είπε; Κι εγώ ένα παιδί γέννησα.»

«Οπότε ο αδελφός μου πέθανε μέσα στη μήτρα;»

Όλη μου τη ζωή, εκείνα τα δεκαπέντε πρώτα χρόνια έστω, αισθανόμουν σαν να ήμουν μισός –και μου φαινόταν παράξενο. Όταν κάναμε το Συμπόσιο του Πλάτωνα έμαθα τον πλατωνικό έρωτα. Οι άνθρωποι στην αρχή ήταν διπλοί, δυο κεφάλια, δυο καρδιές, τέσσερα χέρια, τέσσερα πόδια. Ο Δίας τους χώρισε στη μέση, γιατί δεν ασχολούνταν με τα θεϊκά, δεν έκαναν θυσίες. Τους εκδικήθηκε που δεν τον λάτρευαν. Δεν είναι παράξενο. Κι ο Γιαχβέ τα ίδια έκανε σ' όσους του πηγαίνουν κόντρα.

Όμως ένιωθα ότι δεν ήταν ερωτικό το πρόβλημα. Δεν ήταν αυτό που μου έλειπε. Μόνο σαν έμαθα για τον νεκρό αδελφό κατάλαβα. Αλλά δεν είχα καταλάβει ακόμα. Ήταν η αρχή μιας μεγαλύτερης αποκάλυψης.

«Κανονικά δεν θα έπρεπε να στο πω αυτό», συνέχισε η μητέρα, «αλλά ο Τζόνζι όταν μου έριξε τη Μεγάλη Αρκάνα, βρήκε τη Δικαιοσύνη. Ξέρεις τι σημαίνει αυτό; Έχω δεσμευτεί να στα πω όλα.»

Συμφώνησα εκείνη τη στιγμή, αλλά μετά θα προτιμούσα να είχε πέσει μια άλλη κάρτα. Ο Τρελός θα ήταν μια χαρά.

«Ο αδελφός σου δεν πέθανε. Ήσουν ο πιο δυνατός. Τον σκότωσες.»

Το είπε έτσι ακριβώς. Σαν να ήταν φράση του Χέμινγκουεϊ. Θα μπορούσε να τελειώνει ένα μυθιστόρημα του «Πάπα» έτσι. Χωρίς

καθόλου καλλωπιστικά φυτά και λέξεις όμορφες, έστω λίγη συμπάθεια για τον ήρωα. Τίποτα. Οι καρχαρίες έφαγαν το ψάρι, η λεχώνα πέθανε μαζί με το έμβρυο, ο ταύρος ψόφησε, σκότωσες τον αδελφό σου.

«Μεταφορικά το λες αυτό», είπα έτοιμος να κλάψω.

«Όχι. Λυπάμαι. Τον σκότωσες και τον έφαγες. Βρήκαν κομμάτια σάρκας μισοχωνεμένα στα περιττώματα σου.»

«Μπορεί να ήταν...»

«Ακριβώς το ίδιο DNA με σένα. Μόνο οι δίδυμοι είναι έτσι.»

Βουβαμάρα. Λευκός θόρυβος μέσα στο κεφάλι μου. Το φως της μέρας εκτυφλωτικό. Το κοράκι έρχεται για το φαΐ του: Ποτέ ξανά. Το φλιτζάνι της μητέρας με τα φύλλα μάτσα που γράφουν ένα μήνυμα: Ποτέ ξανά. Η καρδιά στο καναβάτσο.

Ποια είναι τα πέντε στάδια του πένθους; Άρνηση, οργή, διαπραγμάτευση, κατάθλιψη, αποδοχή; Εγώ τα πέρασα όλα μαζί, ταυτόχρονα. Ήταν ένα μικρό ψυχωτικό επεισόδιο, χωρίς να παύω τίποτα.

Και σκέφτηκα μέσα στο κλάσμα:

Αποκλείεται μαλακίες λέει δεν μπορεί να είναι αλήθεια κι αν είναι γιατί μου το λέει τώρα το κοράκι ήρθε γιατί μου το λέει γιατί μου το λέει τρελή κοίτα πόσο ήλιο έχει σήμερα μπορεί να είναι τρελή να νομίζουν ότι έγιναν έτσι το μάτσα βρωμάει αλλά να τα είδε σε ταινία σαν ταινία είναι όλα να ψάξω τα ιατρικά αρχεία σκατά είμαι φονιάς όχι εκ γενετής χειρότερα προ γενετής είμαι καταδικασμένος πρέπει να το δεχτώ.

«Μην το βλέπεις αρνητικά», είπε η μητέρα κι ευτυχώς με πέταξε έξω απ' το μυαλό μου.

Ήταν καλό αυτό που έκανε. Που λειτουργούσε έτσι ήρεμα κι αποξενωμένα. Γιατί δεν χρειαζόμουν περισσότερο δράμα εκείνη τη στιγμή. Η φιλοσοφική ειρωνεία βοηθάει στις δύσκολες καταστάσεις.

«Ναι, θ' αρχίσω να χορεύω κλακέτες. Γιατί μου το είπες τώρα;»

«Το έδειξαν οι κάρτες. Έπρεπε να μάθεις.»

Σηκώθηκα να βγω έξω, να πάρω αέρα και να πηδήσω από ένα ψηλό κτίριο. Το έκανα μ' αυτή τη σειρά, οπότε παράλειψα το τρίτο βήμα.

«Να πάνε να γαμηθούν οι κάρτες σου», της είπα και δεν μ' ένοιαζε αν θα μου ξαναμιλούσε τρία χρόνια, μέχρι να ενηλικιωθώ και να φύγω απ' το τρελόσπιτο.

Αυτή ήταν η τελευταία φορά που της μίλησα. Τη διέγραψα απ' τη ζωή μου και παρότι μέναμε στο ίδιο σπίτι απέφευγα να τη συναντήσω. Το σπίτι του παππού είχε μια αποθήκη. Έστησα εκεί το κρεβάτι μου, τη βιβλιοθήκη και το πικάπ. Πήγαινα να πάρω φαΐ αργά το βράδυ, για να μην τη συναντήσω.

Ο παππούς όλη την ώρα μεσολαβούσε για να βρεθούμε. Εκείνη δεν ήθελε. Νόμιζα ότι ήταν λόγω της βλακειάς της και της τρέλας της με τα υπερφυσικά. Αλλά το έκανε γιατί δεν άντεχε το βάρος.

Μείναμε ξένοι κι άγνωστοι έτσι, για τρία χρόνια. Μόνο μια νύχτα ήρθε να μου μιλήσει, κι ίσως να το είδα σε όνειρο, δεν είμαι σίγουρος.

Μπήκε στην αποθήκη κι έκατσε στην άκρη του κρεβατιού μου. Ξεκίνησε να μιλάει. Έλεγε πόσο είχε υποφέρει για εκείνο το παιδί που δεν γέννησε. Αυτό που είχε στην κοιλιά της και δεν κατάφερε να το κάνει να ζήσει. Έλεγε πως τα είχε κάνει όλα λάθος. Κι ότι είχε πέσει το αμάρτημα της ζωής της πάνω μου. Αλλά δεν έπρεπε να το σηκώσω.

«Μην χαραμίσεις τη ζωή σου», μου είπε στο όνειρο που ίσως και να ήταν αλήθεια. «Ζεις μόνο μια φορά. Μην τη χάσεις.»

Δεν μου ζήτησε συγγνώμη. Κι εγώ δεν της μίλησα. Έκλεισα τα μάτια για να κοιμηθώ και να εξαφανιστεί. Ή μπορεί να τα άνοιξα για να ξυπνήσω και να εξαφανιστεί.

Το πέτυχα. Εξαφανίστηκε.

2

Κι ενηλικιώθηκα. Όχι πολύ πετυχημένα, αλλά πόσοι μπορούν να καυχηθούν ότι τα κατάφεραν; Δεν ήμουν ούτε ο καλύτερος ούτε ο χειρότερος. Ένας απλός άνθρωπος, χωρίς το άλλο του μισό.

Κάποια στιγμή ανακάλυψα ότι θα έπρεπε να έχω γίνει επιθετικός, βίαιος. Διάβασα κάτι που μου θύμισε τη δική μου κύηση. Ο θηλυκός Διάβολος της Τασμανίας έχει μόνο τέσσερις θηλές μες στο μάρσιπο. Αλλά γεννάει είκοσι έως τριάντα μικρά. Εκείνα πρέπει ν' ανταγωνιστούν για το γάλα, για να επιβιώσουν. Μόνο τέσσερα, τα πιο δυνατά, τα πιο βίαια, κερδίζουν. Τους χαμένους τους τρώνε, για έξτρα πρωτεΐνη.

Ήμουν κι εγώ ένας μικρός Διάβολος, είχα φάει τον αδελφό μου. Αλλά δεν ήμουν βίαιος. Ήταν σαν να είχα εξαντλήσει όλα τ' αποθέματα βίας μέσα στη μήτρα.

Έγινα ακριβώς τ' αντίθετο ενός Διαβόλου. Δεν μπορούσα τον ανταγωνισμό, δεν ήθελα να διεκδικώ. Ευτυχώς με τα κορίτσια, καθώς ενηλικιώνόμουν, δεν χρειαζόταν να προσπαθώ. Και στις δύο σχέσεις που είχα εκείνες έκαναν την πρώτη κίνηση, αυτές μου την έπεσαν κι εγώ αφέθηκα. Δεν κράτησαν πολύ. Και οι δύο μου είπαν ότι ήμουν άβουλος. Δεν ήμουν, αλλά δεν ήθελα και να το ζορίζω το θέμα, γενικά. Αν είναι να 'ρθει θε να 'ρθει, δε γαμιέται;

Έφυγα νωρίς απ' το σπίτι, πήγα φαντάρος. Μετά μετακόμισα στην πόλη. Έκανα πολλές δουλειές. Θα ήθελα να τις ονομάσω «του ποδαριού», αλλά ήταν ακόμα χειρότερα. Στις περισσότερες ήμουν ανασφάλιστος. Δούλεψα σε περίπτερο νυχτερινή βάρδια, έκανα το διανομέα με μηχανάκι, μια εποχή έσπρωχνα φούντα. Δεν μ' ένοιαζε. Το σπίτι που νοίκιαζα είχε ένα στρώμα κάτω, μια κούτα για τραπέζι. Ό,τι λεφτά έβγαζα τα ξόδευα σε ποτό, σε βιβλία και σε μουσική. όχι πως έβγαζα και πολλά.

Η τελευταία δουλειά ήταν σ' ένα εστιατόριο πολυτελείας, το Λουζιτάνια. Ποτέ δεν κατάλαβα γιατί του έδωσαν το όνομα του κρουαζιερόπλοιου που βύθισαν οι Γερμανοί στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι πελάτες σίγουρα δεν ένιωθαν τίποτα πολεμικό, απολάμβαναν το θεσπέσιο φαγητό τους, πίνοντας μαλαγουζιά κι ακούγοντας τζαζ.

Μόνο οι εργαζόμενοι μπορούσαν να το δουν σαν πόλεμο. Έχετε μπει ποτέ σε κουζίνα εστιατορίου; Είναι Βιετνάμ κανονικό, σκηνικό μάχης. Αέρια μουστάρδας και ναπάλμ τσίλι, νεκρά ζώα να κρέμονται στα τσιγκέλια, αστακοί και καβούρια να πετιούνται στο

βραστό νερό ζωντανά, εργαζόμενοι στα όρια της κατάρρευσης, ζέστη περισσότερη απ' τις ζούγκλες, τηλεσίγραφα («Στο τέσσερα θέλουν τώρα την τερίνα ρέγγας! Τώρα!»), μαχαίρια και φλαμπέ, γλιτσερά πατώματα, κραυγές απόγνωσης («Δεν είναι φρέσκο το λεμονόχορτο!») και φυσικά ιεραρχία:

Chef, Sous Chef, Saucier, Entremetier, Rotisseur, Garde manger, Restaurateur, Poissonier, Pâtissier, Boucher, Potager, Legumier, Aboyer.

Ο σεφ δεν είναι μάγειρας, είναι ηγέτης, πρέπει να διευθύνει τη διμοιρία του.

Εγώ ήμουν απλός φαντάρος, οπλίτης. Δούλευα λάντζα/βοηθός κουζίνας/καθαριστής. Έκανα όλες τις αγγαρείες με άλλα λόγια. Είναι βαριά δουλειά, με πολλή ένταση, αλλά δεν ανταγωνιζόμουν κανέναν, μόνο ακολουθούσα εντολές. Κι είμαι πολύ καλός σ' αυτό.

~~

Η ρουτίνα μου ήταν έτσι: Ήμουν ο πρώτος που πήγαινε στην κουζίνα, απ' το μεσημέρι, κι ας ανοίγαμε το βράδυ. Έκανα προετοιμασίες, έβαζα σκεύη στη θέση τους, γέμιζα λάδια και μπαχάρια, έβγαζα λαχανικά και κρέατα, σύμφωνα πάντα με το μενού της ημέρας.

Δεύτερος ερχόταν ο Σεφ. Ήταν ένας ωραίος τύπος, είχε κι εκπομπή στην τηλεόραση. Μακρύ μαλλί ως τη μέση που το έπιανε γαλλική κοτσίδα και –φυσικά- τατουάζ παντού.

Σαν το ανέκδοτο.

Πάει το παιδί στη μάνα:

«Μάνα, θέλω να γίνω σεφ.»

«Τρελάθηκες, παιδί μου; Πού θα βρούμε τόσα λεφτά για τατουάζ;»

Ο Σεφ δεν είχε όνομα. Στην τηλεόραση είχε, αλλά στην κουζίνα τον αποκαλούσαμε σκέτο Σεφ, σαν να τον λέγαμε Λοχαγό.

Όταν ερχόταν έλεγχε προσωπικά τα τρόφιμα που είχα βγάλει.

«Η πρώτη ύλη είναι και η τελευταία ύλη.»

Αυτή την ατάκα τη σκέφτηκε ο ίδιος, την είχε κατοχυρώσει, και την έλεγε καμιά δεκαριά φορές στην εκπομπή του.

Μετά πήγαινε ν' ακονίσει το μαχαίρι του. Αυτό το λάτρευε σαν θεό. Ήταν ένα Yoshihiro Hayate, γιαπωνέζικο μαχαίρι που το φτιάχνουνε με τον παραδοσιακό τρόπο Soshu Kitae, σαν να 'τανε κατάνα. Εφτά

στρώματα από ατσάλι σκληρό στην εξωτερική μεριά της λεπίδας και μαλακός χάλυβας με περισσότερο άνθρακα στη μέση, για να δίνει περισσότερη ελαστικότητα. Η λαβή από έβενο της Κεϋλάνης.

Το ακόνισμα του ήταν άλλη τελετουργία. Δεν χρησιμοποιούσε πέτρα, αλλά δέρμα καρχαρία. Αυτό είναι σαν γυαλόχαρτο, τόσο σκληρό. Περνούσε τη λεπίδα από το δέρμα ακριβώς 33 φορές, τη μια μεριά, κι άλλες τόσες την άλλη. Κι ήταν έτοιμο, όχι απλώς να κόψει. Όχι, δεν ήταν σαν τα άλλα μαχαίρια, τα κανονικά μαχαίρια, τα ανθρώπινα. Το Yoshihiro ζωγράφιζε, δεν έκοβε, κάνοντας ήχο σαν το πινέλο πάνω στον καμβά. Κι ακουγόταν τόσο γλυκά που ήθελες να σε ανοίξει στα δύο. Ήταν ένα μαχαίρι που έδωσε ο θεός στους ανθρώπους.

Για να μάθεις να το χρησιμοποιείς έπρεπε πρώτα να κάνεις έξι μήνες εκπαίδευση στο shodo, στη γιαπωνέζικη καλλιγραφία με πινέλο. Αν ήθελες να μάθεις να κόβεις σωστά έπρεπε να μάθεις να ζωγραφίζεις.

Αφού βεβαιωνόταν ότι όλα ήταν εντάξει και προτού αρχίσουν να 'ρχονται οι υπόλοιποι με κερνούσε έναν καφέ. Η πρώτη ύλη είναι κι η τελευταία ύλη. Είχε μανία με τον καφέ του. Του έφερναν έναν μονοποικιλιακό από Ονδούρα, που είχε νότες γιασεμιού και επίγευση κονιάκ. Αυτό το είπε. Τον πλήρωνε πιο ακριβό από μαύρη τρούφα.

Είχε και μια παραδοσιακή μηχανή εσπρέσο, πριν τον ηλεκτρισμό φτιαγμένη, με γκάτζι λειτουργούσε. Της έβαζε φωτιά και παρακολουθούσε με ευλάβεια τη θερμοκρασία που ανέβαινε. Εκείνη τη στιγμή αν του μιλούσες είχες σίγουρη την απόλυση. Έτσι έφυγε ο προκάτοχος μου απ' την κουζίνα του Λουζιτάνια.

Όταν όλα ήταν έτοιμα έβαζε τον καφέ, το διπλό στόμιο και δυο φλιτζάνια από κάτω. Είχε βρει τη μηχανή κάπου στη Νάπολη, αντίκα, αλλά είχε μόνο το διπλό στόμιο. Το μονό χάθηκε στον πόλεμο και δεν ήθελε να χρησιμοποιήσει άλλης μηχανής. Ο Σεφ ήταν λιγάκι κολλημένος, νομίζω ότι είναι φανερό.

Έτσι έφτιαχνε αναγκαστικά δυο καφέδες. Να πει και τους δύο δεν επιτρεπόταν, θα του χαλούσε την τελειότητα. Και σίγουρα δεν μπορούσε να τον πετάξει. Οπότε χρειαζόταν άλλο ένα άτομο για να μοιραστεί τον καφέ. Έτυχε να είμαι εγώ.

Ο καφές του ήταν απόσταγμα. Δεκαπέντε ml ακριβώς. Χρησιμοποιούσε εμφιαλωμένο νερό απ' την Νάπολη, από κάποια πηγή εκεί, για να μην έχει χλώριο. Τα φλιτζανάκια ήταν αυθεντικά του 1848. Ζάχαρη, και πρόσθετα απαγορεύονταν. Αν ήθελε γάλα θα

έφερνε μια αγελάδα από την Ιταλία, για να την αρμέγει εκείνη την ώρα.

Μια γουλιά καθαρού καφέ, που το έπινε αργά, αλλά μονορούφι. Αυτός ήταν ο μόνος καφές που έπινε ο Σεφ όλη μέρα.

Αφού πίναμε εκείνη τη θεσπέσια γουλιά μιλούσαμε για πέντε λεπτά. Ουσιαστικά ο Σεφ μιλούσε, εγώ άκουγα κι έλεγα μερικά μονολεκτικά για να φαίνεται ότι ακούω.

Δεν έλεγε κάτι ιδιαίτερα σημαντικό. Περί ανέμων και υδάτων για τη ζωή του Σεφ, που είχε ξεκινήσει απ' το μηδέν κι είχε πλέον δική του εκπομπή, ένα αστέρι Μισελέν και πέντε τετραγωνικά τατουάζ.

Μετά έφτανε ο σου-σεφ, έρχονταν κι οι υπαξιωματικοί, έπαιρναν θέσεις κι άρχιζε η μάχη.

~~

Την τελευταία μέρα που δούλεψα στο Λουζιτάνια ο Σεφ έλεγε για τη θητεία του στο στρατό. Είχε ξεκινήσει την εκπαίδευση στο Γύθειο, στο τρίτο τάγμα των μαγείρων, αλλά δεν μπορούσε ν' ακούσει τις υποδείξεις του άσχετου που είχαν επικεφαλή, τα έκανε λίμπα και τον έδιωξαν δυσμενή μετάθεση.

«Όταν είσαι γεννημένος σεφ, είσαι γεννημένος ηγέτης», μου είπε. Κι έβγαλε ένα μικρό μπλοκάκι που είχε για να σημειώσει την ατάκα. Θα την έλεγε στην επόμενη εκπομπή, ήμουν σίγουρος. Μάλλον και σε πολλές ακόμα.

«Με καλεί ο διοικητής και μου λέει: Ή ακολουθείς τις εντολές ή θα σε στείλω στη Γκασμαδία. Κι εγώ του λέω...»

«Ήταν ή επί τας;» τον έκοψα, μην αντέχοντας να κρατηθώ.

«Γίνεσαι σαρκαστικός;» είπε ο Σεφ, εκνευρισμένος που τον διέκοψα.

«Όχι, Σεφ, χιούμορ κάνω», του είπα χαμογέλασα κι ανοιγόκλεισα τα μάτια. Ήταν κάτι σαν τικ, το έκανα όταν αγχωνόμουν.

Με κοίταξε καλά-καλά, σαν να με έβλεπε για πρώτη φορά.

«Για ξανακάντο αυτό.»

«Ποιο;»

«Αυτό με τα μάτια.» Κι ανοιγόκλεισε τα δικά του για να καταλάβω.

Το έκανα, όχι τόσο πετυχημένα όπως όταν ήταν αληθινό τικ.

«Έχεις αδελφό;» μου είπε.

Ταράχτηκα, αλλά δεν το έδειξα. Κράτησα τα μάτια μου επίτηδες

ανοιχτά, σαν να ήμουν ο Ρόμπερτ Πάουελ στο ρόλο του Χριστού απ' τη Ναζαρέτ.

«Έχει πεθάνει.»

«Το πρόσωπο σου, όχι τώρα, πριν, που έκανες έτσι τα μάτια. Μου φάνηκε γνωστό.»

«Είμαι κοινή φυσιολογία. Μέσος όρος κι ούτε ένα τατουάζ.»

Δεν έπιασε το αστείο. Κοίταξε την ώρα. Ο πρώτος σου-σεφ θα έμπαινε σε τρία λεπτά –το αργότερο. Αν καθυστερούσε θα απολυόταν αμέσως.

Ξανάπιασε την ιστορία του:

«Με στείλαν Λέσβο, σε μια μονάδα του κώλου. Γενική επιστασία με είχαν. Φαγητό έπαιρναν απ' το τάγμα. Σκουπίδια. Πρότεινα στο λοχαγό να τους μαγειρεύω εγώ, αρκεί να μην κάνω βάρδιες κι αγγαρείες. Έφαγαν την πρώτη φορά, τους έκανα καβούρι στιφάδο με πουρέ μελιτζάνας, έπαθαν πλάκα.»

Αυτό ήταν ένα απ' τα πιο διάσημα πιάτα του, έτσι το Λουζιτάνια πήρε το Μισελέν αστέρι.

Ο Σεφ κοίταξε το ρολόι του. Δυο λεπτά ακόμα.

«Θυμάμαι το Λοχία. Ήταν ένας τύπος χωρίς λαιμό. Αρχίδι τελείως, με μουστάκι Καραϊσκάκη. Μόνο εμένα δεν άγγιζε, τους άλλους τους είχε κάνει τη ζωή πατίνι, πολύ ξύλο.»

Με κοίταξε διερευνητικά και πάλι.

«Για βγάλε το σκούφο», με διέταξε.

Δεν το έκανα. Αυτό ήταν βέβαιη απόλυση στην κουζίνα. Ακόμα κι αν σε πυροβολούσαν στο κεφάλι δεν έπρεπε να βγάλεις το σκούφο.

«Βγάλ' τον!»

Το έκανα. Αν παράκουγες τον Σεφ σ' έστελνε στο εκτελεστικό απόσπασμα.

Κράτησα το σκούφο και κοίταξα στην πόρτα. Ο Σεφ παρατήρησε το κεφάλι μου. Έλεγξε το ρολόι του. Ένα λεπτό ακόμα πριν έρθουν κι οι άλλοι. Κι ένιωσα ότι είχε μείνει ένα λεπτό πριν αλλάξουν όλα.

«Ειδικά ήταν ένας πιτσιρικάς που είχε μπλέξει», είπε ο Σεφ χωμένος στην αυταρέσκεια του. Ήθελε να συνεχίσει την ιστορία.

«Με τι;» είπα για να πω κάτι. Πνιγόμεν. Ανοιγόκλεισα τα μάτια.

«Εσύ πού έκανες φαντάρος;»

«Σούδα, ναυτικό.»

Δεν φάνηκε να με πιστεύει.

«Ο μικρός δεν άντεχε. Στην αρχή τον βρίσκαμε στην τουαλέτα παρέα με τη τζίνα. Γέμιζε μια σακούλα με βενζίνη και την κρεμούσε απ' τ' αυτιά του. Μύριζε μέχρι να πέσει κάτω. Ήθελε να ξεφύγει απ' το Λοχία.»

Με κοίταξε πάλι, χωρίς να δει το ρολόι του. Ούτε κι εμένα μ' ένοιαζε πια.

«Μετά ξεκίνησε την πρέζα. Τρυπιόταν, δεν την κάπνιζε.»

Άρχισε να ψάχνει τις τσέπες του. Έβγαλε ένα ζευγάρι γυαλιά μυωπίας. Είχε χαμηλό βαθμό και του χαλούσανε το στυλ. Σπάνια τα έβαζε. Τα φόρεσε και ήρθε πιο κοντά. Μου ανακάτεψε λιγάκι τα μαλλιά, που ήταν κοντά όπως πάντα, αλλά ο σκούφος τα κολλούσε. Έτσι όπως το έκανε, έτσι όπως στεκόταν από πάνω μου, αγχώθηκα. Ανοιγόκλεισα τα μάτια.

«Αυτό είναι!» φώναξε ο Σεφ και πετάχτηκε όρθιος. «Αυτός είσαι!»

Ο σου-σεφ, ο σοσιέρ κι ο πατισιέρ είχαν έρθει και περίμεναν στην πόρτα να τους επιτρέψει την είσοδο.

«Ο τζάνκι είναι ίδιος εσύ! Ίδιος σου λέω, σαν δίδυμος.»

Σηκώθηκα, πήγα προς την αποθήκη, γύρισα προς το ψυγείο, μετά κοίταξα έξω, γυρνούσα σαν παγιδευμένος ποντικός, σαν να ήμουν πειραματόζωο κάποιου επιστήμονα. Αλλά δεν υπήρχε επιστήμονας, μόνο ο Σεφ, που ήταν γάτα. Το κεφάλι μου πήγαινε να σκάσει.

«Περίμενε!» φώναξε κι ήρθε κοντά μου. Πλέον είχε μαζευτεί όλο το προσωπικό της κουζίνας απέξω. Είχαν στριμωχτεί και περίμεναν, είχαν μαζευτεί κι άκουγαν, απολάμβαναν αυτό το σπάσιμο της ρουτίνας. Ήταν σαν ένα μικρό πανηγύρι πριν τη μάχη.

«Περίμενε», είπε ο Σεφ. «Ο τύπος έλεγε ότι όταν γεννήθηκε είχε σημάδι. Μας το 'χε δείξει. Στο δεξί χέρι. Σαν φεγγάρι.»

Ένιωθα να πνίγομαι, δεν ήθελα ν' ακούσω άλλα.

«Εσύ έχεις;» Μου σήκωσε το δεξί μανίκι. «Δεν έχεις.»

Ανάσες, ανάσες, ανάσες.

«Όχι, περίμενε... Στο αριστερό μπράτσο ήταν.»

Μου σήκωσε το μανίκι και το είδε. Ναι, το είχα εκεί εκ γενετής. Εγώ έλεγα ότι μοιάζει με κέρατα.

«Εσύ είσαι», είπε θριαμβευτικά ο Σεφ. «Είσαι το τζάνκι!»

Είχε έρθει η στιγμή για να βουλιάξει το Λουζιτάνια. Το γερμανικό υποβρύχιο έριξε τις τορπίλες του.

Πήγα στον πάγκο όπου είχε τη μηχανή του εσπρέσο και τα δύο συλλεκτικά φλιτζάνια. Έπιασα το ένα και το άφησα να πέσει στα πλακάκια. Ακούστηκε ένα «οοοο» πριν τον ήχο του σπασίματος. Ο Σεφ δεν είπε τίποτα, είχε μείνει χωρίς ανάσα. Πώς θα έπινε καφέ μ' ένα μόνο φλιτζάνι;

Έβγαλα την ποδιά μου και την άφησα πάνω στη ψηστιέρα. Πήρε φωτιά αμέσως. Έτρεξαν να τη σβήσουν ενώ εγώ έφευγα. Ο Σεφ δεν μιλούσε. Καθώς έβγαινα κάποιοι με χτυπούσαν στον ώμο.

Δεν μ' ένοιαζε καθόλου. Όλο αυτό είχε τελειώσει. Είχα άλλο θέμα πια. Έπρεπε να βρω τον νεκρό αδελφό.

3.

Μη φανταστείτε ότι ξεκίνησα να το παίζω ντετέκτιβ ή ότι έγινα χάκερ. Ναι, το ξέρω, έτσι κάνουν στις ταινίες. Ο ήρωας μπαίνει απ' τον υπολογιστή του στα αρχεία του στρατού, βρίσκει το πρόσωπο του αδελφού του στις φωτογραφίες κάνει ταύτιση με τα αρχεία της ΚΥΠ και τον εντοπίζει.

Εγώ λειτούργησα αυθόρμητα, το 'χω αυτό, κάνω ό,τι μου 'ρθει –και συνήθως πετυχαίνει. Ξενοίκιασα το άδειο δωμάτιο, μάζεψα ένα σακίδιο πράγματα, αυτά που είχα όλα κι όλα, και πήρα το πλοίο για τη Λέσβο. Λεφτά δεν είχα μαζέψει, ίσα για τα εισιτήρια είχα, αλλά δεν με πείραζε, μπορούσα να δουλέψω. Αρχή σεζόν ήταν, ήξερα πως θα έβρισκα κάτι. Δεν φοβόμουν.

Νομίζω ότι είναι ένα δικό μου χαρακτηριστικό. Δεν είμαι θαρραλέος, καθόλου, αλλά δεν αγχώνομαι. Απλώς πάω με τη ροή της ζωής κι όπου με βγάλει.

Μόλις κατέβηκα στο νησί έμαθα ότι η στρατιωτική μονάδα του Πολιχνίτου ήταν κοντά στη Νυφίδα, τουριστικό μέρος. Έψαξα εκεί για δουλειά, βρήκα σχεδόν αμέσως.

«Καλλονή», μια μικρή ταβέρνα που την είχαν τρεις γυναίκες, τρεις γενιές. Τις συνταγές τις είχε κληροδοτήσει η γιαγιά, η κυρά Σταμάτα, η «Στρατηγός», όπως την έλεγαν. Δεν είναι τυχαίο που πάντα υπάρχει ιεραρχία στην κουζίνα.

Η Στρατηγός είχε αποστρατευτεί, δεν μπορούσε ν' ανοίξει τα δάκτυλα της χωρίς να βογγήξει. Καθόταν έξω στην ταμειακή, με μια μυγοσκοτώστρα μόνιμα στο κλειδωμένο αριστερό της χέρι. Έπαιρνε τα χρήματα κι έδινε ρέστα με το δεξί –το μυαλό της ήταν πιο γρήγορο από αριθμομηχανή. Όταν κάποια μύγα έκανε το λάθος να προσγειωθεί στο τραπέζι τη σκότωνε με το αριστερό. Μετά έφτυνε το πλαστικό τραπεζομάντιλο για να το καθαρίσει.

Η μητέρα μαγειρεύε, η κόρη σέρβιρε. Δέκα τραπέζια είχαν όλα κι όλα, αλλά χρειάζονταν έναν βοηθό, άντρα, για να κάνει όλα τ' άλλα και τις αγγαροδουλειές.

Μου έδωσαν και στέγη. Ένα δωματιάκι πάνω απ' το εστιατόριο, που μύριζε γεμιστά και σαρδέλα –τις Τρίτες μόνο. Με την πρώτη ματιά το αγάπησα πιο πολύ απ' το διαμέρισμα στην πόλη. Είχε ένα κρεβάτι που δεν με χωρούσε, το παιδικό της Βασιλείας, της κόρης. Στους τοίχους η Βασιλεία είχε σε αφίσες τα εξώφυλλα από όλους τους δίσκους των Beatles. Άλλη μια μανιακή.

Το ξέρω ότι ακούγεται χαζό, αλλά έτσι ξεκίνησα την έρευνα για τον δίδυμο μου. Δεν έκανα τίποτα άλλο, ουσιαστικά δεν έκανα τίποτα, ούτε βιάστηκα να ψάξω. Πρώτα ήθελα να τακτοποιηθώ, να βρω τη σειρά μου εκεί, και μετά θα ερχόταν μόνο του. Ναι, δεν νομίζω ότι χρειάζεται πολύς κόπος για τίποτα. Γιατί όλα περνάνε, χάνονται, οπότε τζάμπα χαραμίζεις κι εσύ τις δυνάμεις σου. Χαλάρωσε και πήγαινε με τη ροή.

Αυτή είναι η φιλοσοφία μου, που σίγουρα δεν θα μείνει στην ιστορία του στοχασμού, αλλά δεν με νοιάζει κιόλας: Μην το παρακάνεις στην προσπάθεια. Ακόμα καλύτερα, μην προσπαθείς καν. Στάσου ακίνητος κι άσε τον κόσμο να γυρίζει γύρω σου, μέχρι να μπουν τ' αστέρια στη σωστή θέση. Κι αν δεν μπουν, μη σκας, θα το 'χεις διασκεδάσει.

Έπιασα δουλειά στην «Καλλονή» και πολύ γρήγορα μ' εκτίμησαν οι τρεις αφεντικές. Γιατί ήμουν ήσυχος, εργατικός και βολικός. Ρουτίνα ξανά, αλλά χωρίς τον πόλεμο του Λουζιτάνια. Στην Καλλονή παίζαμε τη μουσική μας, έτσι όπως θέλαμε. Όπως ήθελε η τριπλή Σεληνοθεά –εγώ ήμουν τεχνικός ήχου.

Έφτιαχναν τα φαγητά τους έτσι όπως ήξεραν –κι ήταν καλύτερα απ' του σούπερ σεφ. Αν κάποιος πελάτης ήθελε κάτι διαφορετικό του έλεγαν –ευγενικά- να πάει παρακάτω. Δεν υπήρχε το άγχος που επέβαλε ο διεθνής ανταγωνισμός των αστεριών, δεν υπήρχαν εισιτήρια πρώτης θέσης. Οι πελάτες ήταν άνθρωποι που ταξίδευαν γευστικά μαζί μας. Τους κερνούσαμε κρασιά, ανταπέδιδαν με ούζα, κάποιοι έβγαζαν και τα όργανα, τραγουδούσαμε, γελούσαμε, μεθούσαμε, κι ήταν μαγικά όλα εκεί στο νησί.

Έτσι όμορφα πέρασαν οι μήνες χωρίς να το καταλάβω, κάθε μέρα ίδια με την άλλη. Νομίζω ότι ήταν η πιο ευτυχισμένη περίοδος της ζωής μου εκείνο το καλοκαίρι. Πέρα απ' τη δουλειά και τις ωραίες νύχτες στο μαγαζί δεν έκανα τίποτα. Μόνο μια βουτιά στη θάλασσα το μεσημέρι στο διάλειμμα. Και μετά τη δουλειά διάβαζα στο δωματιάκι μου τα βιβλία που είχε στη βιβλιοθήκη της η μητέρα της Καλλονής. Εκείνη ήταν μανιακή με τ' αστυνομικά. Διάβασα τα πάντα, την Αγκάθα Κρίστι και το Γεράκι της Μάλτας, λάτρεψα τον Ρέιμοντ Τσάντλερ, πέρασα στους Καμιέρι, ξεψάχνισα την Πατρίσια Χάισμιθ, έφτασα στον Χάρι Χόλε.

Δούλευα όλη μέρα, κάποιες νύχτες διασκεδάσαμε, στον ελεύθερο χρόνο μου διάβαζα για φόνους κι εγκλήματα. Δεν ξέρω γιατί οι

άνθρωποι απεχθάνονται τη ρουτίνα. Εμένα μου ταιριάζει. Το πρόσεξε κι η Στρατηγός.

«Είσαι λιγάκι σαν γέρος», μου είπε η κυρά Σταμάτα, μια νύχτα που τρώγαμε, αφού είχαμε μαζέψει.

«Τι του λες του ανθρώπου, ρε μάνα!»

«Μα είναι.»

«Εμένα μου φαίνεται σοφός», είπε η εγγονή.

«Δεν πρέπει να μιλάς για τους παρόντες σε τρίτο πρόσωπο», είπε η μάνα.

«Ούτε για τους απόντες», είπε η γιαγιά.

Κάπως έτσι πήγαινε πάντα η κουβέντα. Μιλούσαν οι τρεις τους, κι εγώ παρών απών άκουγα μόνο. Ίσως γι' αυτό να της φαινόμουν σοφός.

«Μπορεί να είναι άγιος», είπε η κόρη.

«Σιγά μην είναι και νεομάρτυρας», έκανε η γιαγιά και γελάσαμε όλοι.

Τότε, απόλυτα συγχρονισμένα με το γέλιο, είδα ένα φύλλο να πέφτει. Η αυλή της «Καλλονής» ήταν κάτω από μια θεόρατη μουριά. Είχανε βάλει ξύλινα δοκάκια για να κρατάνε τα κλαδιά, που ήταν χοντρά σαν κορμοί κι εκείνα.

Είδα ένα μικρό φύλλο να πέφτει στην πλάκα, δυο μέτρα απ' το πόδι μου. Το ζήλεψα. Ήταν τόσο ήσυχο. Δεν ήξερε ότι είχε πεθάνει. Εκείνο το φύλλο δεν ήξερε τίποτα για το θάνατο. Και ήταν κάτι σαν οiwνός αυτή η σκέψη.

Είχα μείνει τρεις μήνες εκεί, με πιο μακρινή διαδρομή ως τη θάλασσα για βουτιές. Και θα μπορούσα να μείνω για πάντα. Αλλά εκείνο το φύλλο ήταν ένας οiwνός που μου έλεγε ότι κάτι είχε πεθάνει. Το καλοκαίρι είχε πεθάνει. Έπρεπε να πάω να κάνω μια βόλτα κοντά στο στρατόπεδο. Τους το είπα. Ρώτησα αν μπορούσα να πάρω ρεπό μια μέρα.

«Όποτε θες», είπε η μάνα. Το σκέφτηκε λιγάκι. «Εκτός από Σαββατοκύριακο.»

«Και την Τετάρτη έχουμε το γάμο», είπε η κόρη.

«Σωστά... Και Πέμπτη, Παρασκευή λένε θα έρθουν γκρουπ από Τουρκία.»

«Οπότε αύριο», τους είπα.

«Ναι, σωστά, Δευτέρα δεν έχουμε τίποτα. Μόνο να κουβαλήσεις τα...»

«Θα τα κάνω όλα προτού φύγω, μην ανησυχείς.»

Καληνύχτισα και σηκώθηκα να πάω για ύπνο. Άκουσα τη κυρά Σταμάτα να λέει: «Κάτι κουβαλάει αυτός στην ψυχή του. Γι' αυτό γέρασε.»

Η κόρη άκουγε τους Beatles. Η μάνα διάβαζε αστυνομικά. Η γιαγιά ήταν μάντης.

~~

Την επομένη, αφού τέλειωσα τις αγγαρείες, πήρα το ποδήλατο της Βασιλείας. Η Πολιχνίτος δεν ήταν μακριά, πέντε χιλιόμετρα. Έμαθα πώς θα πήγαινα για το στρατόπεδο και πάτησα τα πετάλια. Ήταν όμορφη διαδρομή, σαν να κάνεις βόλτα στην ευτυχία. Γέλασα στη διαδρομή. Θυμήθηκα το τραγούδι του Τζον Λένον: Happiness is a warm gun. Πράγματι ήταν τόσο όμορφα που θα μπορούσα να βάλω την ευτυχία στο στόμα μου και να τινάξω τα μυαλά μου στον αέρα. Τι όμορφη μέρα! Δεν ξέρω αν πρέπει να φτιάξω τσάι ή να κρεμαστώ.

Βρήκα το στρατόπεδο προτού αναγκαστώ ν' αυτοκτονήσω. Στάθηκα απέξω. Στην πύλη ήταν ένας βαριεστημένος φαντάρος. Είχε βγάλει το καπέλο του και κάπνιζε. Σίγουρα ήταν παλιός, κόντευε ν' απολυθεί. Πέρα απ' τη συμπεριφορά του φαινόταν και στο μαλλί του. Είχε σταματήσει να μοιάζει με φαντάρο. Αν του έβγαζες τη στολή θα ήταν σαν ένας κανονικός άνθρωπος.

«Εδώ έκανα τη θητεία μου», του είπα.

Δεν φάνηκε να νοιάζεται. Ήξερα πώς ένιωθε. Ήθελε να τελειώσει τη βάρδια του και να βγει. Μα περισσότερο ήθελε να περάσει εκείνος ο τελευταίος μήνας, που σερνόταν κι αργούσε περισσότερο απ' τους προηγούμενους δεκαεφτά. Να πάρει το χαρτί και να βγει ελεύθερος στον κόσμο. Δεν ήξερε ότι εκείνη ακριβώς τη στιγμή, όταν θα έβγαινε χωρίς άλλες υποχρεώσεις, θα ήταν πιο υποχρεωμένος από ποτέ –για όλη του τη ζωή, χωρίς άλλη απόλυση απ' το θάνατο.

«Έχετε ακόμα τον ίδιο λοχία;»

«Ποιον απ' όλους;»

Με το ζόρι μιλούσε.

«Πώς τον λέγανε; Ένας μαλάκας με μουστάκι.»

«Όλοι μαλάκες είναι. Οι πιο πολλοί και με μουστάκι.»

«Χωρίς λαιμό», είπα και σήκωσα τους ώμους. Δεν κατάλαβε.

«Εκείνον που έδερνε τους φαντάρους.»

«Α, λες για τον... Ναι, είχα ακούσει γι' αυτόν. Δεν τον πρόλαβα, τον

έδιωξαν όταν έκανε έναν φαντάρο ν' αυτοκτονήσει. Πήδηξε απ' το γκρεμό στη θάλασσα.»

Θυμήθηκα το φύλλο που έπεσε στο εστιατόριο. Ο οιωνός του θανάτου. Γιατί ο θάνατος είναι τόσο συνδεδεμένος με την πτώση;

«Ποιος φαντάρος; Ξέρεις τι—»

«Πρεζάκι ήταν. Δεν ξέρω ονόματα και τέτοια. Αλλά έχει γίνει μύθος. Φιλαράκι, πρόσεχε μην την πάθεις σαν το πρεζάκι. Αυτό είναι το πρώτο που σου λένε όταν έρχεσαι εδώ. Μάλλον φανταρίστικος μύθος θα είναι, όπως ο άλλος με τη Ραχήλ, στη Θράκη.»

Ξεκίνησε να μου λέει το φανταρίστικο μύθο της Ραχήλ, της νεκρής κοπέλας που παίρνει μαζί της φαντάρους στο νεκροταφείο και τους σκοτώνει. Τον ήξερα, όλοι όσοι πάνε στρατό τον έχουν ακούει. Και δεν με ένοιαζε ν' ακούσω την εκδοχή του. Ένωσα σαν να είχα χάσει τον αδελφό μου ξανά. Τουλάχιστον δεν τον είχα φάει. Ήταν μια βελτίωση.

«Πού βγαίνετε εδώ πέρα;» τον ρώτησα. Χρειαζόμουν επειγόντως κάτι να πιω.

«Εδώ πέρα πουθενά. Βλάχοι τελείως. Κάτω στη Σκάλα πηγαίνουμε. Με το ποδήλατο είσαι; Κατηφόρα, ένα τέταρτο.»

Πήγα να τον χαιρετίσω, να του πω κάτι σοφό, αλλά δεν νοιαζόταν για τίποτα. Μόνο ν' απολυθεί ήθελε –είκοσι δύο και σήμερα.

~~~

Είχα ρεπό όλη μέρα, οπότε ξεκίνησα για τη Σκάλα. Χρειαζόμουν μια Γκίνες, κάτι πικρό και μαύρο, σαν το θάνατο.

Η Σκάλα ήταν τουριστική και με πολύ περισσότερο κόσμο απ' τη Νυφίδα. Τουρίστες πήγαιναν κι ερχόντουσαν, μιλούσαν για το Μικελάντζελο, ένα καινούριο μπαράκι. Ρώτησα τρεις ντόπιους μέχρι να μάθω πού σερβίρανε Γκίνες βαρέλι.

Η Γκίνες σε κουτάκι ή μπουκάλι είναι για πέταμα. Καμία σχέση με το βαρέλι. Μάλλον το καβουρντισμένο κριθάρι θέλει να συνεχίσει να ζυμώνεται. Κάποιος Ιρλανδός μου είχε πει ότι η καλύτερη Γκίνες είναι πάντα η τελευταία του βαρελιού, σε μικρά μαγαζιά χωρίς κατανάλωση, γιατί έχει αρχίσει να χαλάει.

Ήταν ένα ωραίο μπαράκι, σε στυλ παμπ, που λεγόταν Beckett. Δεν είχε καμία σχέση με τα υπόλοιπα του νησιού, ούτε μοδάτο ούτε

Zorba-the-Greek. Μάλλον ήταν λιγάκι παράταιρο, αλλά έτσι ήμουν κι εγώ, παράταιρος, οπότε ταίριαξα.

Πήγα κι έκατσα στη μπάρα. Το μέρος μύριζε υγρό γενικής χρήσης με άρωμα λουλούδια του δάσους, κάτι τέτοιο. Μόλις είχαν καθαρίσει. Θα ήταν πολύ καλύτερα όταν θα βρωμούσε αλκοόλ και χνώτα. Το σκαμπό ήταν άβολο, αλλά κατάλαβα ότι είχα βρει το μπαράκι μου, γιατί είχα ένα ντεζαβού. Ένιωσα σαν να είχα ξαναμπει εκεί μέσα. Αυτό συμβαίνει πάντα όταν νιώθω όμορφα κάπου. Ήταν δικό μου μέρος. Ακούμπησα τον αριστερό αγκώνα στην μπάρα για να στρίψω τσιγάρο.

Κατάλαβα ότι ο μπάρμαν ήταν μάλλον και ιδιοκτήτης. Φαινόταν γέρος, σαράντα-φεύγα, και κανείς δεν προσλαμβάνει μεσήλικες μπάρμαν. Είχε γυρισμένη πλάτη. Κοιτούσε τα μπουκάλια του κι έγραφε τι απόθεμα είχε. Έκατσα μπροστά στην κάνουλα της Γκίνες. Στα ηχεία έπαιζε μέταλ. Ή γκράντζ; «I feel so alone, gonna end up a big ol' pile of them bones.» Έπαιζε Alice in Chains. Και τα δύο μαζί.

Ο μπάρμαν με είδε στον καθρέφτη κι έκανε μια γκριμάτσα δυσαρέσκειας, σαν να έλεγε: «Τι θέλει αυτός, τόσο νωρίς;»

Ζήτησα απ' την πλάτη του μια Γκίνες. Και του είπα ν' αφήσει να σταθεί μες στο ποτήρι πριν τη γεμίσει.

«Μπορώ να περιμένω τον Γκοντό», του είπα.

Ο μπάρμαν γύρισε αργά. Ήταν ψηλός και χοντρός. Μεσήλικας. Δεν του άρεσε το αστείο μου. Ή μπορεί να τσαντίστηκε που του υπέδειξα πώς να κάνει τη δουλειά του. Γέμισε τα τρία τέταρτα του ποτηριού και την άφησε να κατακάτσει, να γίνει μαύρη. Όσο περιμέναμε με κοιτούσε. Τα μάτια του καρφιά.

«Τι;» του είπα, έτοιμος να τσακωθώ.

Εκείνος μόνο σήκωσε τα φρύδια. Δεν ήταν ο πιο ευγενικός μπάρμαν της χώρας. Μπορεί να είχε επηρεαστεί κι απ' το όνομα της παμπ - και τα έργα του Ιρλανδού.

Κοίταξα τριγύρω. Ωραία διακόσμηση, όλα από θέατρο του παραλόγου. Μπέκετ, Ιονέσκο, Αντάμοφ και Ζενέ. Ψαγμένη παμπ. Κάπου στην άκρη είχε και την καθιερωμένη γωνία με τις φωτογραφίες των πελατών, μαζί με σχόλια γραμμένα με μαρκαδόρο και χαρτονομίσματα απ' όλο τον κόσμο. Ήταν το μόνο συνηθισμένο μέσα στο παράλογο. Αυτό και η μουσική.

Ο μπάρμαν μου έδωσε την μύρα, άψογα εκτελεσμένη.

«Φιστίκια δε θες», είπε κι έφυγε.

Ο αγενής μπάρμαν. Θα μπορούσε να είναι τίτλος θεατρικού του Πίντερ. Αλλά είχε δίκιο, δεν ήθελα φιστίκια, είμαι αλλεργικός.

Ο Μπέκετ βγήκε έξω με το κινητό του και μίλησε για λίγο. Δεν του έδωσα σημασία, γιατί η μουσική είχε γίνει παράλογη. Μετά τη μαυρίλα των Alice in Chains, μετά το Them Bones, ξεκίνησε να παίζει Σίντι Λόπερ, “Girls just wanna have fun.”

«Ποιος διαλέγει τα τραγούδια;» του είπα μόλις επέστρεψε.

Μου έδειξε, χωρίς να μιλήσει, ένα cd-jukebox, στην άκρη του μαγαζιού, vintage, αλλά όχι αντικά, όπως θεωρούνται εκείνα με τα βινύλια.

«Τυχαία;» του είπα.

«Περίμενε και θα δεις», έκανε ο μπάρμαν. Νομίζω ότι χαμογέλασε λιγάκι.

Περίμενα πίνοντας μύρα. Το επόμενο που έπαιξε ήταν η «Μαντουμπάλα» του Στέλιου Καζαντζίδη. Άκουσα τον λαϊκό τενόρο να τραγουδάει για την Ινδή ηθοποιό. Η Γκίνες είχε περίεργη γεύση. Μάλλον έπρεπε να παραγγείλω ρετσίνα. Αλλά παραδόξως μου ταίριαξε, το συνήθισα. Θα μπορούσα να συνεχίσω με Μαρινέλλα και Μπιθικώτση. Αλλά σαν τέλειωσε ο Στέλιος ξεκίνησε ν’ ακούγεται κάτι από κλασική μουσική. Σαν Μότσαρτ έμοιαζε.

Ήταν τελείως παράλογο. Ταίριαζε με το μαγαζί απόλυτα.

~~

Λίγο μετά, ενώ έπινα τη δεύτερη Γκίνες θυμήθηκα τον αδελφό μου. Μέσα σ’ όλο αυτό το παράλογο είχα ξεχάσει ακόμα και τον εαυτό μου. Ήταν αλήθεια αδελφός μου; Είχε αυτοκτονήσει τελικά; Είχε γίνει τζάνκι σαν τη μητέρα μας, αλλά δεν είχε την Παναγία να τον βοηθήσει, μόνο ένα Λοχία χωρίς λαιμό που τον έσπρωξε στο κενό;

Μόνο ερωτήματα, που πλήθαιναν όσο έπινα, καθόλου απαντήσεις, κι ίσως το μόνο που μ’ ένοιαζε είναι ν’ ακούσω ποιο θα ήταν το επόμενο κομμάτι, τι θα έπαιζε το χάος.

Ένα ζευγάρι Ρώσων μπήκαν εκείνη τη στιγμή. Πήγαν κι έκατσαν σε τραπεζάκι. Ο μπάρμαν πήρε παραγγελία, το ίδιο μουτρωμένος όπως πάντα. Η μουσική σταμάτησε. Τον είδα να κοιτάει το τζουκμποξ. Περίμενε λιγάκι, μήπως αρχίσει. Μετά πήγε και του έδωσε μια κλωτσιά. Πήρε μπρος. Κιθάρα κοφτή. Κατάλαβα τι είναι απ’ το πρώτο ακόρντο. The Sound:

«So many feelings, pent up in here,
Left alone, i' m with the one I most fear
I'm sick and I'm tired of reasoning
Just want to break out shake off this skin.»

I CAN'T ESCAPE MY SELF!

Γύρισε στην μπάρα και ξεκίνησε να φτιάχνει Μαργαρίτα. Έβαλε τεκίλα Milagro, που ήξερα απ' το Λουζιτάνια ότι είναι η καλύτερη για κοκτέιλ, και σίγουρα πολύ ακριβή για ένα μαγαζάκι στη Σκάλα Καλλονής.

«Seems like my shadow,
Marks every stride
Can't learn to live with
What's trapped inside»

Για triple sec έβαλε Grand Marnier. Και χυμό από λάιμ που έστυψε εκείνη τη στιγμή. Το αλάτι, είμαι σίγουρος, ήταν απ' τις αλυκές του νησιού.

I CAN'T ESCAPE MY SELF!

Η πρώτη ύλη είναι η τελευταία ύλη.

«Left alone, i' m with the one I most fear
I'm sick and I'm tired of reasoning
Just want to break out shake off this skin”

Είχα ξεχάσει τον αδελφό μου. Υπήρχαν πολλά όμορφα για να ζήσω, γιατί ν' ασχολούμαι μαζί του;

Και τραγούδησα:

I CAN'T ESCAPE MY SELF!

~~

Ενώ έπινα την τρίτη Γκίνες κι ακούγαμε Μαρία Κάλας, ξεκίνησε να έρχεται περισσότερος κόσμος. Θυμήθηκα το τραγούδι. Ήταν το μόνο που ήξερα, το είχα δει κι ακούσει στην ταινία με τον Τομ Χανκς: La mamma morta.

Κι άκουγα την Κάλας κι ένιωθα τον πόνο ξανά. Η μάνα μου είχε πεθάνει. Λίγα χρόνια μετά που έφυγα. Με ειδοποίησαν ότι είναι άσχημα. Δεν πήγα να τη δω στο νοσοκομείο. Με περίμενε.

Στο μαγαζί μπήκε μια παρέα από αγόρια, κοντοκουρεμένοι όλοι, σίγουρα φαντάροι, καβλωμένοι απ' το πρωί ως το βράδυ. Έκατσαν κι έκαναν νόημα. Σίγουρα ήθελαν μύρες. Θα έπιναν μέχρι το πρωί.

Η Κάλλας τραγουδούσε: «Io son l'amor, l'amor', εγώ είμαι η αγάπη». Πήγα στην κηδεία της μητέρας μου. Έκατσα πίσω, μακριά απ' τους άλλους. Δεν μπορούσα να κλάψω, δεν έκλαψα.

Στο μαγαζί μπήκαν δυο σαραντάρες φορτσάτες και γελαστές. Οι φαντάροι έκαναν παιχνίδι. Θα τους έτρωγαν ζωντανούς –και θα χαίρονταν. Το τζουκ μποξ του Μπέκετ, σαν να ήθελε να τους βοηθήσει ξεκίνησε να παίζει Τζορτζ Μάικλ, το Freedom (All we have to see, Is that I don't belong to you and you don't belong to me.)

Η παρέα ενώθηκε, τους είδα να γελάνε και να φλερτάρουν, παρατήρησα πώς έφτιαχνε ο μπάρμαν τα Μοχίτο, περίμενα να τελειώσει για να παραγγείλω κι άλλη μύρα.

Μετά την κηδεία ήρθε να με βρει ο παππούς, ο πατέρας της.

«Δεν τα έκανε όλα σωστά, παιδί μου», είπε ο παππούς.

«Έκανε κάτι σωστά;»

«Σ' αγάπησε.»

Δαγκώθηκα κι έσφιξα τα σαγόνια για να μη δακρύσω. Δεν ήθελα να της χαραμίσω ούτε ένα δάκρυ.

«Αγάπη για πέταμα», του είπα.

«Ποτέ δεν είναι για πέταμα η αγάπη», είπε εκείνος.

Έφυγα για να μην ακούσω άλλα. Δεν μ' ένοιαζε. Ο παππούς πέθανε λίγο μετά.

~~~~

Λίγο μετά, μόλις άλλαξε κομμάτι, μπήκε μια κοπέλα όλη ντυμένη και βαμμένη στα μαύρα, με τρελά μαλλιά. Ταίριαζε. Γιατί εκείνη την ώρα έπαιζε το “Killing an arab”. Ήταν λες και περίμενε ν' αρχίσει το κομμάτι για να μπει στο μαγαζί.

Κοίταξε γύρω και με πρόσεξε, ήμουν ο Ξένος. «I'm the stranger.»

Κατάλαβα ότι της έκανα εντύπωση, κι αυτό ήταν παράξενο, γιατί δεν είμαι και κανένας ωραίος. Ίσα που δεν με λες άσχημο. Αλλά εκείνη ήρθε κατευθείαν πάνω μου.

«Πλάκα μου κάνεις;» μου είπε κατάμουτρα.

Είχε ωραία γαλαζογκρί μάτια, σαν τη θάλασσα τις συννεφιασμένες μέρες. Έκαναν αντίθεση με το μαυρισμένο δέρμα της -κι όλα τ' άλλα τα μαύρα της.

Ο μπάρμαν έβγαине εκείνη την ώρα, κουβαλώντας στο δίσκο τα Μοχίτο. Στάθηκε για μια στιγμή δίπλα στη γκοθού.

Μ' έδειξε με το πηγούνι: «Στο είπα».

«Μου είπες, αλλά δεν περίμενα...»

Δεν τέλειωσε την πρόταση της.

«Τι κάνεις εδώ;» μου είπε η κοπέλα, με ένταση στη φωνή της.

«Πίνω μια Γκίνες;»

Και τότε με χαστούκισε. Σφαλιάρα δυνατή κανονική, που δεν την είδα να έρχεται, ούτε πρόλαβα να αντιδράσω. Όλοι γύρισαν να κοιτάζουν. Ο μπάρμαν χαμογέλασε, κανονικά αυτή τη φορά, του άρεσε.

«Νόμιζα ότι πέθανες», είπε η κοπέλα. Είχε δακρύσει. Πήγα να πω λίγη Γκίνες για να πάρω φόρα και να της εξηγήσω. Είχε αδειάσει. Γύρισα στην κοπέλα.

«Συγγνώμη», της είπα, «αλλά δεν σε ξέρω.»

Σλαπ! Δεύτερη σφαλιάρα, πιο δυνατή. Είχαμε γίνει φαρσοκωμωδία πλέον.

«Γαμιέσαι!» μου είπε με γνήσιο μίσος. «Αμνησία έχεις πάθει;»

Θα μπορούσα να την κόψω αμέσως και να της εξηγήσω, αλλά μου άρεσε αυτό που συνέβαινε.

«Όχι. Δεν νομίζω. Αλλά δεν σε ξέρω.»

«Αλήθεια; Για έλα λίγο.»

Με τράβηξε ως τη γωνιά με τις αναμνηστικές φωτογραφίες. Μου έδειξε. Υπήρχε μία εκεί, ναι, υπήρχε μία όπου ο νεότερος εαυτός μου, πιο αδύνατος και μαυρισμένος, πόζαρε μάγουλο με μάγουλο δίπλα στη γκοθού.

Έμεινα να κοιτώ το πρόσωπο του αδελφού μου. Υπήρχε, δεν ήταν φαντασίωση. Ήταν φαντάρος στη Λέσβο, ο Σεφ είχε δίκιο. Ήταν αυτός που είχε αυτοκτονήσει.

Χρειαζόμουν μια μπύρα, χρειαζόμουν ένα τραγούδι των System of a Down, χρειαζόμουν κάποιον να μου πει την αλήθεια. Κι είχα άδειο ποτήρι, είχα την Αρλέτα που τραγουδούσε για τη Σερενάτα –είχα και μια τύπισσα με γκρι μάτια.

Γαλαζογκρί, δεν ξέρω πώς λέγεται αυτό το χρώμα.

4

Όταν η ζωή σου δίνει λεμόνια, φτιάξε λεμονάδα. Αυτή ήταν η αγαπημένη φράση της μητέρας μου. Κι εκείνη τη στιγμή ταίριαζε αλήθεια. Όλα ήταν περίεργα και παράλογα, οπότε μπορούσα να τα στύψω και να φτιάξω το κατάλληλο ρόφημα. Το τζουκ μποξ ήταν ζωντανό. Ή μπορεί εγώ να προσαρμοζόμουν σ' όσα έπαιζε.

Μετά την Αρλέτα άρχισε να παίζει την Ορνιθολογία του Τσάρλι Πάρκερ με τον Μάιλς Ντέιβις. Όλα είναι τέλεια όταν ακούς αυτή την τόσο τρελά τέλεια μουσική.

Η γκοθού, που πρώτη φορά την έβλεπα, ήταν έτοιμη να μου φάει το λαρύγγι. Δεν με πείραζε. Αλλά δεν γινόταν να συνεχίζουμε τα σεξέρω, δε-με-ξέρεις. Άνοιξα το πορτοφόλι κι έβγαλα την ταυτότητα μου. Κοίταξα τη φωτογραφία. Σ' αυτή έμοιαζα πιο πολύ με τον αδελφό μου. Αλλά δεν μπορούσα παρά να της τη δείξω.

«Ναι, τι;» είπε εκείνη που είχε δει μόνο την μπροστινή όψη. Τη γύρισα στην πίσω πλευρά. Όνομα, επώνυμο και λοιπά στοιχεία. Μου την πήρε απ' το χέρι για να την δει καλύτερα. Την κοίταξε κι απ' την άλλη, τη ζύγισε, για μια στιγμή πίστεψα ότι θα την δάγκωνε κιόλας για να πειστεί ότι ήταν αυθεντική.

«Δεν παίζει», είπε η γκοθού.
 «Παίζει. Είναι ο δίδυμος αδελφός μου.»
 «Δεν παίζει. Αυτά είναι Μπόλιγουντ μόνο.»
 «Όπως νομίζεις.»
 «Κι έχετε διαφορετικό επίθετο;»
 «Δεν έχουμε συναντηθεί ποτέ», της είπα. Γέλασε.

Ναι, ήταν Μπόλιγουντ, αλλά εγώ μπορούσα να πιστέψω κάθε παράλογο. Γιατί όχι;

«Και πού ξέρεις ότι είναι ο δίδυμος αδελφός σου;» είπε η γκοθού.
 «Μπορεί να είναι ο ντοπελγκάνγκερ, πώς τον λένε αυτόν τον σατανικό σωσία σου; Ή κάποια οντότητα ίδια με σένα, από κάποιο παράλληλο σύμπαν.»

Τότε κατάλαβα ότι η τύπισσα ήταν πιο τρελή από την Ορνιθολογία του Πάρκερ. Θα έκανε άνετα παρέα με τη μάνα μου.

«Να σε κεράσω ένα ποτό να μου πεις τι πιστεύεις;» τη ρώτησα. Γυρίσαμε στην μπάρα. Εκείνη κοίταξε το άδειο ποτήρι μου.

«Πίνεις Γκίνες!» είπε -με αποτροπιασμό σχεδόν.

«Ναι, δεν μ' αρέσουν οι λάγκερ.»

«Κι ο Μάξιμος έπινε Γκίνες.»

Μάξιμος! Μάξιμος. Είχα μάθει το όνομα του αδελφού μου.

Συγκινήθηκα, και η γκοθού το είδε. Το είδε και το τζουκ μποξ.

Άλλαξε το κομμάτι, έβαλε Elvis Costello, Almost blue.

«Almost me

Almost you

Almost blue».

Σκέφτηκα ότι ο αδελφός μου είχε πολύ καλύτερο όνομα από μένα.

Το δικό μου δεν ήθελα να το θυμάμαι, να το λέω, να το χρησιμοποιώ. Η μάνα μου όταν γέννησε ένιωσε υποχρεωμένη στους αγίους, που με κράτησαν ζωντανό. Ήθελε να το κάνει τάμα, να μου δώσει το όνομα του αγίου που γιόρταζε. Την πάτησε όμως. Γιατί ήταν 12 Δεκεμβρίου και Κυριακή. (Ναι, είμαι Τοξότης, φιλόσοφος και ταξιδιώτης και λιγάκι ριψοκίνδυνος.)

Εκείνη τη μέρα γιορτάζει ο άγιος Σπυρίδων, όμως αν τύχει να είναι δεύτερη Κυριακή πριν τα Χριστούγεννα, τότε είναι και η γιορτή των Προπατόρων, οπότε γιορτάζουν όλοι όσοι έχουν το όνομα των προγόνων του Ιησού.

Κι αυτοί είναι πάρα πολλοί, αλλά οι πιο συνηθισμένοι είναι: Αδάμ, Εύα, Άβελ, Κάιν, Σηθ, Ενώχ, Ιακώβ, Ααρών, Δανιήλ, Ραχήλ, Ρουθ, Αβραάμ, Δαβίδ, Δαν, Δεβόρα, Εσθήρ, Μελχισεδέχ, Μελχής, Νώε, Ραχήλ, Ρεβέκκα, Σάρα, Ισαάκ, Ιώβ, Αιθάν, Μουσής και άλλοι πολλοί της Παλαιάς Διαθήκης.

Δεν ήθελε να με πει Σπύρο, της φαινόταν πολύ κοινότοπο. Ήθελε κάτι διαφορετικό. Για δώδεκα μέρες έψαχνε τις Γραφές –και τα βιβλία με ονόματα μωρών. Εκεί ανακάλυψε ότι το Yishaq στα εβραϊκά σημαίνει «πάντα θα γελά». Έτσι με βάπτισαν Ισαάκ.

Δεν ήταν καθόλου κοινότοπο σίγουρο. Εμένα μου φαινόταν κανονικό όνομα. Αλλά σαν άρχισα να παίζω με τ' άλλα παιδάκια και με ρωτούσαν πώς λεγόμουν, έβλεπα ότι δεν το καταλάβαιναν.

«Σαν εκείνον που έσφαξε ο μπαμπάς του;» μου είχε πει το παιδί του παπά.

Εγώ δεν είχα μπαμπά, οπότε δεν μπορούσα καν να θυμώσω. Πολύ γρήγορα, καθώς παίζαμε, οι φίλοι μου προσάρμοσαν το όνομα μου στη γλώσσα που μιλάγαμε. Από Ισαάκ, ο Προπάτορας του Ιησού

Χριστού, έγινα Σάκης. Εμένα μου άρεσε, γιατί δεν ήθελα να ξεχωρίσω απ' τ' άλλα παιδιά. Κανένα παιδί δεν θέλει να ξεχωρίζει.

Η μάνα μου τσαντίστηκε όταν το άκουσε πρώτη φορά, μάλωσε και τη δεύτερη, το ξεπέρασε τελικά. Τελικά μου έμεινε να είμαι Σάκης.

~~

Παραγγείλαμε ποτά, χρειαζόμασταν κάτι δυνατό. Πήρα Νεγκρόνι, η γκοθού White Russian.

«Δεν μου είπες τ' όνομα σου», της είπα, ενώ σκεφτόμουν ακόμα τα παιδιά στην παιδική χαρά να με κοροϊδεύουν.

«Λιβία», είπε συνεχίζοντας να κοιτάει την ταυτότητα απ' όλες τις μεριές, σαν να ήταν πλαστή.

«Λυδία;»

«Όχι, ΛΙΒΙΑ, με βήτα και δυο γιώτα.»

«Από πού βγαίνει;»

«Από το Ιφιάνασσα.»

«Αλήθεια;»

«Όχι, δεν βγαίνει από πουθενά.»

«Εσύ το σκέφτηκες;»

«Ναι, απαγορεύεται να διαλέξω το όνομα μου;»

«Η ταυτότητα σου τι γράφει;»

«Σου αρέσουν τα πικρά;» άλλαξε τη συζήτηση.

«Τα πικρά;»

«Ραδίκια ή αντίδια;»

«Ραδίκια, εννοείται. Τ' αντίδια είναι σαν μαρούλι βραστό.»

«Ο Μάξιμος τρελαινόταν για γκρέιπφρουτ.»

Κατάλαβα πού το πήγαινε. Κι εγώ έπινα γκρέιπφρουτ, ειδικά το φρέσκο. Με βότκα ή σκέτο. Ο μπάρμαν μας άφησε τα ποτά. Δοκίμασα το Νεγκρόνι. Το είχε κάνει τέλειο, ήμουν σίγουρος γι' αυτό.

«Και τα πολύ ξινά; Βάζεις λεμόνι στις τηγανιτές πατάτες», είπε η Λιβία.

«Τους πάει γίνονται σαν...»

«Καλαμαράκια!»

Το είπαμε ταυτόχρονα. Ήταν το αγαπημένο μου ψαροφαγητό –και του Μάξιμου. Τηγανιτά καλαμαράκια, αλλά μόνο σε ταβέρνα, που είχαν δυνατά τηγάνια, που έψηναν στο γκάτζι. Στην ηλεκτρική κουζίνα του σπιτιού ποτέ δεν πετύχαιναν.

Δεν ήταν παράλογο όλο αυτό, ούτε μεταφυσικό. Το είχα διαβάσει. Όταν έμαθα ότι είχα φάει τον δίδυμο μου ξεκίνησα να διαβάζω ό,τι βιβλίο υπήρχε σχετικά με το θέμα, έψαξα το διαδίκτυο. Υπήρχαν πολλές περιπτώσεις διδύμων που είχαν χωριστεί στη γέννα, μεγάλωσαν σε εντελώς διαφορετικές οικογένειες, αλλά είχαν κάποιες κοινές συνήθειες και προτιμήσεις, που δεν μπορούσαν να εξηγηθούν στατιστικολογικά.

Λάτρευαν να φοράνε καρό πουκάμισα, οδηγούσαν το ίδιο αυτοκίνητο –και δεν ήταν το top seller της χρονιάς. Παρόμοιες λίστες στο spotify, ίδια γούστα στο φαΐ. Αν ήταν ο ένας ομοφυλόφιλος τότε σίγουρα ήταν κι ο άλλος –ακόμα κι αν το έκρυβε. Και παντρεύονταν παρόμοιους ανθρώπους, ίδια μαλλιά, ίδιο σωματότυπο, σαν να ήταν καταγεγραμμένο εκ γενετής κι αυτό.

«Ήσασταν ζευγάρι, έτσι δεν είναι;» της είπα.

«Δεν ξέρεις πόσο παράξενο είναι να το ρωτάς αυτό.»

«Τουλάχιστον εκεί διαφέρουμε με τον Μάξιμο.»

«Σε τι;»

«Εγώ προτιμώ τις ξανθιές.»

«Δε γαμίσαι λέω ‘γω», είπε η Λιβία και σηκώθηκε να πάει στην τουαλέτα.

Ο μπάρμαν ήταν κοντά μας εκείνη την ώρα και κρυφάκουγε, έτσι όπως συνηθίζουν να κάνουν οι μπάρμαν. Τον είδα να χαμογελάει, πλατιά όμως, εντυπωσιακά, κι ήρθε να μου μιλήσει.

«Μάλλον δεν είσαι παρατηρητικός. Δες τη φωτογραφία.»

Πήγα στη γωνία με τ’ αναμνηστικά. Ο Μάξιμος είχε στην αγκαλιά του τη Λιβία. Τα μαλλιά της ήταν πιασμένα, αλλά φαινόταν καθαρά ότι ήταν ξανθιά, ένα παράξενο κίτρινο, σαν χρυσό ναυάγιο.

Γύρισα στην μπάρα. Το τζουκ μποξ έπαιζε Beck, Everybody's Gotta Learn Sometimes, το τραγούδι από το Αιώνια Λιακάδα ενός Καθαρού Μυαλού.

Μήπως κάτι τέτοιο είχε γίνει και με μένα, όπως στην ταινία; Μήπως ήμουν ο Μάξιμος, είχα ερωτευτεί τη Λιβία, και μετά έσβησα τη μνήμη μου; Όταν επέστρεψε τη ρώτησα να μου πει τα πάντα για εκείνον.

«Όσα ξέρω», είπε κι έσπρωξε την ταυτότητα. «Ήταν παράξενο άτομο, έκρυβε πράγματα, κουβάλαγε πολλά.»

~~

Η Λιβία πήγε στη Λέσβο ως φοιτήτρια. Τέλειωσε τις σπουδές της, αλλά κόλλησε στο νησί κι αποφάσισε να μείνει. Κάπου εκεί γνώρισε τον Μάξιμο. Μάλλον θα ήταν καλύτερο να πούμε ότι έσωσε τον Μάξιμο.

Είχε πάει για νυχτερινό μπάνιο μόνη της. Τον Οκτώβρη δεν κυκλοφορούν τουρίστες. Γδύθηκε, χωρίς μαγιό. Της άρεσε η αίσθηση του νερού στο σώμα της. Είχε και σχεδόν πανσέληνο εκείνο το βράδυ, κολύμπησε στο μονοπάτι της σελήνης.

Ήπια το Νεγκρόνι μου. Ακουγόταν το Time, του Hans Zimmer. Είτε το τζουκμποξ ήταν ο καλύτερος dj είτε η φαντασία μου έβρισκε το νήμα που τα ένωνε, σίγουρα ήταν σαν σάουντρακ για το μπάνιο της Λιβίας στο φεγγαρόφωτο.

Έκανε ανάποδες και βουτιές, ξάπλωσε με τα μάτια ανοικτά να βλέπει τον γαλαξία. Αγαπούσε εκείνες τις στιγμές, έτσι είπε. Γι' αυτό έμεινε στη Λέσβο, για να μπορεί να μείνει μόνη της με τ' αστέρια.

Κι όπως κολυμπούσε γυμνή είδε κάτι παράξενο στο νερό, κάτι που δεν ταίριαζε. Πήγε πιο κοντά. Είδε ότι ήταν ένας νεαρός, αναισθητός. Η Λιβία ήταν καλή στο κολύμπι. Τον έπιασε και τον έβγαλε έξω.

Δεν ανέπνεε. Κοντά μαλλιά, ξυρισμένα. Φορούσε στρατιωτικές αρβύλες. Τον χαστούκισε. Τίποτα. Του έδωσε το φιλί της ζωής. Δεν ήξερε ΚΑΡΠΑ, έκανε ό,τι είχε δει στην τηλεόραση. Τον πάτησε δυο φορές στο στήθος, του άνοιξε το στόμα και φύσηξε μέσα. Άλλες τρεις πατημασιές, φύσημα.

Κι όπως ο Πρίγκιπας ανασταίνει τη Χιονάτη, έτσι η Χιονάτη ανέστησε τον Αυτοκράτορα Μάξιμο. Εκείνος έφτυσε το νερό που είχε καταπιεί και ανακάθισε. Κοίταξε τη γυμνή κοπέλα που καθόταν από πάνω του.

~~

Εκεί ήταν που διέκοψα την αφήγηση της Λιβίας.

«Δηλαδή, θες να πεις, ότι εκείνη τη στιγμή στην παραλία της Καλλονής, στο φεγγαρόφωτο, υπήρχε μια γοργόνα με πόδια; Κι έσωσε έναν φαντάρο φιλώντας τον;»

«Κι όμως έγινε!» είπε εκείνη.

Γαμώτο, αυτό είναι το πιο παράξενο. Ότι γίνονται τέτοια παράξενα. Η ζωή είναι πιο παράξενη από κάθε ταινία και βιβλίο.

Από εκείνη τη νύχτα ερωτευτήκανε. Έστω η Λιβία τον ερωτεύτηκε. Ή μπορεί μόνο να συνέχιζε να προσπαθούσε να τον σώσει, να τον βοηθήσει, είχε πάρει τον μητρικό ρόλο και προστάτευε ένα αγόρι που λειτουργούσε διονυσιακά και αυτοκαταστροφικά.

«Είναι το κλασικό μοντέλο», είπε μια φωνή δίπλα μας. Ήταν ο μπάρμαν, που φυσικά είχε ακούσει τα πάντα. «Οι άντρες που μεγαλώνουν χωρίς μητέρα ή με ελαττωματική μητέρα, απόμακρη, ψάχνουν όλη τους τη ζωή κάποια να την αντικαταστήσει.»

Τον κοιτάξαμε ταυτόχρονα.

«Οκτώ χρόνια υπαρξιακή ψυχοθεραπεία», είπε ο μπάρμαν και μας κέρασε δυο σφηνάκια τεκίλα.

Αυτό σήμαινε ότι είχα γίνει μέλος της παρέας. Όταν λες στον άλλον ότι έχεις περάσει από θεραπεία, όταν του αποκαλύπτεις κάτι τόσο δικό σου, και μετά τον κερνάς τεκίλα, είστε παρέα. Αυτό είναι το καλό και το κακό με τα μικρά μέρη. Είτε σε αποδέχονται είτε σε διώχνουν. Δεν μπορείς να μείνεις ανώνυμος

«Μείνατε καιρό μαζί;» ρώτησα τη Λιβία.

Πάλι με κοίταξε καχύποπτα, δυσκολευόταν να το πιστέψει ότι δεν ήμουν ο Μάξιμος που είχε σβήσει τη μνήμη του.

«Ένα μήνα», είπε τελικά.

«Εντάξει, δεν το λες και γάμο», της είπα, γιατί έτσι όπως τα έλεγε είχα πιστέψει ότι είχαν περάσει μαζί χρόνια.

«Αλήθεια δεν είσαι ο Μαξ.»

«Ακόμα το σκέφτεσαι; Δεν είμαι.»

«Σίγουρα. Εκείνος δεν ήταν τόσο **μαλάκας**.»

«Ήταν περισσότερο;»

«Ένας μήνας έρωτα και πάθους είναι σαν μια ζωή, δεν το καταλαβαίνεις;»

«Τόσο ωραίο σεξ κάνατε;»

Πήγε να μου ρίξει σφαλιάρα πάλι. Κρατήθηκε.

«Γι' αυτό σου λέω ότι είσαι μαλάκας. Δεν κάναμε σεξ. Όχι ολοκληρωμένο τουλάχιστον. Δεν μπορούσε.»

~~

Ο Μάξιμος είχε πέσει στη θάλασσα για να γλιτώσει απ' την ηρωίνη. Έστω πεθαίνοντας. Όταν τον έσωσε η γοργόνα προσπάθησε να την

κόψει. Έφυγε απ' το στρατόπεδο, λιποτάκτης, κανείς δεν ξανάμαθε για εκείνον. Έτσι εξηγείται ο φανταρίστικος μύθος του αυτόχειρα.

Στο σπίτι της Λιβίας έπινε τόνους αλκοόλ, κάπνιζε φούντα, έπαιρνε χάπια, για να κρατηθεί. Δεν μπορούσε να φάει, δεν μπορούσε να χέσει, δεν μπορούσε να γαμήσει. Ήταν ένα σκέλεθρο που προσπαθούσε να νικήσει τη βασίλισσα «Η».

Δυο φορές βγήκαν απ' το σπίτι εκείνο το μήνα. Μία όταν πήγανε στο Beckett, εκείνη τη φορά που τον είδε ο μπάρμαν, εκείνη που βγάλανε και φωτογραφία. Τη δεύτερη μια νύχτα με πανσέληνο που πήγαν στο μέρος όπου τον είχε βρει.

Ήταν προς το τέλος του μήνα, ο Μαξ πλέον δεν χρειαζόταν χάπια, πήγαινε και στην τουαλέτα.

«Πώς νιώθεις;» τον είχε ρωτήσει η Λιβία στην παραλία.

«Μισός.»

«Νιώθεις άσχημα;»

«Όχι, νιώθω ότι πρέπει να κάνω ό,τι πρέπει να κάνω», της είπε απότομα.

«Σε ενοχλώ;»

«Καλύτερα ήμουν με την ηρωίνη», είπε ο Μάξιμος. «Χωρίς προβλήματα.»

«Εγώ είμαι το πρόβλημα;»

«Εσύ; Εσύ δεν είσαι τίποτα. Το πρόβλημα είναι μεγαλύτερο απ' όσο μπορείς να φανταστείς. Και πήγα να γλιτώσω απ' αυτό. Δεν μ' άφησες.»

«Σ' έσωσα.»

«Με κατέστρεψες. Με γύρισες πίσω. Δεν θέλω να είμαι εδώ. Δεν θέλω να το κάνω.»

«Ποιο να κάνεις;»

~~

Η Λιβία έπιασε το ποτό της. Ήταν άδειο. Έκανε νόημα στον μπάρμαν να της βάλει καινούριο.

«Τι δεν ήθελε να κάνει ο Μάξιμος;» τη ρώτησα.

«Δεν ξέρω. Δεν μου είπε. Με κοίταξε σαν να μην με ήξερε. Όπως με κοιτούσες κι εσύ νωρίτερα.»

«Εγώ δεν σε ήξερα», διαμαρτυρήθηκα.

«Δεν μου κάνει διαφορά», είπε η Λιβία κι άδειασε το μισό ποτό της, αμέσως μόλις της το άφησε ο μπάρμαν.

Απ' το τζουκμποξ ακουγόταν ο Σερζ Γκαινσμπούργκ να τραγουδάει:
Je suis venu te dire que je m'en vais. Ήρθα για να σου πω ότι θα
φύγω και τα κλάματα σου δεν θα βοηθήσουν σε τίποτα.

Ακούσαμε για λίγο τη μουσική.

«Δεν είναι άδικο;» είπε η Λιβία.

«Τι πράμα;»

«Ν' αγαπάς και να μην σε αγαπάνε.»

Δεν είπα τίποτα.

~~

Την επόμενη μέρα από την τελευταία νύχτα, όταν η Λιβία πήγε στη
δουλειά, ο Μαξ μάζεψε τα πράγματα του κι έφυγε. Της άφησε ένα
μήνυμα. Της έλεγε ότι πήγαινε για να πεθάνει για να μη σκοτώσει.

«Μόνο αυτό;»

«Ναι, έτσι απλά.»

«Πήγε σπίτι του; Πού πήγε;»

«Εξαφανίστηκε. Τον δήλωσαν νεκρό τελικά.»

Ο τρίτος θάνατος του αδελφού μου. Ο τρίτος; Είχα χάσει το μέτρημα
πια. Έτριψα τα μάτια μου, σαν να προσπαθούσα να ξυπνήσω από
κάτι.

«Εντάξει», της είπα. «Τα πράγματα είναι απλά.»

«Τι λες;»

«Θα πάμε να τον βρούμε.»

«Τι λες; Κανείς δεν ξέρει τίποτα. Οι δικοί του έβαλαν ντετέκτιβ. Δεν
βρέθηκε.»

«Ίσως να μην ήθελε να βρεθεί.» Αυτή ήταν ατάκα που είχα
ξεσηκώσει από ταινίες.

«Και πώς θα τον βρούμε εμείς;» ρώτησε η Λιβία, κι είχε δίκιο να
ρωτάει, αφού δεν ήξερα.

Ζήτησα ένα ακόμα Νεγκρόνι για να σκεφτώ ή για να φανεί ότι
σκέφτομαι. Αλλά δεν ήμουν της επαγωγικής σκέψης, το ήξερα. Η
Λιβία σήκωσε το τηλέφωνο της. Βγήκε έξω να μιλήσει. Το
τζουκμποξ έπαιζε από το Σταυρό του Νότου: «Εχτός από τη μάνα
σου κανείς δεν σε θυμάται, σε τούτο το τρομαχτικό ταξίδι του
χαμού.»

«Το βρήκα!» είπε η Λιβία σαν γύρισε.

«Τον Μάξιμο;»

«Έλα, δεν γίνεται έτσι.»

«Τότε;»

«Βρήκα πώς θα ψάξουμε.»

Με άφησε για λίγο να περιμένω, έτσι όπως έκανε κι η μάνα μου. Αλλά υπήρχε λόγος. Να προετοιμαστώ γι' αυτό που θα ακούσω. Αφού ήπια λιγάκι από το ποτό της μου εξήγησε τι είχε σκεφτεί. Ήταν τελείως παράλογο, αλλά μου άρεσε, μου ταίριαζε.

Ήθελε να κάνουμε όπως έκαναν οι αρχαίοι Έλληνες: Να πάρουμε την οδηγία απ' το σύμπαν, τον «Κόσμο». Υπήρχαν μαντεία όπου σου έλεγαν να εμπιστευτείς το τυχαίο, αφού τίποτα δεν είναι τυχαίο –κι όλα είναι. Η λύση στο πρόβλημα σου είναι το πρώτο που θα ακούσεις μόλις θα βγεις από το μαντείο –ή μόλις ξυπνήσεις.

Ήταν σαν να σου λέγανε να ανοίξεις ένα βιβλίο στην τύχη και να διαβάσεις μια πρόταση. Σαν να σου λέγανε να πιστέψεις στα τραγούδια που έπαιζε τυχαία ένα τζουκ μποξ. Άκουσα τη φωνή του Παπακωνσταντίνου.

Πρώτη φορά έπαιζε δύο τραγούδια στη σειρά απ' το ίδιο άλμπουμ: «Ετούτο το μαχαίρι εδώ που θέλεις ν' αγοράσεις, με ιστορίες αλλόκοτες ο θρύλος το 'χει ζώσει, κι όλοι το ξέρουν πως αυτοί που κάποια φορά το 'χαν, καθένας κάποιον άνθρωπο δικό του έχει σκοτώσει.»

«Μου αρέσει», της είπα. «Πότε θα το κάνουμε;»

«Τώρα!»

Ο μπάρμαν ήρθε και στάθηκε πίσω μας, σαν να ήταν μάρτυρας σε κάποια τελετουργία.

«ο Κόντε Αντόνιο, μια βραδιά, τον δύστυχο αδελφό του με το μαχαίρι τούτο εδώ κρυφά δολοφονούσε»

Οπότε έπρεπε να δούμε και να βρούμε ποιος θα μπει μετά, να τον ρωτήσουμε από πού είναι κι εκεί να πάμε.

«που η ιδιοτροπία μ' έκαμε και το 'καμα δικό μου»

χωρίς να το σκεφτούμε καθόλου, σαν να ορκιζόμασταν, «φοβάμαι μη καμιά φορά το στρέψω στον εαυτό μου».

«Θα το κάνεις ό,τι κι αν βγει;» είπα στη Λιβία.

«Ναι, εσύ;»

Μου άρεσε. Είχα βαρεθεί να είμαι βαρετός. Θα έφευγα γι' αλλού κι όπου πήγαινε.

«Μέσα», της είπα.

Και πήραμε ανάσα, καθώς άλλαζε το cd, να δούμε ποιος θα μπει.

Στο τζουκ μποξ έπαιξε Μπιόρκ, Venus as a boy. Πίστεψα ότι ο επόμενος που θα έμπαινε θα ήταν απ' την Ισλανδία και θα μας έστελνε στο Ρέκιαβικ.

Μπήκε ένα ζευγάρι. Εκείνη ήταν εντελώς ginger. Η Λιβία πήγε να τους μιλήσει. Η Μπιόρκ στρίγγλιζε σαν μια υπέροχη σχιζοφρενής. Δεν άκουσα τι είπανε. Γύρισε κι έκατσε. Πάλι το κόλπο του σασπένς. Ήπια λίγο ποτό ακόμα.

«Ιρλανδία», στοιχημάτισε ο μπάρμαν.
«Σκωτία», είπα για να του πάω κόντρα.
«Λάθος κι οι δύο. Πράγα», είπε η Λιβία.

Κοιτάξαμε το ζευγάρι. Δεν έμοιαζαν για Τσέχους. Όμως ο κόσμος είχε ανακατευτεί σαν την ομελέτα που φτιάχνει η Μπιόρκ.

Οπότε θα πηγαίναμε στην Τσεχία για να βρούμε τον χαμένο μου δίδυμο -τον χαμένο εραστή της Λιβίας.

Μου άρεσε. Η ζωή έχει πλάκα.

5.

Λένε πως είσαι πραγματικά ελεύθερος όταν σταματήσεις να έχεις, ν' ανήκεις, να είσαι. Αυτή νομίζω είναι μισή ελευθερία, η παθητική ελευθερία. Υπάρχει κι η ενεργητική ελευθερία: Να έχεις κάποιο σκοπό, κάποιο νόημα.

Να μη φοβάσαι και να μην ελπίζεις τίποτα είναι σπουδαίο σίγουρα. Όμως να προσπαθείς για κάτι είναι πιο ανθρώπινο. Δεν μπορούν όλοι οι άνθρωποι να είναι Βούδες. Και δεν θα είχε ενδιαφέρον αν ήταν.

Έτσι κι εγώ είχα αποκτήσει ένα νόημα –κι ήμουνα καλά. Ήθελα να βρω ζωντανό τον νεκρό αδελφό μου.

Γιατί; Θ' άλλαζε κάτι; Τι θα τον ρωτούσα; Τι θα του έλεγα;

Δεν είχε καμιά σημασία. Ήθελα απλώς να τον βρω, να τον δω με τα μάτια μου, να βεβαιωθώ ότι υπάρχει, ν' ακούσω τη φωνή του, να τον αγγίξω για να είμαι σίγουρος ότι δεν είναι οπτασία.

Και μετά θα έβρισκα κάποιο καινούριο νόημα, δεν σκόπευα να προσκολληθώ πάνω του. Ποτέ δεν μου άρεσε η ζωή του στρειδιού. Μάλλον μέδουσα είμαι. Χωρίς ρίζες. Αφήνομαι στη ροή του ωκεανού.

Κι ο ωκεανός μας οδήγησε στο Μπρνο.

~~

Ξεκινήσαμε για την Πράγα με το αυτοκίνητο της Λιβίας. Ήταν ένα αρχαίο Ντεσεβό, βαμμένο σε ένα μπλε που κάποτε ήταν του κοβαλτίου, το αγαπημένο μπλε του Βαν Γκογκ. Δεν ξεπερνούσε τα ενενήντα χιλιόμετρα την ώρα –σε ισάδι δρόμο, και σίγουρα δεν ήταν το πιο αναπαυτικό. Είχε δυο πλεονεκτήματα –πέρα απ' το αισθητικό κομμάτι. Ήταν εξαιρετικά οικονομικό, σχεδόν σαν να ταξιδεύεις με μηχανάκι. Δύο άλογα, λίγη τροφή. Δεύτερον, κανείς δεν θα νοιαζόταν να στο κλέψει. Πιο ακριβό ήταν ένα ηλεκτρικό ποδήλατο.

Λεφτά δεν είχαμε πολλά, σχεδόν καθόλου. Δεν μπορούσαμε να διανυκτερεύουμε σε ξενοδοχείο. Αλλά η Πράγα είναι μόνο 1.100 χιλιόμετρα απ' τη Θεσσαλονίκη, όπου αποβιβαστήκαμε. Μ' ένα γρήγορο αμάξι το κάνεις σε λίγες ώρες. Με το Ντεσεβό του Βαν Γκογκ αναγκαστήκαμε να διανυκτερεύσουμε σ' ένα χωράφι, κάπου έξω απ' την Τούζλα της Βοσνίας.

~~~

«Τι θα του πεις μόλις τον βρούμε;» την ρώτησα κάποια στιγμή.

Είχαμε ανοίξει την οροφή και κοιτούσαμε τ' αστέρια. Πίναμε μια ρακί από δαμάσκηνα που φτιάχνουν στη Σερβία. Κατευθείαν απ' το μπουκάλι. Είχαμε πάρει κι ένα πικάντικο τυρί απ' το Μαυροβούνιο. Θύμιζε αρσενικό Νάξου. Βαλκανικό γκόθικ.

Ήταν μια ζεστή βραδιά, όλο αρώματα και γρύλλους. Ειδυλλιακή μάλλον, αλλά δεν ένιωθα καμιά ερωτική έλξη για τη Λιβία. Ίσως γιατί σκεφτόμουν ότι ήταν η κοπέλα του αδελφού μου. Ηλίθιο, αλλά έτσι είμαι.

«Μάλλον θα τον χαστουκίσω», είπε η Λιβία.

«Και μετά θα τον φιλήσεις;»

Κατάλαβε την ειρωνεία στη φωνή μου.

«Πολύ κλισέ;» μου είπε γελώντας.

«Σαν κομεντί. Χάλια κομεντί.»

Έφαγε λίγο τυρί, ήπια ρακί. Συμφωνούσε.

«Τον αγαπάς ακόμα;»

«Δεν ξέρω. Γι' αυτό θέλω να τον δω. Για να καταλάβω τι νιώθω.

Είμαι οπτικός τύπος. Μόλις τον δω θα ξέρω αν είμαι ακόμα ερωτευμένη.»

«Δεν είναι δύσκολο να καταλάβεις. Πώς ένιωσες όταν είδες εμένα;

Πριν μάθεις ότι δεν είμαι εκείνος.»

«Μπερδεμένη... Εσύ τι θα του πεις;»

«Γεια, είμαι ο χαμένος σου δίδυμος αδελφός. Τι χαμπάρια;»

Γελάσαμε κοιτώντας τ' αστέρια. Οι γρύλλοι σώπασαν.

~~~~

Το επόμενο απόγευμα, σχεδόν νύχτα, φτάσαμε έξω απ' το Μπρνο, τη δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Τσεχίας. Η Λιβία επέμενε να περάσουμε μέσα απ' την πόλη, γιατί εκεί είχε γεννηθεί ο αγαπημένος συγγραφέας, ο Κούντερα, το θεωρούσε σημαδιακό. Κι εμένα μου άρεσε, αλλά της είπα ότι θα προτιμούσα να πάμε στην Πράγα κατευθείαν. Άλλωστε ο ίδιος ο Μίλαν απεχθανόταν την πόλη και τη χώρα του. Έμεινε στο Παρίσι από το 1975, είχε πάρει την γαλλική υπηκοότητα κι έγραφε στα γαλλικά.

«Δεν έχει σημασία», είπε η Λιβία. «Εδώ έζησε ο Τομάς, η Τερέζα και η Σαμπίνα.»

«Δεν είναι υπαρκτά πρόσωπα ξέρεις.»

«Εσύ είσαι;»

«Μάλλον. Σου μιλάω, μου μιλάς.»

«Είσαι πολύ πεζός.»

Δεν το πίστευα αυτό για τον εαυτό μου, αλλά με κούραζαν τόσο πολύ οι άσκοπες αντιπαραθέσεις που συμφώνησα να διανυκτερεύσουμε στην πόλη, αντί για κάποιο χωράφι έξω στην ύπαιθρο, και να ξεκινήσουμε πρωί-πρωί για Πράγα.

Αφήσαμε το αυτοκίνητο σ' ένα ελεύθερο πάρκινγκ και περπατήσαμε την πόλη. Σταθήκαμε σ' ένα τούρκικο και φάγαμε μύδια-πιλάφι. Σκεφτήκαμε να μείνουμε σ' ένα youth hostel. Ήταν όλα κλεισμένα. Γινόταν κάποιο φεστιβάλ μέταλ, λίγο έξω απ' την πόλη, οπότε οτιδήποτε φτηνό είχε κλείσει από καιρό. Αν θέλαμε να μείνουμε στην πόλη θα έπρεπε να βρούμε σε ξενοδοχείο.

Έψαξα το πορτοφόλι μου. Είχα δεκαοκτώ ευρώ.

«Στην τράπεζα τι έχεις;» είπε η Λιβία.

«Δεν θυμάμαι.»

«Μπες απ' το κινητό.»

Μ' έπιασε γέλιο. Δεν είχε καταλάβει ακόμα με ποιον ταξίδευε. Έβγαλα και της έδειξα το κινητό μου. Δεν ήταν καθόλου smart – τη θερινή ώρα την άλλαζες χειροκίνητα.

«Κάρτα δεν έχεις;»

«Νομίζω ότι μου είχαν στείλει κάποια στιγμή, αλλά...»

«Τι πρόβλημα έχεις;» έκανε η Λιβία. «Σαν να μη θες να πάρεις μέρος στον κόσμο.»

«Ναι, καλά το είπες. Δεν θέλω.»

Έσφιξε τα δόντια τόσο δυνατά που τ' άκουσα να τρίζουν. Πήγαμε στην τράπεζα να βγάλει εκείνη λεφτά, με την κάρτα της. Πληκτρολόγησε τον κωδικό της κι έκρυψε με το σώμα της όσο μπορούσε την οθόνη. Αυτό μου κίνησε την περιέργεια. Δεν θα είχα κοιτάξει αν δεν το έκανε. Στην οθόνη έγραφε: Υπόλοιπο: 50.055, 20 €

«Εγώ έχω πενήντα πέντε ευρώ», είπε η Λιβία, κοιτώντας ακόμα την οθόνη.

«Πλάκα μου κάνεις;» της είπα.

«Τι;»

«Έχεις πενήντα χιλιάρικα εκεί.» Στάθηκα δίπλα και της έδειξα το νούμερο.

«Αυτά δεν είναι δικά μου.»

«Τι εννοείς; Τα 'κλεψες, γιατί δεν είναι δικά σου, τι λες;»

«Είναι δώρο, αλλά...»
 «Απ' τον Μάξιμο; Δώρο;»

Νόμιζα ότι ο δίδυμος είχε πολλά λεφτά. Αλλά μάλλον είχε περισσότερα απ' όσα περίμενα, πολύ περισσότερα απ' όσα νόμιζα, για να κάνει δώρο πενηνταχίλιαρα. Η Λιβία μου εξήγησε στα γρήγορα ότι εκείνος δεν δούλεψε ποτέ, είχαν οι γονείς του.

Το παράξενο ήταν γιατί πήγε στο στρατό. Οι πλούσιοι δεν χρειάζεται να υπηρετήσουν κι αν το κάνουν βρίσκουν βυσματική θέση, καντηλανάφτης στο εκκλησιάκι που είναι δίπλα στο εξοχικό τους. Οπότε μάλλον τον είχαν στείλει ως τιμωρία για κάτι. Ίσως για να γίνει άντρας. Ή μπορεί να είχε πάει μόνος του, για να εξιλεωθεί από κάτι. Δεν μπορούσα να ξέρω.

Αυτό που έμαθα ήταν ότι ένα μήνα μετά την εξαφάνιση του Μάξιμου, η Λιβία πήρε ένα μήνυμα στο κινητό της. Έμβασμα 52.250€. Καταθέτης; Τζιμ Μόρισον.

«Τι σκατά; Ποιος Μόρισον;»
 «Ήταν ένα δικό μας αστείο. Του έλεγα ότι αν συνέχιζε έτσι, θα πέθαινε στα 27, σαν τον Μόρισον.»

Αλλά δεν είχε αγγίξει τα λεφτά. Εντάξει, κάποιες φορές πήρε όσα χρειαζόταν. Και τα επέστρεψε. Χρωστούσε και δύο χιλιάρικά.

«Μήπως να πάρεις άλλο ένα χιλιάρικο; Δανεικό;»
 «Δεν μ' αρέσει να βασίζομαι στη ελεημοσύνη», είπε η Λιβία.
 «Ναι, ξέρω τι λες, αλλά μην κολλάει ο νους σου. Ο τύπος σου έδωσε τα λεφτά, δώρο ήταν. Και δεν κουράστηκε πολύ να τα βγάλει. Εσύ... Εσύ του έσωσες τη ζωή. Του έσωσες τη γαμημένη του τη ζωή. Δεν τον έσωσες;»
 «Ναι, αλλά δεν το έκανα για να πληρωθώ.»
 «Δεν έχει σημασία γιατί το έκανες. Δεν αξίζει η ζωή του περισσότερο από πενήντα χιλιάρικά; Έστω ένα χιλιάρικο. Αν τον είχες απαγάγει πόσα θα ζητούσες;»
 «Εγώ δεν σκέφτομαι έτσι», είπε η Λιβία κι απομακρύνθηκε.

~~

Πήγα να την περιμένω στο DCV. Με τα λεφτά που μου είχαν μείνει αγόρασα ένα πακέτο τσιγάρα και τρεις σκούρες Cerna Hora, πικρή μύρα της Μοραβίας.

Έμοιαζε με αδιέξοδο, οπότε έπρεπε να χαλαρώσω και να το απολαύσω, η λύση θα ερχόταν απ' το σύμπαν, δεν χρειαζόταν να κάνω τίποτα.

Ο Μάξιμος άφαντος, η Λιβία είχε πενήντα χιλιάρικα στην τράπεζα, αλλά δεν ήθελε να τα ξοδέψει, λες και παιζόταν η παγκόσμια οικονομία, κι εγώ είχα κολλήσει στην κεντρική Ευρώπη με δύο ευρώ στην τσέπη. So fucking what?

Εκεί δίπλα στο πάρκινγκ ήταν ένα τζαζ μπαράκι, κάπως παρακμιακό. Οι Τσέχοι ήταν πωρωμένοι με τη τζαζ από παλιά, ίσως σαν αντίδραση στη σοβιετική τυραννία. Εγώ προτιμώ την κιθάρα με βρωμιά.

Έτσι μύριζε το πάρκινγκ, βρώμικο φαγητό, κοτόπουλο με πάπρικα, μαζί με βενζίνη. Μια κοπέλα έβριζε τ' αγόρι της στα τσέχικα. Εκείνος δεν απαντούσε, μόνο άκουγε, ίσως να μην ήξερε τη γλώσσα. Αλλά μάλλον δεν άκουγε, έτσι όπως κάνουν οι άντρες σ' όλο το πλανήτη.

Είχε δροσιά χωρίς καθόλου υγρασία. Αστέρια δεν φαινότουσαν. Απ' τη μία η φωτορύπανση, απ' την άλλη σχεδόν πανσέληνος.

Στο τζαζομάγαζο έπαιζαν μια διασκευή του Killing in the name of, με μπαγκέτες-σκούπες και περισσότερα ακόρντα απ' όσα είχαν όλα τα τραγούδια των Rage against.

Άνοιξα τη δεύτερη Cerna Hora. Δεν σκεφτόμουν το μέλλον ή το παρελθόν. Ήμουν μια χαρά βολεμένος στο αβέβαιο παρόν μου, κι η αλήθεια είναι ότι περνούσα καλά, παρότι άφραγκος, άστεγος, άνεργος κι ορφανός, παρά τη μοναξιά –και παρά τη τζαζ.

Κι ίσως να ήταν όλα αυτά τα «παρά» που μ' έκαναν να νιώθω καλά. Δεν είχα τίποτα να με βαραίνει. Μόνο την ψυχή μου.

~~

Κάποια στιγμή είδα τη Λιβία να επιστρέφει φουριόζα. Θα μου χαλούσε τη γαλήνη, το κατάλαβα, αλλά είχε πλάκα έτσι όπως περπατούσε όταν τα είχε πάρει. Ήταν ωραίο κορίτσι. Και είχε κάνει μπάνιο.

«Τι κάνεις;» με ρώτησε και κοίταξε τριγύρω, σαν να έψαχνε να καταλάβει τι έκανα.

«Τίποτα σπουδαίο.»

«Ωραία. Πάρε μπαγκάζια απ' τ' αμάξι, θα κοιμηθούμε σε ξενοδοχείο σήμερα. Σε πεντάστερο.»

Μου έδειξε την κάρτα-κλειδί του δωματίου.

«Αυτό μάλλον κάνει πολύ περισσότερα από πενήντα πέντε ευρώ», της είπα για να την πειράξω.

«Τριακόσια ογδόντα. Δίκλινο. Χωριστά κρεβάτια.»

«Εντυπωσιακή αλλαγή στη ζωή μας.»

«Και πού ν' ακούσεις.»

~~~

Όταν έφυγε απ' το παρκινγκ είχε άρνηση. Δεν ήθελε να χαλάσει τα λεφτά του Μάξιμου, αλλά είχε καταλάβει πως είχα δίκιο. Ρώτησε για το πιο κοντινό ξενοδοχείο. Να μην είναι youth hostel γεμάτο μεταλάδες.

Είχε στην πόλη ένα παγκόσμιο συνέδριο ανδρολογίας. Και τα ξενοδοχεία είχαν γεμίσει ουρολόγους. Στη σάλα του ξενοδοχείου όπου βρέθηκε τους είδε όλους με τα κοστούμια τους, σχεδόν μόνο άντρες, να πίνουν ένα κόκκινο ποτό.

Πριν πάει στη ρεσεψιόν για να κλείσει δωμάτιο, δεν άντεξε, πήγε στο μπαρ και ρώτησε τι έπιναν όλοι. Της είπαν ότι στα συνέδρια ουρολόγων το χιτ κοκτέιλ ήταν πάντα το Μπλάντι Μέρι –ή το Βέρτζιν Μέρι για όσους δεν έπιναν αλκοόλ.

Κοινή παράμετρος: Τοματοχυμός, ο προστάτης του ανδρικού προστάτη.

«Και οι γυναίκες ανδρολόγοι τι πίνουν;» ρώτησε τον μπάρμαν.

«Γυναίκες ανδρολόγοι; Υπάρχουν; Ξέρω 'γω; Κοσμοπόλιταν; Αλλά να ξέρετε, ότι τα ποτά δεν είναι μέρος της τιμής του συνεδρίου, τα πληρώνετε έξτρα.»

Κι αυτό το είπε με αρκετή περιφρόνηση, γνήσια τσέχικη περιφρόνηση, που όποιος δεν έχει βρεθεί εκεί και δεν την έχει αντιμετωπίσει δεν ξέρει πώς είναι. Διαβάστε τα βιβλία του Κούντερα για να καταλάβετε. Δεν είναι τυχαίο που έφυγε.

Η Λιβία τα πήρε στο κρανίο. Παράγγειλε ένα διπλό μαλτ, το πιο ακριβό που είχαν, και το ήπια μονορούφι. Πλήρωσε με την κάρτα – με τα λεφτά του Μάξιμου. Μετά ζήτησε άλλα δύο μαλτ, το ίδιο ακριβά. Κέρασε το ένα στον μπάρμαν, που λιγάκι είχε σαστίσει. Το άλλο το πήρε μαζί της στη ρεσεψιόν.

Ζήτησε δυο δωμάτια. Ήταν όλα κλεισμένα, εκτός από μια δίκλινη σουίτα, χάρη σε μια ακύρωση κι αυτή. Η Μοραβιανή ρεσεψιονίστα κοίταξε τη Λιβία από πάνω μέχρι κάτω, ρουθούνησε απαξιωτικά και της είπε πόσο κόστιζε η βραδιά. Πού να ήξερε ότι εκείνη η μαυροντυμένη μικρή είχε πενήντα χιλιάρικα στο λογαριασμό της;

Η Λιβία πλήρωσε το δωμάτιο προκαταβολικά και της είπε να προσθέσει πενήντα ευρώ ως φιλοδώρημα.

~~

«Οπότε αποφάσισες να τα χρησιμοποιήσεις», της είπα.
 «Άλλο είναι το θέμα», έκανε η Λιβία. «Σαν έκλεισα το δωμάτιο πήγα να κάνω ένα μπάνιο.»
 «Ναι, κι εγώ θα ήθελα ένα.»
 «Όταν βγήκα πήγα στον καθρέφτη να στεγνώσω τα μαλλιά μου. Πάνω στο έπιπλο είχε φυλλάδια για τ' αξιοθέατα του Μπρνο και των περιχώρων.»

Άναψα τσιγάρο. Στο τζαζ μπαρ έπαιζαν τζαζ κανονική. Καλύτερο απ' τις διασκευές. Αν θες να είσαι σωστός πρέπει να ξέρεις ποιος είσαι και πρέπει να είσαι αυτός που είσαι.

«Μ' ακούς;» είπε η Λιβία.
 «Πάντα.»
 «Όπως στέγνωνα τα μαλλιά μου είδα αυτό. Κοίτα!» είπε και μου έδωσε ένα φυλλάδιο.

Δεν είχε φως εκεί, έτσι προχώρησα κάτω από τον προβολέα του τζαζομάγαζου. Μέσα είχαν αρχίσει να παίζουν moustache, την πιο διασκεδαστική τζαζ, τσιγγάνικη.

Για λίγο ξεχάστηκα ν' ακούω το Minor Swing. Μετά άνοιξα το φυλλάδιο. Ήταν για τον BRNZOO, το ζωολογικό κήπο του Μπρνο, που μάλλον ήταν πολύ σημαντικός στην κεντρική Ευρώπη. Είχε καμηλοπαρδάλεις, πάντα, λιοντάρια, Διάβολους της Τασμανίας, ύαινες και πιγκουίνους.

«Γιατί μου το δείχνεις αυτό;»
 «Κοίτα καλύτερα. Κοίτα πίσω.»

Γύρισα το φυλλάδιο στην τέταρτη σελίδα, την τελευταία. Εκεί είχε φωτογραφία τους εργαζόμενους του Brnzoo.

Το δάκτυλο της Λιβίας προσγειώθηκε εκεί όπου έπρεπε να εστιάσω. Κι είχε δίκιο. Το χάος είχε δίκιο. Μας είχε οδηγήσει εντελώς τυχαία στο λάθος μέρος, αλλά ήταν το σωστό. Θα μπορούσε να είναι στημένο, αλλά δεν το είχε στήσει κανείς.

Ανάμεσα τους εργαζόμενους του ζωολογικού κήπου του Μπρνο ήμουν κι εγώ. Αλλά δεν ήμουν εγώ. Μόνο το δικό μου πρόσωπο. Το αντίθετο του déjà vu είναι το jamais vu. Να σου δείχνουν τον εαυτό σου σε μια φωτογραφία, να σου μιλάνε για κάτι που έχεις ζήσει κι

εσύ να μη θυμάσαι να το έχεις ζήσει. Εγώ αυτό δεν το είχα ζήσει.
Γιατί δεν είχα ξαναβρεθεί στη Τσεχία –και σίγουρα δεν ήξερα
τίποτα από ζώα.

«Βρήκαμε το Μάξιμο», της είπα.

«Το ξέρω.»

«Πάμε να πιούμε ένα Μπλάντι Μέρι και να κοιμηθούμε;»

«Σιχαίνομαι τον τοματοχυμό.»

«Το ίδιο.»

Περπατήσαμε μακριά απ' το τζαζομάγαζο. Κρίμα. Μόλις είχαν
αρχίσει να παίζουν το αγαπημένο μου κομμάτι του Τζάνγκο.

6.

Κοιμηθήκαμε και ξυπνήσαμε χωρίς απρόοπτα. Κατεβήκαμε για πρωινό, ήταν μέσα στα 350 ευρώ. Οι ουρολόγοι έπιναν τοματοχυμό με χυμό πορτοκάλι/καρότο.

Ζήτησα μια μύρα. Η Λιβία μ' αγριοκοίταξε.

«Είναι δύσκολη στιγμή, χρειάζομαι έμπνευση», της είπα. «Έχω να συναντήσω αυτό τον άνθρωπο είκοσι επτά χρόνια, από τότε που μοιραζόμασταν τη μήτρα. Και θες να πάω έχοντας πει τσάι;»

Ζήτησε κι εκείνη μύρα. Αν ήμασταν στο Beckett το τζουκ μποξ, είμαι σίγουρο, θα έπαιζε Τζιμ:

«Well, I woke up this morning, and I got myself a beer
The future's uncertain, and the end is always near.»

27 χρονών νεκρός.

Αλλά στο ξενοδοχείο έπαιζε μουσική για ασανσέρ και το πρωινό δεν έλεγε τίποτα. Πήραμε άλλη μια μύρα και βγήκαμε. Το είχαμε κουβεντιάσει, πώς θα πηγαίναμε. Μπορούσαμε να ψάξουμε στο Google Maps ή να βρούμε ποιο λεωφορείο πηγαίνει ή να πάμε με τα πόδια. Η Λιβία δεν ήθελε έτσι. Είπε να πάρουμε ταξί.

«Πρέπει να το κάνουμε σαν τσιρότο», είπε κι έκανε παντομίμα να βγάζει ένα τσιρότο με μια κίνηση απ' το μπράτσο της.

Δεν είχε άδικο. Η αναβολή δεν βοηθάει, μόνο άγχος σε γεμίζει. Αν πρέπει να κάνεις κάτι καν' το μια κι έξω να τελειώνεις.

Αντίθετα, όταν πρόκειται να κάνεις κάτι ευχάριστο, τράβα την αναβολή όσο γίνεται. Η ικανοποίηση είναι συναίσθημα πιο αδύναμο απ' την προσδοκία, έτσι λένε.

Οπότε η συνάντηση με τον δίδυμο μου δεν ήταν κάτι θετικό, δεν το αντιμετώπιζα έτσι. Ήθελα να ξεμπερδεύω.

~~

Είχαμε κάτσει κι οι δύο στην πίσω θέση. Παρατήρησα τον ταξιτζή, έναν κοκκινομούρη χοντρό Τσέχο, να με κοιτάει απ' τον καθρέφτη. Πιο ήπιες ματιές στην αρχή, μετά ένα συνοφρύωμα σκαρφάλωσε στο πρόσωπο του. Είπε κάτι στη γλώσσα του, θυμωμένος σίγουρα. Και με κάρφωνε απ' τον καθρέφτη. Το επανέλαβε.

«Τι λέει;» είπε η Λιβία.

«Πού θες να ξέρω; Αλλά δεν μ' αρέσει ο τρόπος του.»

Τότε πέσαμε θύματα της αδράνειας της ύλης. Ο ταξιτζής πάτησε φρένο με τα δύο πόδια και παρότι πηγαίναμε με εξήντα, κολλήσαμε κι οι δύο στο μπροστινό κάθισμα.

Ο ταξιτζής βγήκε έξω και ήρθε στην πόρτα μου. Προσπάθησα να την κλειδώσω, αλλά δεν γινόταν. Την άνοιξε, μ' άρπαξε και με τράβηξε. Τότε φωτίστηκα, κατάλαβα τι είχε πάθει.

«I 'm not him», του είπα. Και μετά λέξεις σκόρπιες, μήπως καταλάβει. «Brother, brother.»

Αυτό το 'πιασε.

«Brother?»

«Yes, brother.»

Με άφησε, έκανε ένα βήμα πίσω και με κοίταζε από πάνω μέχρι κάτω. Η Λιβία έκανε το γύρο και μπήκε ανάμεσα μας, για να με προστατέψει.

«Brother, σου λέμε ρε μπρο», του είπε.

Δεν ξέρω αν μας πίστεψε ή όχι. Πάντως πήγε στο ταξί του, έβαλε μπρος κι έφυγε, αφήνοντας μας στη μέση του δρόμου.

«Μάλλον ο Μάξιμος δεν είναι ιδιαίτερα δημοφιλής στο Μπρνο, ε μπρο;» της είπα.

«Και πού είναι;»

Το πήραμε ποδαράτο για ν' αποφύγουμε παρόμοιες καταστάσεις. Ο επόμενος ταξιτζής μπορεί να μην μας πίστευε ή να μην ήξερε τι σημαίνει brother.

~~~

Δεν ήταν μακριά, ούτε μισή ώρα περπάτημα. Κι ο καιρός γλυκός. Δεν μιλήσαμε καθόλου. Πλέον κρατούσαμε την ανάσα μας. Η μεγάλη συνάντηση ήταν κοντά.

Στην είσοδο του ζωολογικού ήταν δυο πανέμορφες Τσέχες, μια μελαχρινή και μια ξανθιά, που έκοβαν εισιτήρια. Σαν μας είδαν να πλησιάζουμε, σαν με είδαν μάλλον, γούρλωσαν τα μάτια. Η μελαχρινή έφυγε για να πάρει τηλέφωνο ή να φέρει το όπλο της. Η ξανθιά ήρθε πάνω μου τρέχοντας κι άρχισε να μου μιλάει στα τσέχικα, αλλά όχι με θυμό. Μετά μ' αγκάλιασε.

Η Λιβία κάτι μουρμούρισε. Δεν την έδωσα σημασία. Ένωθα ωραία στην αγκαλιά της Τσέχας.

~~~~~

Ακούσαμε ποδοβολητά, λες κι ερχόταν κοπάδι από γκνου. Ήταν ένας άντρας που έφτασε τρέχοντας. Έμοιαζε πιο πολύ με ήρωα του τσίρκου. Γύρω στα δύο μέτρα, πάνω από εκατό κιλά, με πολύ έντονα κόκαλα στο πρόσωπο, φρύδια, ζυγωματικά, σαγόνι όλα. Ξυρισμένο κεφάλι και γένια. Ευχήθηκα να μη μισούσε τον Μάξιμο.

Μου είπε μια λέξη στα τσέχικα. Με πλησίασε διστακτικά και με ταρακούνησε. Είπε πάλι την ίδια λέξη και μετά μ' αγκάλιασε. Μετά θα μαθαίναμε τι σήμαινε η λέξη.

Μου έλεγε: «Ζεις! Ζεις!»

Ναι, αυτός ήταν ο τέταρτος θάνατος του αδελφού μου. Για κάποιο παράξενο λόγο όλοι όσοι τον είχαν γνωρίσει πίστευαν ότι ο Μάξιμος ήταν νεκρός. Κι εγώ ήμουν η απατηλή του ανάσταση.

Μας πήρε αρκετή ώρα να του εξηγήσουμε τι ακριβώς συνέβαινε, να τους πείσουμε ότι δεν ήμουν αυτός που θα ήθελαν να είμαι. Αγγλικά ήξεραν, αλλά δεν μπορούσαν να το πιστέψουν. Πώς να τους αδικήσεις; Δεν συμβαίνει συχνά να μοιάζει η ζωή σου με ταινία.

Ο γίγαντας, δύσπιστος ακόμα, μας κάλεσε να τον ακολουθήσουμε στο γραφείο του. Ήταν ο διευθυντής του πάρκου.

~~~~~

Ο Πάβελ μας είπε όσα ήξερε για το Μάξιμο, αφού μας κέρασε από μια μπύρα, Budweiser αυθεντική. Κι η ώρα δεν είχε πάει δώδεκα ακόμα.

Ο Μάξιμος είχε εμφανιστεί στο Μπρνο πριν δύο χρόνια. Τα ενδιάμεσα χρόνια, από τη Λέσβο ως εκεί, ήταν μυστήριο, όπως τα χρόνια που εξαφανίστηκε ο Ιησούς.

«Έπαιρνε ηρωίνη;» ρώτησε η Λιβία, που δεν μάσαγε τα λόγια της.
«Ηρωίνη; Πλάκα κάνεις. Ούτε μπύρα δεν έπινε. Ούτε τσιγάρο. Και βίγκαν.»

«Μήπως έπινε τσάι μάτσα;» είπα γι' αστείο.

«Μόνο.»

«Σίγουρα ήταν ο Μάξιμος;»

«Περίμενε, να μου πεις.»

Ο Πάβελ άνοιξε τον υπολογιστή του. Γρήγορη αναζήτηση, μετά γύρισε την οθόνη για να βλέπουμε. Και νάτος, ολόκληρος και καθαρός, χαμογελαστός. Ένωσα ανατριχίλες στην σπονδυλική μου

στήλη, σαν κάποιος να περπατούσε στον τάφο μου, όπως λένε οι Αγγλοσάξωνες.

Ο Πάβελ κοίταξε την οθόνη, γύρισε σε μένα. Ακόμα δεν είχε πειστεί.

«Απίστευτο», είπε. «Κι όμως, δεν είναι ότι μοιάζετε μόνο εμφανισιακά. Κι ο τρόπος σας είναι παρόμοιος.»

«Ο τρόπος μας;»

«Έτσι όπως κινείσαι, πώς περπατάς, πώς μιλάς. Ακόμα κι αν φορούσες μάσκα θα σε... αναγνώριζα.»

Η Λιβία κούνησε το κεφάλι καταφατικά, σαν κάποιος να είχε πει επιτέλους κάτι που κι εκείνη είχε σκεφτεί, αλλά δεν ήξερε πώς να το πει.

«Και γιατί του δώσατε δουλειά;» είπα για να πω κάτι. «Ένας ξένος απ' το πουθενά; Ήξερε τσέχικα έστω;»

«Όχι, αλλά ήταν ειδικός στους Δαίμονες.»

Ο Πάβελ είπε “demons” κι εγώ προσπάθησα να ταιριάξω όσα είπε με όσα ήξερα. Προσωπικά σκέφτηκα ότι ήταν Εξορκιστής.

«Της Τασμανίας», συμπλήρωσε σαν αναγνώρισε την απορία μας.

«Στους Δαίμονες της Τασμανίας.»

Γύρισα στη Λιβία να της εξηγήσω τι είναι οι Δαίμονες της Τασμανίας, αλλά είδα ότι είχε καταλάβει. Φυσικά, είχε αγαπήσει το άλλο μου μισό.

Ο Πάλεβ μας εξήγησε ότι ο ζωολογικός του Μπρνο ήταν το μόνο μέρος εκτός Τασμανίας όπου υπήρχαν Δαίμονες.

Όταν ο πρίγκιπας της Δανίας Φρέντερικ παντρεύτηκε μια Τασμανή, τη Μέρι Ντόναλντσον, η κυβέρνηση της Τασμανίας έστειλε ένα ζευγάρι ως γαμήλιο δώρο στον ζωολογικό κήπο της Κοπεγχάγης. Οι Δανοί με την «αφέλεια που τους χαρακτηρίζει», όπως είπε ακριβώς ο Πάβελ, έβαλαν τους Δαίμονες σε κοινό χώρο με άλλα ζώα.

Σκότωσαν τα πάντα. Ακόμα κι έναν ιαγουάρο, την «τίγρη του Αμαζονίου». Τους έβαλαν χωριστά. Αυτοί ξεκίνησαν να αναπαράγονται. Ο θηλυκός Δαίμονας γεννάει τέσσερα μικρά κάθε χρόνο. Δεν είναι πολλά. Αλλά η Μαίρη παντρεύτηκε τον πρίγκιπα το 2004. Δέκα χρόνια μετά ο χώρος που είχαν δώσει στους Δαίμονες είχε κατακλυστεί. Πάνω από εκατόν είκοσι ενήλικες Δαίμονες κυκλοφορούσαν εκεί. Δεν μπορούσαν να τους ταΐσουν όλους. Άρχισε ο κανιβαλισμός.

Οι Δανοί, «με την απάθεια που τους χαρακτηρίζει», όπως είπε ακριβώς ο Πάβελ, αποφάσισαν να προχωρήσουν σε γενική ευθανασία. Άφησαν μόνο ένα ζευγάρι Δαίμονες, που το έκαναν δώρο στο ζωολογικό του Μπρνο.

Και λίγο αφού άρχισαν τα προβλήματα κι εκεί, εμφανίστηκε ο Μάξιμος.

«Και τι σκατά ήξερε ο Μάξιμος;» είπε η Λιβία.

Ο Πάβελ μας είπε ότι ο Μάξιμος ήταν βοηθός-εθελοντής στο μεγαλύτερο πρόγραμμα εξερεύνησης της άγριας ζωής της Τασμανίας.

Η Τασμανία, το «Νησί που αναγεννιέται» όπως το λένε, είναι κατά 37% υποτροπικό ακατοίκητο δάσος. Η αποστολή του Μάξιμου έκανε αναφορές για οπτική επαφή ακόμα και με Τίγρη της Τασμανίας, ένα μαρσιποφόρο που εξαφανίστηκε το 1930. Ένα ζώο πιο μυθικό κι απ' τον Μονόκερο.

«Κι είχε χαρτιά γι' αυτό;» τον ρώτησα.

Όλο το θέμα μου φαινόταν μούφα. Πώς γίνεται το τζάνκι να γίνει ειδικός σ' ένα απίθανο ζώο, στην άλλη μεριά του κόσμου; Και σίγουρα ζήλευα. Γιατί ήταν κάτι που θα ήθελα να κάνω κι εγώ. Να είμαι σημαντικός κι όχι ο τελευταίος τροχός σε μια κουζίνα.

Ο γίγαντας Πάβελ πάτησε μερικά κουμπιά στο πληκτρολόγιο με τα χοντρά του δάκτυλα, άνοιξε άλλο φάκελο.

Και να 'μαι πάλι εγώ, αλλά όχι εγώ, με ντύσιμο παραλλαγής, ιδρωμένος ως το κόκαλο, σε μια ζούγκλα, να ταΐζω στο στόμα ένα ζώο σε μέγεθος σκύλου, ένα γλυκούλικο στην όψη ζωάκι.

Αν δεν ήξερες ότι είναι Δαίμονας της Τασμανίας, κι αν δεν ήξερες τι είναι αυτοί, εύκολα θα το έπαιρνες για κατοικίδιο. Αλλά δεν θα σου άρεσε όταν θα ξύπναγες και θα είχε φάει το πρόσωπο του μωρού σου.

«Πότε έφυγε;» είπε η Λιβία.

«Δεν έφυγε. Τον σκότωσαν. Και...»

Έκανε μια παύση σαν να φοβόταν. Κι ήταν αστείο να βλέπεις έναν γίγαντα να φοβάται. Ποιος μπορούσε να τον νικήσει; Μετά σκέφτηκα τους Δαίμονες που έφαγαν τον ιαγουάρο.

«Και τι;» είπα, γνωρίζοντας την απάντηση.

«Και τον έφαγαν.»

«Οι Δαίμονες;»

«Όχι, οι γυναίκες.»

7.

Θα αφηγηθώ την ιστορία του Μάξιμου στο Μπρνο σύμφωνα μ' αυτά που μας είπαν. Μείναμε τρεις εβδομάδες με τη Λιβία εκεί. Νοικιάσαμε ένα ωραίο στούντιο, σ' ένα μοτέλ με χάρτινους τοίχους.

Εμείς σεξ δεν κάναμε, είχαμε και διαφορετικές κρεβατοκάμαρες. Αλλά ακούγαμε τους γείτονες να τα δίνουν όλα. Δεν ξέρω αν οι Τσέχοι είναι σεξομανείς ή αν το κτίριο ήταν καταφύγιο παράνομων ζευγαριών. Σίγουρα ποτέ δεν σταματούσαν οι αναστεναγμοί, τα βογγητά, τα τριξίματα και οι επικλήσεις στο θεό των οργασμών.

Με τη Λιβία προσπαθούσαμε να μαντέψουμε ποιος έλεγε τι, όταν τους συναντούσαμε στην είσοδο. Τους λογαριασμούς τους πλήρωνε εκείνη. Έλεγε ότι τους πληρώνει ο Μάξιμος. Το αποτέλεσμα ήταν το ίδιο. Δεν ανησυχούσαμε για τα λεφτά. Ήταν φτηνή πόλη και δεν ήμασταν σπάταλοι. Μόνο έξοδο που λίγο ξεπερνούσαμε τα βασικά ήταν οι μπύρες.

Όσο καιρό μείναμε εκεί μαζεύαμε πληροφορίες. Για λίγο το σκεφτήκαμε να το αναθέσουμε σε ντόπιο ντετέκτιβ. Αλλά αυτό θα ήταν σαν ν' αγοράζεις γάλα απ' το σούπερ μάρκετ. Εμείς θέλαμε ν' αρμέξουμε την αγελάδα –ή έστω την κατσίκα.

Εκτυπώσαμε δυο φωτογραφίες απ' τ' αρχεία του Πάβελ και γυρνούσαμε την πόλη. Μετά την πρώτη μέρα, όπου όλοι όσοι κοιτούσαν τη φωτογραφία έλεγαν: «Σε βρήκα!» και γελούσαν, άλλαξα στυλ για να μη χάνουμε χρόνο με τσέχικα αστεία, που δεν είναι και οι καλύτεροι στο χιούμορ, όπως μπορεί να σας διαβεβαιώσει ο Κούντερα.

Άφησα μούσι, άλλαξα τα μαλλιά και φόρεσα γυαλιά, υποτίθεται μυωπίας, κάτι σαν τον Κλαρκ Κεντ. Πλέον κανείς δεν μου είπε ότι ήμουν ο ίδιος με τη φωτογραφία. Οι πιο παρατηρητικοί με ρωτούσαν αν ήταν ο αδελφός μου –και δεν τους έλεγα ψέματα.

Καθώς τριγυρνούσαμε και ρωτούσαμε τις επόμενες μέρες το κουβάρι μπλεκόταν όλο και περισσότερο αντί να ξετυλίγεται, καθώς αντιλαμβανόμασταν ότι ο Μάξιμος έκρυβε περισσότερα απ' όσα νομίζαμε, κι ο Μινώταυρος περίμενε κάπου εκεί γύρω.

~~

Ένας απ' τους ανθρώπους που ψάξαμε ήταν ο ταξιτζής που κόντεψε να με δείρει, γιατί ήταν φανερό ότι υπήρχε προσωπική σχέση. Τον βρήκαμε εύκολα, δεν ήταν νταβατζής, κι η Λιβία πήγε να

προετοιμάζει το έδαφος, μαζί με τον Πάβελ που ερχόταν συχνά μαζί μας για να μεταφράζει –και για προστασία. Όταν λύθηκε η παρεξήγηση, και ξεκίνησε η κουβέντα, μου έκαναν αναπάντητη να μπω στο μπαρ.

Έπαιξε Τομ Γουέιτς, ένα απ' τ' αγαπημένα μου, “Bad liver and a broken heart”. Έκατσα στο τραπεζάκι αφού πήρα απ' την μπάρα ούισκι και μύρα. Ο ταξιτζής με κοιτούσε καχύποπτα. Του εξηγήσαμε και πάλι πως όχι μόνο δεν ήμουν ο αδελφός μου, αλλά δεν τον είχα συναντήσει και ποτέ.

«Καλύτερα», είπε ο ταξιτζής στα αγγλικά, με προφορά που θα σκότωναν καπιταλιστή απ' τα δέκα μέτρα.

«Γιατί;» ρώτησα κι άδειασα το σφηνάκι μου. Ταίριαζε τόσο με το τραγούδι. Ο ταξιτζής φάνηκε να καθησυχάζεται που με είδε να πίνω. Ναι, οι άνθρωποι που έχουν πάθη και αδυναμίες είναι κανονικοί άνθρωποι.

«Εκείνος ήταν διάβολος», είπε για τον αδελφό μου.

«Τι κακό σου έκανε;»

«Ό,τι χειρότερο μπορείς να κάνεις σ' έναν άνθρωπο. Μου τα πήρε όλα.»

Τι είναι το χειρότερο που μπορείς να κάνεις σε κάποιον, πέρα απ' το να τον σκοτώσεις;

«Κατέστρεψε το παιδί μου», είπε στα αγγλικά και μετά κάτι στα τσέχικα που άκουσε ο Πάβελ με προσοχή.

«Δυστυχώς ήταν ο πατέρας ενός απ' τα κορίτσια», μας είπε.

«Πού έπαθαν τι;»

«Δεν έπαθαν. Έκαναν.»

Περιμέναμε για τη συνέχεια. Ο ταξιτζής σηκώθηκε βλαστημώντας και κάνοντας χειρονομίες. Ο Πάβελ προσπάθησε να τον καθησυχάσει. Τα κατάφερε. Μετά από λίγο είχε ακουμπήσει στον ώμο του κι έκλαιγε. Ήταν περίεργο να βλέπεις έναν άντρα να κλαίει με λυγμούς πάνω σ' ένα γίγαντα. Ήταν κινηματογραφικό και μ' έκανε να συμπαθήσω τους Τσέχους περισσότερο. Μου αρέσουν οι άνθρωποι, κι ειδικά οι άντρες, που δεν ντρέπονται να κλάψουν.

Σαν ηρέμησαν τα πνεύματα, ο Πάβελ μας εξήγησε περισσότερα για τη σκοτεινή υπόθεση. Την είχαν κουκουλώσει όσο μπορούσαν, media και κάτοικοι, γιατί εμπλεκόταν κι η κόρη ενός δισεκατομμυριούχου Τσέχου, του Γιαν Βισοκύ, που είχε όλο το φυσικό αέριο της χώρας –και τον έλεγχο της ηρωίνης. Όταν ο «Ψηλός» ήθελε να μείνει κάτι κρυφό, τότε έμενε κρυφό. Οι

μάρτυρες σκοτώνονταν σε τροχαία, οι εισαγγελείς ζητούσαν μετάθεση για τη Χιλή.

Όπως φαινόταν, απ' τα λίγα πράγματα που μπόρεσαν να μάθουν, τα τρία κορίτσια είχαν πάει για ένα όργιο μαζοχισμού και ναρκωτικών με τον Μάξιμο.

«Μάλλον δεν ήταν πια ανίκανος», είπα στη Λιβία.

Τις είχε πληρώσει πολύ καλά για τρεις μέρες σεξ. Έκλεισε ένα εξοχικό στο κοντινό δάσος και το εξόπλισε με τα καλύτερα όργανα σεξουαλικών βασανιστηρίων. Το υποκείμενο των βασανισμών ήταν ο ίδιος ο Μάξιμος, κι οι τρεις κοπέλες πληρώνονταν για να κάνουν τις Αφέντρες.

Την πρώτη μέρα κατέβασαν περισσότερη κοκαΐνη απ' τον Τόνι Μοντάνα. Τη δεύτερη συνδύασαν την κοκαΐνη μ' ένα κοκτέιλ από ψυχοτρόπα: Πεγιάτ, αγιαχουάσκα, νάτουρα και ερυσιβώδη όλυρα, το μύκητα που έτρωγαν στα Ορφικά και στα Καβείρια μυστήρια.

Οι τρεις κοπέλες έχασαν τον έλεγχο. Μέχρι την τρίτη ημέρα τον βασάνιζαν, μετά τον διαμέλισαν και τον έφαγαν ζωντανό. Όταν πήγε το συνεργείο καθαρισμού, που θα ετοίμαζε την κατοικία για τους επόμενους ενοικιαστές, βρέθηκαν αντιμέτωποι με τις Μαινάδες, ντυμένες με μαύρα δερμάτινα και πρόσωπα μέσα στο αίμα. Κάλεσαν την αστυνομία. Τη μία κοπέλα την πυροβόλησαν. Τις άλλες δύο τις έκλεισαν στο ψυχιατρείο, σε πολλή άσχημη κατάσταση.

Τον Μάξιμο δεν μπόρεσαν καν να τον ταυτοποιήσουν. Είχαν μασήσει ακόμα και τα κόκαλα. Ήταν σαν να τον είχαν φάει άγρια θηρία.

«Η δαίμονες. Μήπως εκείνες τις μέρες είχαν πάει βόλτα οι Δαίμονες σας;» είπα στον Πάβελ.

«Και DNA;» είπε η Λιβία.

Δεν έγινε καμιά εξέταση, γιατί μετά ανακάλυψαν ότι η μία απ' τις δύο κοπέλες που επέζησαν ήταν η κόρη του Ψηλού. Τέλος της υπόθεσης. Οι αστυνομικοί το βούλωσαν, οι εισαγγελείς το βούλωσαν, οι δημοσιογράφοι έκαναν αυτό που συνηθίζουν να κάνουν.

«Κι εγώ είμαι σε κίνδυνο που μιλάω σε σας, να το ξέρετε», είπε ο ταξιτζής και μας μετέφρασε ο Πάβελ. «Αυτός ελέγχει όλη τη Τσεχία, αυτός κι άλλοι δυο μαφιόζοι. Με τον κομμουνισμό ήμασταν καλύτερα.»

~~~

Βγήκαμε απ' το μπαρ αφού τον κεράσαμε άλλη μια μπύρα.

«Οπότε», είπα στον Πάβελ, «δεν μπορούμε να μάθουμε πραγματικά τι έγινε.»

«Μου είπε ένα τελευταίο πραγματάκι στο αυτί. Αλλά να ξέρετε ότι το ακούσατε από μένα. Αν μαθευτεί θα με βρουν στη λίμνη με τους ιπποπόταμους. Κι είναι πιο επικίνδυνοι απ' τους κροκόδειλους.»

«Όχι όσο οι δαίμονες της Τασμανίας», του είπε η Λιβία.

«Δεν έχουν συναντηθεί ποτέ στο φυσικό τους περιβάλλον. Θα ήταν ενδιαφέρουσα σύγκρουση.»

«Ποιο ήταν το τελευταίο πραγματάκι;» ρώτησα λιγάκι εκνευρισμένος, γιατί καθόλου δεν μ' ενδιέφεραν τα ντοκιμαντέρ του Άτονμπρα εκείνη τη στιγμή.

Ο Πάβελ έβηξε, κοίταξε γύρω, κι είπε σιγά: «Υπάρχει ένα κάστρο, το Μπουζόφ, λίγο έξω από ένα χωριουδάκι, το Χβόζντεκ. Πενήντα χιλιόμετρα προς τ' ανατολικά. Αλλά θα σας συμβούλευα να μην πάτε εκεί κι αρχίσετε τις ερωτήσεις.»

«Είναι του Ψηλού;»

«Ναι, όλα είναι του Ψηλού στη Μοραβία.»

Αποχαιρέτισαμε τον Πάβελ. Το χέρι χάθηκε μέσα στο δικό του. Το κράτησε για πολύ ώρα.

«Αν τον βρείτε, αν ζει, πείτε του ότι μου λείπει.»

Αυτό ήταν το τελευταίο που είπε εκείνος ο Τσέχος γίγαντας. Και καθώς επιστρέφαμε σκεφτόμουν ότι κάτι δεν μου ταίριαζε. Ο Μάξιμος γινόταν αγαπητός στους ανθρώπους –και στα ζώα. Τον είχε αγαπήσει η Λιβία, τον είχαν λατρέψει οι Τσέχος του ζωολογικού, κι ο Πάβελ φαινόταν να είναι πολύ δεμένος μαζί του. Κι όσα είχαν μάθει για εκείνον δεν έφτιαχναν το μοντέλο κοινωνιοπαθή. Πιο πολύ έμοιαζε μ' έναν άνθρωπο που ήταν μόνος, που του έλειπε... Το άλλο του μισό.

~~~~

Γυρίσαμε στο μοτέλ με τους χάρτινους τοίχους και είπαμε ότι θα φεύγαμε το ίδιο απόγευμα. Ο υπάλληλος στην υποδοχή ήταν ένας πιτσιρικάς με σπυράκια ακόμα, μάλλον γιος του ιδιοκτήτη. Μας ρώτησε αν θα πηγαίναμε στην Πράγα. Είπε τη λέξη «Πράααγα» με τόσο καημό, σαν να ήθελε να ξεφύγει απ' την πόλη όπου γεννήθηκε και μεγάλωσε. Όλοι οι νέοι τα ίδια περνάνε. Σίγουρα κάποιος Πραγινός νέος θα ονειρευόταν να πάει στο Παρίσι. Κι ο Παριζιάνος στη Νέα Υόρκη. Κι ο Νεοϋρκέζος στην Αβάνα. Ο Αβανέζος στο...

Του είπαμε ότι φεύγαμε για Πράγα, έτσι για να του δώσουμε κάτι να σκέφτεται. Μπήκαμε στο δωμάτιο και πιάσαμε τις βαλίτσες. Δεν είχαν πολλά, σχεδόν τίποτα, αλλά έτσι όπως τα είχαμε πεταμένα παντού έμοιαζαν περισσότερα. Όση ώρα μαζεύαμε κανείς δεν μιλούσε. Δεν μου άρεσε η σιωπή, μύριζε σαν χλωρίνη σε κλειστό δωμάτιο.

«Σου είπα τι μου έλεγε η μάνα μου για τον αδελφό μου;»

«Ότι τον σκότωσες στη μήτρα.»

«Ναι, στο ‘πα... Σου είπα πώς τον σκότωσα;»

«Τον έφαγες.»

«Στο ‘πα. Δεν σου φαίνεται περίεργο;»

«Ότι τον έφαγες στη μήτρα;»

«Όχι, ότι πάλι τον έφαγαν.»

Δεν μίλησε. Πήγε στο μπάνιο να μαζέψει τα καλλυντικά της. Την ένιωθα πιο νευρική από συνήθως. Σαν να μην της άρεσε που φεύγαμε, που θα πηγαίναμε να βρούμε το Μάξιμο.

Έκατσα στο κρεβάτι και κοιτάχτηκα στον καθρέφτη. Δεν με αναγνώρισα. Έβγαλα τα ψεύτικα γυαλιά. Λίγο καλύτερα. Αλλά πάλι δεν ήμουν εγώ. Καθώς προσπαθούσα να μη μοιάζω στο δίδυμο σταμάτησα να μοιάζω και μ’ εμένα. Και καθώς σκεφτόμουν να ξυριστώ ακούστηκε η στριγκλιά και το σπάσιμο.

Πρώτα η στριγκλιά της Λιβίας, που δεν έμοιαζε καθόλου με φωνή κοριτσιού που φοράει μόνο μαύρα, και μετά γυαλί που σπάει. Έτρεξα να δω.

Είχε σπάσει ένα μπουκαλάκι με μαύρο μανό που απλωνόταν στο λευκό πλακάκι του πατώματος –και μια σουπιά θα μπορούσε να φεύγει προς το σιφόνι.

«Καλά», της είπα, «δεν έγινε και τίποτα. Θα το καθαρίσουμε.»

Αλλά εκείνη δεν κοιτούσε τον λεκέ στο πάτωμα. Είχε κλείσει το στόμα της κι είχε καρφωθεί στον καθρέφτη του μπάνιου. Πήγα πίσω της να δω τι κοιτούσε.

Στο γυαλί του καθρέφτη κάποιος είχε χαράξει μερικές λέξεις στα ελληνικά. Κι ίσως για πρώτη φορά να ένιωσα πόση δύναμη έχουν οι λέξεις.

Έγραφε: «Σας περιμένω με χαρά. Μου έλειψες, Όλιβ. Κι εσύ, αδελφούλη.»

Ήταν τρομακτικό, γιατί κάποιος είχε μπει στο δωμάτιο, γιατί κάποιος ήξερε τι ψάχναμε. Ο Ψηλός ήταν πιο δυνατός απ' όσο νόμιζα, είχε αυτιά και μάτια –μπορεί και μύτες- παντού. Σκέφτηκα ότι θα ήταν καλύτερο να φύγουμε, να γυρίσουμε Ελλάδα, σε κάποιο νησί, και να ξεχάσουμε την Αναζήτηση του Ιερού Δίδυμου.

Ξεκίνησα να το λέω στη Λιβία, ότι η ζωή μας ήταν πιο σημαντική απ' τα οικογενειακά δέντρα. Δεν με άκουγε, το είδα ότι δεν με άκουγε. Συνέχιζε να είναι κολλημένη με τον καθρέφτη. Τη σκούντηξα κι έκανα να την αγκαλιάσω.

«Αυτός ήταν», είπε και μ' έδιωξε.

«Ποιος;»

«Ο Μάξιμος.»

«Έλα τώρα. Θέλουν να μας τρομάξουν. Και το κατάφεραν. Με μένα σίγουρα.»

«Όχι, αυτός ήταν, το ξέρω.»

«Το κατάλαβες απ' τον γραφικό του χαρακτήρα; Ξέρεις, είναι χαράγματα στο γυαλί, δεν πιάνονται.»

«Βλακείες, αυτός ήταν. Με λέει Όλιβ. Μόνο αυτός μ' έλεγε έτσι.»

«Μπορεί να το είχε πει σε κάποιον.»

«Όχι. Δεν μ' έλεγε Όλιβ πάντα, αλλά μόνο...»

«Πότε;»

Η Λιβία μου έδειξε τους χάρτινους τοίχους για εξήγηση. Δεν κατάλαβα με την πρώτη. Μετά ήρθε σαν επιφοίτηση: Οι οργανισμοί των Τσέχων.

«Νόμιζα ότι δεν είχατε κάνει σεξ.»

«Δεν είχαμε κάνει κανονικό σεξ. Ξέρεις, το 'χαμε κάνει χωρίς διείσδυση, μόνο...»

«Σαν τον Μπιλ Κλίντον και τη Μόνικα Λεβίνσκι;»

«Όταν τέλειωνε πάντα μ' έλεγε Όλιβ. Και μόνο τότε.»

Με είχε τσαντίσει πολύ. Δεν θα έπρεπε, αφού δεν ήμασταν ζευγάρι, αλλά δεν μου άρεσε καθόλου. Πήγα να φύγω, αλλά με κράτησε.

«Δεν είναι μόνο αυτό», είπε και μου έδειξε τον νιπτήρα.

Έψαξα στο μάρμαρο για κάποιο μήνυμα, μόνο δυο τρίχες, όχι κατασάρεις, λεκέδες από οδοντόκρεμα κι ένα μαύρο σημάδι που έμοιαζε να έχει γίνει από βαρύ αντικείμενο.

«Ήταν ένα πράγμα που συνέχεια τσακωνόμασταν. Λέρωνε τον νιπτήρα με οδοντόκρεμα και δεν τον καθάριζε.»

«Θες να πεις ότι ο Μάξιμος ήρθε εδώ, μπήκε κάπως, δεν ξέρω πώς,

χάραξε το τζάμι, ίσως ν' αυνανίστηκε στη θύμηση της γλώσσας σου, και μετά έπλυνε τα δόντια του;»

«Είσαι μεγάλος μαλάκας!»

«Εγώ δεν του πήρα πίπα.»

Αυτό ήταν τόσο άκυρο σχόλιο που δεν κρατήθηκα να μη χαμογελάσω. Χάλασα τον τσακωμό.

«Αυτός είναι», είπε η Λίβια, πιο ήρεμα. «Γιατί δεν με πιστεύεις;»

«Γιατί είναι νεκρός.»

«Πού το ξέρεις; Επειδή το είπε ο Κουταλιανός;»

«Ο ποιος;»

«Ο Κουταλιανός, ξέρεις. Ο Πάβελ; Σίδερα λυγίζω, ιπποπόταμους πνίγω, ο Κουταλιανός.»

Ήταν η ένταση, ήταν η στιγμή, δεν ξέρω τι ήταν, ίσως ότι ήθελα να βγάλω από μέσα μου την πίεση. Ξεκίνησα να γελάω δυνατά και δεν ήθελα να σταματήσω. Ήταν ένα ατελείωτο νευρικό γέλιο που θα μου εξασφάλιζε ετήσια συνδρομή στο γραφείο ψυχιάτρου, με τα χαπάκια κι όλα τα σχετικά. Αλλά κόλλησε κι η Λίβια, ξεκίνησε να γελάει κι εκείνη. Δυο τρελοί δεν είναι τρελοί, είναι παρέα.

Κρατηθήκαμε ο ένας πάνω στον άλλο για να γελάσουμε, βγήκαμε γελώντας απ' το μπάνιο, πέσαμε γελώντας στο κρεβάτι, ξεκινήσαμε να χαϊδευόμαστε και να φιλιόμαστε, γελώντας πάντα.

«Δεν μπορούμε να το κάνουμε αυτό», της είπα κάποια στιγμή, ανάμεσα σε θραύσματα γέλιου που είχαν αρχίσει να κόβουν απ' τον πόθο που κουβαλούσαν.

«Όχι, δεν μπορούμε», είπε κι έχωσε τη γλώσσα της στο λαρύγγι μου.

Τα δόντια μας χτυπήσανε με δύναμη. Μας έπιασαν γέλια ξανά. Βγάλαμε τα ρούχα μας κι όπως ταιριάξαμε το γυμνό δέρμα, μας χτύπησε ρεύμα, θετικό κι αρνητικό σε πλήρη φόρτιση.

Κάναμε σεξ ως το πρωί. Γελούσαμε ως το πρωί. Οι Τσέχοι μας χτυπούσαν τον τοίχο. Το ακούγαμε σαν χειροκρότημα. Κι ήταν η πιο χαρούμενη στιγμή της ζωής μου ως τότε.

8.

Το Χβόζντεκ ήταν ένα ειδυλλιακό χωριό με απαίσιο όνομα. Ακόμα και τώρα, που το άκουσα τόσες φορές, δεν είμαι σίγουρος αν προφέρεται έτσι, ούτε και τι σημαίνει.

Ήταν χτισμένο μέσα σε μια ειδυλλιακή κοιλάδα μ' εξίσου δύσκολο όνομα που τη διέσχισε ένα ειδυλλιακό ποτάμι –και δεν ρώτησα πώς το έλεγαν. Ωραίο μέρος για να πεθάνεις το φθινόπωρο.

Όταν μπήκαμε στην πλατεία του χωριού (που όπως μαντέψατε ήταν ειδυλλιακή) μείναμε για λίγη ώρα με την λιγόψυχη μηχανή του DCV αναμμένη, χωρίς να ξέρουμε αν έπρεπε να βγούμε. Μετά το υπέροχο γελαστό σεξ της προηγούμενης νύχτας είχαμε έρθει τόσο κοντά που η Αναζήτηση είχε χάσει το νόημα της -είχε ξεθωριάσει έστω.

Ο έρωτας είναι το πιο ειδυλλιακό κι άλλες φορές το πιο τρομαχτικό τοπίο όπου μπορεί να βρεθείς, αλλά -όπως και να 'ναι- πάντα θες να επιστρέψεις.

«Θα μπορούσαμε να φύγουμε», της είπα.

«Να πάμε Πράγα; Κρίμα που δεν πήραμε τον πιτσιρικά.»

Μάρσαρα το γκάζι σαν να γελούσε τ' αμάξι. Το ακολούθησε κι η Λιβία. Είχαμε πολλά γέλια φυλαγμένα απ' την προηγούμενη νύχτα – κι απ' τη μέρα που προλάβουμε αγκαλιά.

Μετά την είδα να συννεφιάζει. Κατάλαβα ότι θυμήθηκε το μήνυμα στον καθρέφτη. Σταμάτησα να μαρσάρω, όπως εκείνη σταμάτησε να γελάει.

«Πρέπει να το σταματήσουμε αυτό», είπε κι έσφιξε τα δόντια της με τόση δύναμη που φάνηκαν τα σαγόνια της κάτω απ' τα μάγουλα της, σαν να 'τανε μποξέρ.

«Δεν είναι ανάγκη. Μπορούμε να φύγουμε.»

«Εγώ δεν μπορώ... Πρέπει να μάθω.»

Έσβησα τη μηχανή. Είχε δίκιο και το ήξερα, αλλά δεν ήθελα να το ξέρω. Εγώ ήμουν τύπος του άλλου f, του fleeing, όχι του fighting. Δεν μου άρεσαν οι μάχες, προτιμούσα να μείνω ζωντανός, αν μπορούσα να το σκάσω. Ναι, είμαι τύπος της φυγής, νερό στο ζώδιο, Σκορπιός. Εκείνη ήθελε να πολεμήσει, κλασικός τύπος της μάχης. Φωτιά εννοείται, Κριός.

«Κι αν είναι ζωντανός;» της είπα, γιατί έτσι ένιωσα εκείνη τη στιγμή, και κάποιες φορές πρέπει να λες ό,τι νιώθεις και να πάνε όλα

να γαμηθούν αν τους αξίζει. «Αν είναι ζωντανός ποιον θα προτιμήσεις;»

«Είναι απίστευτο», είπε η Λιβία. «Συνεχίζεις να είσαι μαλάκας.»

«Θα το φτάσω στα όρια.»

«Είμαι σίγουρη.»

Την άφησα να τσαντιστεί όσο γινόταν. Ναι, ήμουν ηλίθιος, αλλά δεν ήμουν. Τον είχε ερωτευτεί κι εκείνον, έτσι δεν είναι; Ναι, τον είχε ερωτευτεί, και το είχε κάνει πριν από μένα. Οπότε δεν ήταν τόσο άδικο να την ρωτάω. Της το είπε. Κούνησε το κεφάλι της και συμφώνησε.

«Γι' αυτό πρέπει να μείνουμε», είπε κι άνοιξε την πόρτα. Είχα καταφέρει να της αποδείξω ότι είχε δίκιο.

Καθώς έβγαινε απ' το DCV και πήγαινε προς το μοναδικό μοτέλ του χωριού προσπαθούσα να καταλάβω τι είχε γίνει. Ποιος ήταν αυτός που ήθελε να φύγουμε, ποιος ήταν αυτός που ήθελε να μείνουμε; Κάπου το είχα χάσει. Αλλά δεν είχε σημασία πια.

Άφησα τα «δύο άλογα» δίπλα σ' ένα δεμένο μουλάρι, αληθινό μουλάρι, στο πλακόστρωτο της εκκλησίας. Στο καφενείο, που σίγουρα αλλιώς τα λένε εκεί, κάθονταν μερικοί γέροι. Το παράξενο είναι ότι δεν με κοίταξαν, δεν έψαξαν να δουν ποιος είμαι, από πού ήρθα –και γιατί. Σε κάθε μικρό χωριό του κόσμου, απ' το Κεντάκι ως την Καλαμπάκα, κι ακόμα παραπέρα, σ' ένα χωριό της Κορέας που δεν θυμάμαι το όνομα του, όταν κάποιος ξένος εμφανίζεται οι γέροι βάζουν μπρος το συναγερμό.

Στο Χβόζντεκ δεν έγινε αυτό. Συνέχισαν να παίζουν χαρτιά ή τρίλιζα ή ό,τι σκατά παίζανε. Και δεν μου έδωσαν καμιά σημασία, καθώς πήγαινα προς το μοτέλ με δυο τσάντες.

Να θυμάστε ότι δεν υπάρχει τίποτα πιο ύποπτο απ' τη γαλήνη και την ησυχία. Είναι μονόδρομος για παράξενες καταστάσεις.

~~

Η πανσιόν όπου κλείσαμε δωμάτιο ήταν λιγότερο ειδυλλιακή απ' το σύνολο. Κι ίσως αυτό να ήταν που με ανακούφισε λιγάκι. Η υπερβολή μ' έκανε να φοβάμαι, ακόμα κι αν ήταν υπερβολή στην ομορφιά. Ένας τέλειος άνθρωπος είναι επικίνδυνος, τα ψεγάδια μας είναι αυτά που μας κάνουν ανθρώπινους. Ακόμα κι ο Χριστός έκλαψε, ακόμα κι ο Χριστός τα πήρε στο κρανίο. Κι ο Βούδας έπεσε με τα μούτρα στο φαί. Έτσι φωτίστηκε. Όταν σταμάτησε να προσπαθεί να είναι τέλειος.

Ο ιδιοκτήτης της πανσιόν ήταν ένας ακόμα θιασώτης του κομμουνισμού. Παντού είχε κρεμασμένα σφυροδρέπανα και πορτρέτα του Στάλιν.

Σαν είδε τα διαβατήρια μας είπε:

«Α, Μίκης Θεοδωράκης!» Κι έπειτα ξεκίνησε να τραγουδάει με σλάβικη προφορά: «Σώπα όπου να 'ναι θα σημάνουν οι καμπάνες!»

Τον κοιτούσαμε κι οι δύο σαν να 'μασταν λεμούριοι στο ζωολογικό, με τεράστια μάτια και βαρεμάρα μεγαλύτερη. Δεν μας έβγαινε και πολύ το πατριωτικό. Θέλαμε να πάμε στο δωμάτιο μας. Αυτό μόνο.

Ευτυχώς το κατάλαβε και σταμάτησε. Μας έδωσε τα κλειδιά και μας είπε ότι για πρωινό θα είχε κουνέλι. Τον ευχαριστήσαμε χωρίς να μπορούμε να καταλάβουμε τι εννοούσε.

~~~

Το δωμάτιο είχε παρόμοια κομμουνιστική διακόσμηση με τη ρεσεψιόν, σε τέτοια υπερβολή που σταματούσε να είναι γραφικό και γινόταν καλτ. Θα μπορούσαμε να είμαστε σε σκηνικό ταινίας του Κοστουρίτσα.

Η Λιβία πήγε κατευθείαν στην τουαλέτα. Δεν έκλεισε την πόρτα, ήθελε να δει αν είχε κάτι γραμμένο εκεί. Την άκουσα να γελάει. Πήγα κι εγώ. Πάνω στο καζανάκι είχε ένα κέντημα, ναι κέντημα, με τον Καρλ Μαρξ. Κάτω απ' τα γένια του μια φράση στα σλάβικα, εμπρός της γης οι κολασμένοι ή κάτι παρόμοιο.

«Αυτό στο ebay θα πιάσει τρελά λεφτά» της είπα. «Να θυμηθούμε όταν φεύγουμε να το πάρουμε μαζί με τα σαπουνάκια.»

Η Λιβία μ' έδιωξε για να μπει στο ντους, αφού πρώτα φιληθήκαμε αρκετά στο κομμουνιστικό μπάνιο.

~~~~~

Πήγα στο δωμάτιο και πέταξα τα σακίδια στην άκρη, να έχουμε χώρο για το σεξ, ώστε να κάνουμε όσες πιρουέτες και φιγούρες θέλουμε.

Στην κουζίνα έψαξα να δω αν είχε καφέ. Βρήκα ένα ραδιοφωνάκι. Το κατέβασα και το έβαλα στην πρίζα. Μετά από παράσιτα έπιασα τον Σαρλ Αζναβούρ να τραγουδάει μ' εκείνη την ένρινη γαλλική φωνή του, ενώ βιολιά τον συνοδεύανε, πώς ήταν Χθες, όταν ήταν είκοσι χρονών.

Το άφησα κι άνοιξα το ψυγείο, που ήταν ψυχροπολεμικό σίγουρα, και είχε στο όνομα κάτι με Μόσχα. Τότε οι Τσέχοι αγόραζαν μόνο ρώσικα. Και τα ‘παιρναν φτηνά. Βρήκα μέσα ένα κουτί με καφέ φίλτρου. Έτσι έμοιαζε. Το πήρα ελπίζοντας να μην πιω τη στάχτη κάποιου.

Η κουζίνα λειτουργούσε με γκάζι. Ένιωσα πιο έντονα να επιστρέφω σ’ εκείνη τη Τσεχοσλοβακία που ανέφερε ο Κούντερα στα βιβλία του. Το περίεργο είναι ότι μου άρεσε κι εμένα. Το προτιμούσα απ’ τον καπιταλισμό των μαφιόζων. Προσαρμοζόμουν.

Έβαλα να φτιάξω τέσσερις κούπες καφέ για μένα –κι άλλες δύο για όποιον ήθελε. Χρειαζόμουν πολύ καφέ. Άκουγα τη Λιβία να πλένεται στο μπάνιο. Αυτό ήταν κάτι όμορφο, ήσυχο. Χαμήλωσα το ραδιόφωνο, δεν ήθελα μουσική, μου αρκούσε που την άκουγα να είναι εκεί. Πώς την είχα πατήσει έτσι;

Γέμισα την κούπα με τον πρώτο καφέ που βγήκε, απόσταγμα πιο βαρύ από κείνο που έκανε ο σεφ, μαύρος σαν κατάθλιψη, δυνατός σαν μπουνιά στα μούτρα, κι αφυπνιστικός σαν τον χειρότερο εφιάλτη που μπορείς να δεις. Άναψα τσιγάρο.

Τότε έσπασαν το τζάμι.

~~~~~

Έπεσα κάτω και μπουσούλησα ως το τραπέζι. Δεν το σκέφτηκα, αλλά ήταν το μόνο μέρος για να κρυφτώ. Έμεινα εκεί περιμένοντας τη συνέχεια. Δεν ήρθε.

Μόνο η Λιβία ήρθε, τυλιγμένη με την πετσέτα.

«Τι έγινε;»

«Πρόσεχε τα γυαλιά.»

«Κι άλλα γυαλιά;»

Κρατούσε την πετσέτα για να σκεπάζεται, αλλά ήταν προσώπου. Με άφηνε να βλέπω μεγάλο μέρος απ’ το υγρό δέρμα της, μαζί με το ένα βυζί και το κόκαλο που οδηγάει στο αιδούο. Κι όσο γελοίο, όσο παράταιρο κι αν ήταν, ένιωσα να ερεθίζομαι όσο ποτέ. Ο φόβος του θανάτου είναι το καλύτερο αφροδισιακό.

Η Λιβία με κατάλαβε. Δεν ξέρω πώς. Ίσως μόνο ο τρόπος που την κοιτούσα.

«Τι έγινε;» είπε για ν’ αλλάξει θέμα και να μη μου πει ότι είμαι χειρότερος από τραγοπόδαρο γέρο.

«Κάτι μας πέταξαν μάλλον;»

«Ποιοι; Τι;»

Βγήκα από το τραπέζι χωρίς να ντρέπομαι και πήγα να δω τι είχε σπάσει το τζάμι. Ήταν μια μικρή υφασμάτινη μπάλα, στο μέγεθος ενός μεγάλου μήλου ή ενός μικρού πεπονιού. Πιο πολύ σαν μπάλα μπέιζμπολ τυλιγμένη με υφάσματα. Ήταν λευκή με ροζ ανταύγειες.

«Σου έχω πει την ιστορία του τύπου που γεννήθηκε με μια μπάλα του γκολφ;» είπα στη Λιβία.

«Μην το ανοίξεις.»

«Δεν γεννήθηκε μαζί με την μπάλα. Γεννήθηκε έχοντας στο στομάχι του μια μπάλα του γκολφ, το πιστεύεις;»

Ξεκίνησα να ξετυλίγω το ύφασμα. Το πίεσα λιγάκι. Ήταν μαλακό.

«Λες να είναι μπάλα του γκολφ;»

«Μην το ανοίξεις», ξαναείπε η Λιβία, σαν να έβλεπε μέσα.

Ήταν μαλακό, αλλά η μυρωδιά του και το χρώμα μου έλεγε ότι δεν είναι φρούτο. Μύριζε νοσοκομείο. Θα έπρεπε να το έχω πετάξει στα σκουπίδια, αλλά κάτι τρομολαγνικό μες στο κεφάλι μου μ' έκανε να συνεχίσω. Και καθώς έβγαζα τα τελευταία φύλλα του λάχανου, γιατί έτσι έμοιαζε πια στο νου μου, σαν το παραμύθι με τον Λαχανούλη, το παιδί που βρήκαν οι άτεκνοι γονείς μέσα σ' ένα λάχανο. Και δεν ξέρω τι ήταν το χειρότερο που περίμενα να βρω. Το κεφάλι μιας γάτας; Μια καρδιά γουρουνιού; Ένα ανθρώπινο χέρι;

Κι όμως συνέχιζα. Σαν ένα παιδί που ανοίγει το χριστουγεννιάτικο δώρο πριν τα Χριστούγεννα, γνωρίζοντας ότι οι γονείς του θα το τιμωρήσουν, γνωρίζοντας ότι έτσι επιβεβαίωνε στον εαυτό του πως δεν υπάρχει Άι Βασίλης. Κι όταν άνοιξα το πανί κι είδα τι περιείχε το μπαλάκι που μας πετάξανε, ήθελα ν' αρχίσω να τραγουδάω κομμάτια του Μπομπ Ντίλαν, όχι τα πρώτα, αλλά εκείνα που έλεγε όταν τον χτύπησε φορτηγό, κόντεψε να πεθάνει και το γύρισε στη θρησκεία.

Εκεί μέσα ήταν ο Λαχανούλης. Όχι ολόκληρος, μόνο το κεφάλι του. Δεν ήταν κεφάλι γάτας, δεν ήταν κεφάλι ανθρώπου που είχε γεννηθεί. Ήταν ένα έκτρομα, μια αποβολή, κάτι που είχε πεθάνει πριν βγει έξω, κάτι που είχε σκοτωθεί πριν να έρθει η ώρα του να γεννηθεί, κομμάτι από κάτι που θα μπορούσε να είναι ανθρώπινο, αλλά δεν ήταν.

Δεν μιλούσαμε, δεν γελούσαμε πλέον. Και σίγουρα δεν είχα καμιά όρεξη για σεξουαλικά παιχνίδια. Μύριζε νοσοκομείο.

Το χειρότερο απ' όλα ήταν ότι κάποιοι είχαν αποφασίσει να κάνουν χειροτεχνίες πάνω στο εκτρωματικό κεφάλι, να βάλουν κάποιες προσθήκες. Του είχαν κολλήσει αιχμηρά δόντια ζώου. Δεν το είπαμε με τη Λιβία, αλλά ξέραμε τι απεικόνιζε: Ένας μικρός Δαίμονας της Τασμανίας. Αποκεφαλισμένος.

9.

Η Λιβία είχε ντυθεί, εγώ είχα ντυθεί κι ο καφές είχε κρυώσει. Έκλεισα το αποτρόπαιο δώρο καλωσορίσματος σε μια σακούλα, να μην μυρίζω τη φορμόλη, και το άφησα στο μικρό μπαλκόνι.

Καθόμασταν στο τραπέζι και κοιτούσαμε τα φλυτζάνια μας. Στο ραδιόφωνο είχαν αλλάξει σκοπό, έπαιζαν Μπομπ Ντίλαν, το Sara.

«Στον ίδιο δίσκο έχει και το One more cup of coffee for the road», είπα δυνατά τη σκέψη μου.

Θα μπορούσαμε να πετάξουμε τον καφέ στο νεροχύτη και να φύγουμε. Αλλά το ήξερα ότι θα μέναμε. Ήταν σαν το σπυρί που σε τρώει και θες να το ξύσεις, σαν το δόντι που σε πονάει κι η γλώσσα πάει συνέχεια εκεί. Το κακό μας τραβάει, χωρίς να το θέλουμε κάποιες φορές.

«Μήπως να πάμε στην αστυνομία;» είπα στη Λιβία που κάπνιζε αφηρημένα. Ήταν λιγότερο ταραγμένη από μένα ή έκρυβε την ταραχή της. Κοιτούσε έξω. Το παράθυρο της κουζίνας ήταν μικρό, αλλά είχε καλύτερη θέα απ' το διαμέρισμά μου στην Αθήνα. Φύσηξε τον καπνό προς τα έξω και χαμογέλασε, όταν τον είδε να διαλύεται.

«Έχουμε ένα στοιχείο εγκλήματος», επέμεινα.

«Ξέρεις τι λένε για την αστυνομία στις μικρές πόλεις;»

«Δεν έχουν πολλή δουλειά;»

«Είναι διεφθαρμένοι.»

«Που δεν ισχύει για τις μεγάλες πόλεις.»

Γελάσαμε, επιτέλους γελάσαμε. Και πιάσαμε ταυτόχρονα τις κούπες μας να πιούμε λίγο καφέ.

«Ξέρεις τι εννοώ. Θα είναι κι αυτή μέσα στο κόλπο. Κι αν δεν είναι πάλι δεν πρόκειται να υποστηρίξουν δυο ξένους.»

«Και τι προτείνεις; Να πάρουμε την Ίντερπολ;»

«Το FBI καλύτερα.»

«Μπορούμε να πούμε ότι είδαμε τον Οσάμα Μπιν Λάντεν.»

Θα ήταν πολύ αστεία όλα αυτά, αν δεν είχαμε ένα κεφάλι αμβλώματος έξω.

«Σκέφτηκα κάτι πιο εύκολο», έκανε η Λιβία. «Να πάμε μια βόλτα στο κάστρο. Και στη διαδρομή να πετάξουμε το δώρο σ' έναν κάδο.»

~~

Μια ώρα μετά ήμασταν στην είσοδο του κάστρου Μπουζόφ και περιμέναμε στη σειρά για να πάρουμε εισιτήριο. Ήταν απροσδόκητα παραμυθένιο και δημοφιλές. Η ουρά των τουριστών έφτανε πολλά μέτρα πίσω απ' την είσοδο.

Διαβάσαμε στο φυλλάδιο ότι είχε χτιστεί γύρω στις αρχές του δεκάτου τέταρτου αιώνα. Όμως ήταν τόσο καλά διατηρημένο που το είχαν χρησιμοποιήσει ως σκηνικό για πολλές μεσαιωνικές ταινίες. Ρυθμού ήταν πρωτο-γοθτικού, με κάποια αναγεννησιακά στοιχεία που προστέθηκαν αργότερα. Δέσποζε ένας στρογγυλός πύργος, εξήντα μέτρα ύψος.

Καθώς πλησιάζαμε προς την είσοδο αντιλήφθηκα κάτι παράξενο. Το μεγαλύτερο ποσοστό των επισκεπτών ήταν νέοι με ξυρισμένο κεφάλι, μαύρα ρούχα και τατουάζ που δεν θα τα μπέρδευες με αρχαιοελληνικά.

Η Λιβία μου έδειξε μια υποσημείωση στο φυλλάδιο. Το κάστρο Μπουζόφ είχε γίνει η έδρα της Βέρμαχτ στην Τσεχία. Στα μπουντρούμια γίνονταν όλα τα βασανιστήρια –στο προαύλιο οι εκτελέσεις. Το κάστρο ήταν διεθνές ναζιστικό αξιοθέατο. Νεοναζί υπήρχαν παντού και πολλοί και πάλι. Η σκύλα που γέννησε το κτήνος είναι πάντα σε οίστρο.

~~~

Μόλις μπήκαμε αφήσαμε το γκρουπ των νεοναζί επισκεπτών και συνεχίσαμε μόνοι μας. Πηγαίναμε στην τύχη, χωρίς οδηγό και χάρτη, σ' έναν λαβύρινθο με πολλά επίπεδα.

Καθώς ανεβαίναμε και κατεβαίναμε σκαλιά, ανοίγαμε και κλείναμε πόρτες, βγαίναμε και μπαίναμε σε διαδρόμους και αυλές, ένιωσα σαν ποντίκι σε εργαστήριο. Σαν να ήμουν το πειραματόζωο κι ήθελαν να δουν πώς να αντιδρούσα στα ηλεκτροσόκ. Θυμήθηκα το κουνέλι-για-πρωινό του σταλινικού ξενοδόχου. Τίποτα δεν ήταν τυχαίο.

Στάθηκα ακίνητος και κράτησα τη Λιβία απ' το χέρι, να μείνει δίπλα μου.

«Είναι λάθος», της είπα. «Κάνουμε ακριβώς ό,τι περιμένουν να κάνουμε.»

«Ποιοι; Τι λες;»

«Είναι παγίδα. Δεν έχουμε επιλογή.»

Της έδειξα τι εννοούσα. Μπροστά μας υπήρχαν δυο πόρτες. Φαινόταν σαν ελεύθερη επιλογή, κανείς δεν μας έλεγε πού να πάμε.

«Διαλέξτε ελεύθερα».

Ναι, μπορείς να διαλέξεις μια πόρτα. Αλλά δεν είσαι ελεύθερος αν δεν ξέρεις τι επιλέγεις. Το να πας δεξιά ή αριστερά δεν είναι επιλογή, είναι απάτη για να ξεγελάσουν τα πειραματόζωα. Και κάτι μου έλεγε ότι δεν θα έκανε διαφορά αν πηγαίναμε από δω ή από κει.

Η παγίδα είχε στηθεί.

«Όταν έχεις δυο επιλογές τότε... Διάλεξε την τρίτη», είπε η Λιβία και με τράβηξε προς την πόρτα που είχαμε περάσει για να μπούμε στο δωμάτιο του κάστρου. Όμως ήταν πολύ αργά για να γυρίσουμε πίσω. Η πόρτα δεν άνοιγε ανάποδα, έπρεπε να έχεις το πασπαρτού των ξεναγών.

«Περίμενε! Μπορούμε να διαλέξουμε και τη μη-επιλογή», της είπα. «Τρεις πόρτες υπάρχουν. Κι ένα παράθυρο! Τι θες; Να πηδήσουμε στο κενό;»

«Δεν θέλω τίποτα απ' αυτά. Αυτό επιλέγω.»

«Δεν μπορείς να μην επιλέξεις.»

«Μόλις το έκανα.»

Πήγα δίπλα στο παράθυρο κι άναψα ένα τσιγάρο. Ακόμα κι αν ήταν το τελευταίο, ακόμα κι αν ακολουθούσε η εκτέλεση, άξιζε τον κόπο. Στο κεφάλι μου έπαιζε ο δεύτερος δίσκος του Μπομπ Ντίλαν, κιθάρα, φουσαρμόνικες και η γκρινιάρρα φωνή του γρύπα. Στίχοι που δεν θα μπορούσαν να γράφουν είκοσι ποιητές.

Σαν αναλαμπή ενός κλόουν που έκλαιγε στο δρομάκι μου ήρθε το όνομα του δίσκου: "The freewheeling Bod Dylan".

«Τι κάνουμε;» έκανε η Λιβία κι ήρθε κοντά.»

«Ακούμε ποίηση», της είπα και της έδωσα το τσιγάρο. Ξεκίνησα να της τραγουδάω α-καπέλα στίχους απ' το "A hard rain's a-gonna fall".

Νομίζω ότι εκείνη τη στιγμή η Λιβία με κοίταξε μ' ένα τελείως διαφορετικό βλέμμα, σαν να κοιτούσε μέσα στον εαυτό της. Αλλά μπορεί να έφταιγε ο Ντίλαν.

~~~~

Περάσαμε πολλές ώρες εκεί στο παράθυρο. Κάθε τόσο έμπαιναν νεοναζί και ξεναγοί, και προχωρούσαν στις επόμενες πόρτες. Δεν μας έδιναν σημασία, σαν να ήμασταν μέρος της επίπλωσης, κάτι σαν σκηνικό. Ούτε κι εμείς το ζορίσαμε. Καλά περνούσαμε.

Τραγουδίησα στη Λιβία όλα τα τραγούδια του Ντίλαν που ήξερα. Εκεί απαντούσε με Νίνα Σιμόν και Κάρολ Κινγκ. Ήμασταν εντελώς έξω απ' την εποχή μας, έξω απ' τις ζωές μας, έξω απ' τον κόσμο. Δεν είχα προσέξει ότι η Λιβία διάλεγε μόνο μελαγχολικά τραγούδια να πει.

~

Κι όταν ο ήλιος έγειρε στην άκρη του τοπίου εμφανίστηκε ο φύλακας. Εκείνος μας είδε, αυτός ήταν ο ρόλος του.

«Σε δέκα λεπτά κλείνουμε», είπε με την εύθραυστη ευγένεια και υπόγεια εχθρότητα των εργαζόμενων που τελειώνουν τη βάρδια τους και θέλουν να φύγουν στην ώρα τους, αλλά δεν επιτρέπεται να σου πουν να πας να γαμηθείς.

«Εμείς θα μείνουμε», του απάντησα όσο πιο ήρεμα μπορούσα.

Ήταν σαν ντουφεκιά, ήταν κάτι που δεν μπορούσε να διαχειριστεί, ήταν κάτι που δεν του είχε ξανασυμβεί, κι είχε δει πολλά εκεί.

«Ε... Συγγνώμη... Δεν μπορείτε να μείνετε.»

«Μπορούμε. Να, κοίτα μας, το κάνουμε.»

Προσπάθησε να καταλάβει τι του έλεγα, είχε βραχυκυκλώσει.

«Το κάστρο Μπουζόφ είναι ιδιωτική περιουσία», ξεκίνησε να λέει με τη μαγνητοφωνημένη φωνή του. «Δεν επιτρέπονται τα κατοικίδια, το φαγητό, οι ...»

«Ναι, ξέρω τι επιτρέπεται», τον έκοψα. «Αλλά εγώ τυχαίνει να είμαι ο γιος του Ψηλού. Γιαν Βισοκύ; Ξέρεις το όνομα; Θα είναι δική μου ιδιωτική περιουσία όταν ψοφήσει ο μπαμπάς. Οπότε εγώ θα μείνω. Δεν ξέρω για σένα, πόσο θα μείνεις; Ίσως να κανονίσω ν' απολυθείς σήμερα κιόλας.»

Δεν είχα ξανακάνει κάτι τέτοιο. Δεν ξέρω καν πώς το έκανα. Αλλά ήταν σαν είχε βγει ένας άλλος άνθρωπος από μέσα μου. Δεν ήμουν πια εκείνος ο φιλήσυχος καλός μικρούλης που δεν ανταγωνιζόταν τίποτα και κανέναν. Είχα νιώσει για λίγο να γίνομαι Δαίμονας της Τασμανίας κι εγώ. Και μου άρεσε.

Ο φύλακας με κοίταξε καλύτερα. Δεν με αναγνώρισε, αλλά είδα ένα μικρό νεύρο να συσπάται στο κούτελο του. Κάπου με ήξερε. Μας άφησε κι έφυγε, για να ρωτήσει τι έπρεπε να κάνει, κάπως πανικόβλητος. Τον είχα σπάσει.

Μόλις άνοιξε την πόρτα έκανα νόημα στη Λιβία. Πήγαμε πίσω του κι έβαλα το φυλλάδιο του κάστρου για να μην κλείσει. Για πρώτη

φορά οι ναζί θα έκαναν κάτι καλό. Τον αφήσαμε ν' απομακρυνθεί και βγήκαμε απ' την παγίδα. Κάποιες φορές πρέπει ν' αυτοσχεδιάζεις.

«Και τώρα πού πάμε;»

«Πάνω. Οι πριγκίπισσες πάντα είναι στον πύργο.»

«Κι οι δράκου», είπε η Λιβία, αλλά έκανα ότι δεν την άκουσα.

~~~~~

Ξεκινήσαμε ν' ανεβαίνουμε εκείνα τα εξήντα μέτρα που έλεγε το φυλλάδιο, πατώντας στις μύτες και τρέχοντας, ήσυχοι ελέφαντες στο δωμάτιο. Μετά από μερικούς ορόφους σταματήσαμε να τρέχουμε. Τα εξήντα μέτρα είναι πολλά όταν πηγαίνεις προς τα πάνω. Ένα ασανσέρ θα ήταν χρήσιμο για τις καρδιές μας.

Ο πύργος είχε μικρά παράθυρα, κάτι σαν πολεμίστρες, χωρίς τζάμι, απ' όπου έμπαινε το φως κι απ' όπου μπορούσες να δεις τον ήλιο να δύει και μερικά σύννεφα να παριστάνουν ότι είναι μωβ και ροζ. Το τοπίο της Μοράβιας σκοτεινίαζε κι οι νεοναζί τουρίστες γυρνούσαν στο σπίτι τους.

«Λες να συνεχίσουμε ν' ανεβαίνουμε για πάντα;» είπε η Λιβία κάποια στιγμή και η φωνή της δεν ήταν όπως συνήθιζε να είναι, θύμιζε ετοιμοθάνατο ζώο. Τα εξήντα είναι πολλά, ειδικά αν καπνίζεις.

«Το για πάντα δεν υπάρχει», σταμάτησα για να της μιλήσω. «Είτε θα φτάσουμε είτε θα πεθάνουμε, σίγουρα δεν θα είναι για πάντα.»

Η Λιβία σταμάτησε ν' ανεβαίνει. Με ρώτησε αν είχα διαβάσει Επίκουρο. Κατάλαβα ότι το έκανε για να χρονοτριβήσει. Της είχαν κοπεί τα πόδια. Ήμουν το ίδιο κουρασμένος. Ήθελα να έρθει ο mister-tambourine-man για να με κοιμίσει, γιατί δεν νύσταζα ούτε ήξερα τι μπορούσα να ονειρευτώ.

Της είπα ότι δεν είχα διαβάσει, κάπως κουρασμένος. Απάντησε με τον ίδιο τρόπο, κουρασμένα, και μου είπε ότι αυτό ο Μάξιμος ήταν μεγάλος επικούρειος, κι όλη την ώρα έλεγε ατάκες του.

Δεν πρόλαβε να τελειώσει τη φράση της, όταν ακούστηκε ένας ανησυχητικός ήχος από την κορυφή της σκάλας. Ήταν σαν να βασάνιζες βιολιά. Αλλά δεν μπορούσαμε να κάνουμε πίσω πια, ούτε καν προτείναμε κάτι τέτοιο. Αν έχεις ανέβει ως τον ουρανό, ακόμα κι αν είναι η Κόλαση εκεί πάνω, δεν γυρνάς πίσω. Δυο όροφοι μας έμεναν. Τους ανεβήκαμε χωρίς να βιαζόμαστε.

«Να χτυπήσω;» είπε η Λιβία.

«Ρίξε το προσκλητήριο κάτω απ' την πόρτα.»

Απόρησα κι εγώ με το κέφι μου εκείνη τη στιγμή. Αλλά ήταν μόνο μια άμυνα για να ξεπεράσουμε το φόβο μας. Γνωρίζαμε ότι είχαμε φτάσει, αλλά δεν ξέραμε πού.

Πέρασα μπροστά, δοκίμασα το χερούλι της πόρτας, μήπως ήταν κλειδωμένη, ενώ ήξερα ότι δεν ήταν. Την άνοιξα και μπήκα.

Τον είδα να μας περιμένει. Ο Μάξιμος ήταν εκεί.

10.

Είδα τον αδελφό μου να μπαίνει στο δωμάτιο. Πίσω του ήταν η Λιβία. Θα προτιμούσα να μην είχε έρθει, αλλά δεν μπορούσα και να τον διώξω. Νόμιζα ότι θα είναι ολόιδιος με μένα, αλλά μάλλον δεν είχε κάνει τις καταχρήσεις που έκανα εγώ, ούτε είχε περάσει τις αρρώστιες της Τασμανίας. Φαινόταν πιο νέος. Ίσως να είχε να κάνει και με το άγχος. Εκείνος δεν ήξερε τίποτα. Το άγχος το κουβαλάνε και το πληρώνουν αυτοί που ξέρουν.

«Είσαι ο Μάξιμος», μου είπε ο Σάκης.

«Εννοείται πως είναι», έκανε η Λιβία, «ποιος θα μπορούσε να ‘ναι;»
«Εννοείται πως είμαι», είπα κι εγώ. «Να σας κεράσω ένα ποτό και να τα πούμε;»

Το μάτι του Σάκη έλαμψε. Είχε έρθει για να μάθει. Και σίγουρα του άρεσε που δεν με είχε φάει, του άρεσε που ήμουν ζωντανός. Αυτό άξιζε ένα ποτό.

Χαμήλωσα τη στοχαστική μουσική του Ξενάκη. Οι «Μεταστάσεις» του δεν είναι για όλους. Κάποιοι λένε ότι είναι μουσική για τις ανώτερες τάξεις. Πράγματι, χρειάζεται να ξεφύγεις λιγάκι απ’ τα ρεφραίν, την καπούρα και τις φουσαρμόνικες για να μπορέσεις ν’ ακούσεις τον Ιάννη. Είναι μουσική για τις ανώτερες σκέψεις.

Έβαλα από ένα ποτήρι βότκα Belvedere κι έριξα μέσα από δυο μεζούρες milk thistle. Το μόνο ποτό που κάνει καλό στο συκώτι.

«Σου αρέσουν τα πικρά κι εσένα», του είπα και του έδωσα το ποτό του, σαν να του έδινα το φιλί του Ιούδα. Του άρεσε, το κατάλαβα απ’ το πρόσωπο του. Πικράθηκε και κήκε.

«Λοιπόν», είπε μετά την πρώτη γουλιά. «Εσύ μας έφερες εδώ;»

«Το αντίθετο. Εγώ προσπάθησα να σας διώξω.»

«Το κεφάλι στο παράθυρο;»

«Ναι, δεν ήταν εύκολο να το κάνω. Αλλά μείνατε.»

«Κι όμως ήταν κάποιος που ήθελε να έρθουμε. Ποιος ήταν;»

«Ο Κέλλογκ.»

«Αυτός με τα κορν φλέικς;»

«Περίπου, κοντά έπεσες.»

~~

Ο Τζον Χάρβεϊ Κέλλογκ ήταν ο άνθρωπος που επινόησε τα κορν φλέικς. Ψυχάκιας, κοινωνιοπαθής, αλλά πετυχημένος. Ένας απ’ τους

πρώτους πολυεκατομμυριούχους της Αμερικής, όταν το εκατομμύριο δεν ήταν κάτι συνηθισμένο.

Ο γιος του ήταν ο Γουίνθροπ Φιτζέραλντ Κέλλογκ, κι είχε σπουδάσει ψυχολογία. Ένας απ' τους πιο γνωστούς μιχεβιοριστές ψυχολόγους. Είχε κάνει διάφορα πειράματα, αρκετά ήταν και αντιδεοντολογικά, αλλά έμεινε στην ιστορία για το πείραμα που έκανε στον ίδιο του το γιο.

Για μερικά χρόνια μεγάλωσε το νήπιο μαζί μ' ένα χιμπαντζή, τη Γκούα. Το διέκοψε όταν ο γιος του, ο Ντόναλντ Τζέι, ξεκίνησε να συμπεριφέρεται σαν χιμπαντζής –και δεν μπορούσε να τον επαναφέρει.

Ο Ντόναλντ Τζέι ήταν ο μοναδικός κληρονόμος της περιουσίας του παππού Κέλλογκ. Έμεινε λίγο καιρό στην ιδιωτική ψυχιατρική κλινική κι όταν βγήκε, περισσότερο πλούσιος παρά τρελός, αποφάσισε να συνεχίσει τα πειράματα του πατέρα του. Χωρίς ζώα.

Αυτός ήταν ο άνθρωπος που με αγόρασε. Και με είχε κάνει να πιστεύω ότι ήταν ο πατέρας μου, μέχρι τα δεκαπέντε.

~~~

«Δεν ήταν και δικός μου πατέρας;» ρώτησε ο Σάκης.

«Δεν ήταν κανενός βιολογικός πατέρας. Είχε κάνει στείρωση όταν ήταν είκοσι χρονών.»

«Γιατί;»

«Δεν ήταν κι ο πιο ισορροπημένος άνθρωπος του κόσμου.»

«Λογικό είναι», είπε η Λιβία. «Αν μεγαλώνεις με χιμπαντζή για αδελφό.»

«Και γιατί σε απήγαγε;»

Έβαλα λίγο ακόμα Belvedere. Δεν μπορούσα τις πολλές κουβέντες. Πάντα είναι καλύτερα να ζεις με τα ζώα. Οι καλύτεροι άνθρωποι είναι τα ζώα. Αλλά έπρεπε να τους εξηγήσω.

«Οι ζωές μας, άγνωστε δίδυμε, είναι ένα ψυχολογικό πείραμα, όσο πιο αντιδεοντολογικό θα μπορούσε να γίνει.»

Ο Σάκης νόμιζε ότι είχε καταλάβει, φυσικό ήταν να παρερμηνεύσει το σκοπό. Πίστεψε ότι ο πατέρας μου είχε αφήσει τον ένα δίδυμο να μεγαλώσει στη φτώχεια και τον άλλο, εμένα, τον μεγάλωσε στα πλούτη για δει πώς θα εξελιχτούμε. Κάτι σαν φτωχός πρίγκιπας και πλούσιος χωριάτης. Είχε απλοϊκή σκέψη ο Σάκης, ίσως γιατί είχε μεγαλώσει φτωχός. Οπότε νόμιζε ότι το πρόβλημα είναι το χρήμα κι η έλλειψη χρήματος.

Όχι, αγαπητέ Μαρξ. Το πρόβλημα είναι η ανθρώπινη ψυχή κι η έλλειψη ψυχής. Η συνείδηση κι η έλλειψη συνείδησης.

«Αυτό θα ήταν κοινωνιολογικό πείραμα», είπα στο Σάκη κι άδειασα το ποτήρι μου.

«Τι εννοείς;»

«Αν έχει να κάνει μόνο με τα λεφτά είναι κοινωνικό και πολιτικό θέμα. Εσύ μεγάλωσες νιώθοντας ότι είσαι φτωχός; Όχι, γιατί κι οι άλλοι ήταν φτωχοί γύρω σου. Ένιωθες την έλλειψη κάποιου. Θα μπορούσες να μεγαλώσεις μια χαρά έτσι. Αλλά στα δεκαπέντε ο πατέρας έβαλε μπρος το δεύτερο μέρος του σχεδίου. Κι η μάνα σου το έπαιξε μια χαρά.»

Είναι τόσο κουραστικό να εξηγείς τα αυτονόητα. Ο Σάκης συννέφιασε, το πρόσωπο του βάρυνε. Αλλά δεν περίμενα να κάνει αυτό που έκανε. Μάλλον ούτε κι εκείνος το ήθελε.

Μόλις του είπα πρώτη φορά για τη μητέρα πέταξε το ποτήρι στην άκρη κι όρμησε πάνω μου. Ήταν πιο δυνατός απ' όσο φαινόταν. Με σήκωσε και με πήγε στο παράθυρο του πύργου.

Τα παράθυρα στο κάστρο δεν έχουν τζάμια. Παλιότερα είχαν σιδεριές, αλλά τις βγάλαμε για να είναι περισσότερο αυθεντικά. Κι ήμουν εκεί να κρέμομαι σ' ένα παράθυρο, εξήντα μέτρα απ' το έδαφος.

«Μάνα μας ήταν», μου είπε. «Έτσι δεν είναι, αρχίδι;»

Η Λιβία δεν έκανε βήμα να με βοηθήσει. Δεν περίμενα να το κάνει. Και δεν ήθελα. Έτσι όπως με κρατούσε ο Σάκης, παρότι φοβόμουν τα ύψη και το θάνατο, ένιωσα σαν να μην είχε πια εξουσία ο θάνατος. Μου άρεσε κι ένιωθα ότι μπορούσε να γίνει καλύτερο.

«Δική σου μητέρα» του είπα. «Εγώ δεν τη γνώρισα. Ο πατέρας είπε μόνο ότι ήταν μια πρεζού που πούλησε το ένα παιδί της για ν' αγοράσει τη δόση της. Αλλά τώρα νοιάστηκες; Ούτε στην κηδεία της δεν πήγες.»

Ο Σάκης μ' άφησε να πατήσω κάτω. Τον είχα διαλύσει μ' ένα χτύπημα. Ήξερα ότι ένιωθε τύψεις γι' αυτό, κάθε άνθρωπος θα ένιωθε. Οπότε τον χειρίστηκα. Πέρα απ' τη θλίψη του, πέρα απ' τη συντριβή του, κατάλαβα ότι ήθελε κι εκείνος να είναι κοντά μου.

«Πήγα στην κηδεία, αλλά ήταν σαν ν' αποχαιρετούσα ένα άγαλμα. Μάταιο. Δεν ξέρεις πώς είναι», είπε κι έφυγε.

Ήθελα να του εξηγήσω ότι μεγάλωσα αλλιώς. Ναι, είχα τα πάντα, αλλά δεν είχα τίποτα. Ο πατέρας μου, ο υποτιθέμενος πατέρας μου ήταν πιο ψυχρός από φίδι το χειμώνα. Μαθήματα έκανα στο σπίτι. Ήμουν προνομιούχος κι απόλυτα μόνος. Θα έδινα όλη μου την περιουσία για να πηγαίνω σχολείο σε μια κακόφημη γειτονιά -κι ασ με δέρνανε που και που. Θα ήταν μια επαφή.

Η πρέζα ήταν μικρό κακό για μένα. Το χειρότερο το έπαθα όταν έμαθα ποιος είμαι: Ένα πειραματόζωο. Ο Ντόναλντ Τζέι, αυτός που νόμιζα ότι είναι ο πατέρας, μου αποκάλυψε ποιος ήμουν από πού ερχόμουν. Και σίγουρα προτιμούσα να έχω για πατέρα ένα φίδι, παρά αυτό που μου είπε. Τότε έμαθα ότι έχω κι έναν δίδυμο αδελφό.

«Ζωντανό; Σου είπε ότι είμαι ζωντανός;» έκανε ο Σάκης.

«Ναι, αυτό ήταν το χειρότερο.»

«Δεν ήθελες να έχεις αδελφό;»

«Είναι ψυχολογικό πείραμα, ηλίθιε! Μου στέρησε την επαφή. Μετά μου είπε ότι έχω αδελφό. Ήταν κλωνισμός. Μου έδωσε φωτογραφίες να δω. Μου έφερε στοιχεία. Μια μέρα ήρθαμε να σε δούμε.»

«Πού;»

«Στο λύκειο πού πήγαινες, στη Γκράβα.»

«Μπουρδέλο σχολείο.»

«Δεν ξέρεις πόσο σε ζήλεψα που ήσουν εκεί, ανάμεσα στα άλλα παιδιά.»

Ο Σάκης πήγε προς το παράθυρο, μετά γύρισε στη Λιβία. Της μίλησε γιατί ήθελε κάτι να πει, κάποιον να ξεφορτωθεί το βάρος της αποκάλυψης. Η Λιβία ήξερε, δεν του έδωσε όση σημασία ήθελε. Τον είδα να πηγαίνει στο ράφι με τη βότκα. Αλλά δεν έβαλε να πει. Ήθελε να είναι νηφάλιος.

«Δεν καταλαβαίνω ποιο είναι το πείραμα», είπε μετά από λίγο. «Θα έπρεπε να σε θέσει σε κάποια δοκιμασία, κάποιο δίλημμα, κάποια κρίση. Θα έπρεπε να διαλέξεις ανάμεσα σε κάτι. Εσύ δεν διάλεξες.»

«Όχι μέχρι εκείνη τη στιγμή. Ήταν η προετοιμασία.»

«Και τι πρέπει να διαλέξεις;»

Ένας κόκορας ακούστηκε απέξω να φωνάζει, έτσι όπως φωνάζουν οι κόκορες. Δεν ήταν ξημέρωμα, αλλά κι εκείνοι δεν έχουν ρολόι. Μερικές φορές σημαίνουν μόνο την προδοσία.

«Αν θα ήθελα να πάρω την περιουσία μου, να κληρονομήσω, θα έπρεπε να κάνω κάτι.»

«Εσύ έλεγες ότι δεν τα ήθελες τα λεφτά.»

«Μαλακίες έλεγα. Όσο τα είχα μου φαινονταν ασήμαντα. Αλλά δεν

θα ήθελα να ζήσω σαν φτωχός.»
 «Είσαι προβληματικό άτομο, το ξέρεις;»

Γέλασα σαν το είπε αυτό ο δίδυμος. Κανονικά εγώ θα έπρεπε να είμαι από πάνω, ήμουν ο προνομιούχος. Κι όμως είχε δίκιο.

«Και τι σου είπε ο Ντόναλντ Ντακ Τζαχόβα Κορν Φλέικ;» είπε ο Σάκης. «Σαν προϋπόθεση για να συνεχίσεις να είσαι πάμπλουτος;»
 «Απλό είναι. Να σε σκοτώσω.»

Ο Σάκης γέλασε την ίδια στιγμή που ξανακούστηκε ο κόκορας, συντονίστηκαν για λίγο.

Μετά μίλησε κι η Λίβια:
 «Δεν μπορείς να το κάνεις αυτό.»
 «Το ξέρω, αγαπητή Όλιβ, το ξέρω ότι δεν μπορώ να το κάνω. Γι' αυτό προσπάθησα να σας διώξω. Όμως...»

Ο κόκορας ακούστηκε για τρίτη φορά.

«Όμως κι εσύ πληρώθηκες αρκετά για να τον φέρεις εδώ. Τα λεφτά διαφθείρουν τους πάντες.»
 «Δεν ήξερα ότι θα...»

Κάτι πήγε να πει η Λίβια, αλλά ο Σάκης δεν άκουγε πια. Κατάλαβε ότι ήταν στο μέσο μιας υπέροχα εννορηστρωμένης προδοσίας. Και καλύτερη υποκρίτρια απ' όλους ήταν αυτή που είχε ερωτευτεί.

Τίποτα δεν ήταν τυχαίο, το κατάλαβε επιτέλους. Πώς βρήκε δουλειά στο Λουζιτάνια, ενώ δεν είχε ξαναδουλέψει σε κουζίνα; Ο Σεφ πληρώθηκε πολλά. Κι ο Μπέκετ στη Λέσβο; Το ζευγάρι που τους έδωσε τη φοβερή και τυχαία ιδέα να πάνε στην Πράγα, ήταν απ' την Ιρλανδία. Αλλά η Λίβια είπε ό,τι έπρεπε να πει: Ήξεις αφήξεις ου εν πολέμω θνήξεις. Βάλε το κόμμα εκεί που θες.

Σαν βγεις στο πηγαϊμό με το Ντεσεβό, να εύχεσαι να μην βρεθείς στο Μπρνο.

Τον έβλεπα. Είχε λιώσει. Δεν τον είχε πειράξει που θα τον σκότωναν. Η προδοσία της Λιβίας ήταν το χειρότερο. Καλύτερα να πεθαίνεις μόνος, παρά να σε σκοτώνει αυτή που αγάπησες.

«Νόμιζα πως...» ξεκίνησε να δικαιολογείται εκείνη, «...πως θα μπορούσαμε να ξεφύγουμε.»
 «Δυστυχώς δεν μπορείτε», της είπα και πάτησα το διακόπτη του συναγερμού.

Μπήκανε μέσα οι μπράβοι του πατέρα μου, δυο μέτρα σε ύψος κι άλλα τόσα σε πλάτος. Ο Σάκης δεν έφερε καμιά αντίσταση. Η Λιβία προσπάθησε να κάνει κάτι. Ο Άλφα την έπιασε και την έσφιξε μέσα στην αγκαλιά του. Ακούστηκαν τα κόκαλα της να τρίζουν και τα πνευμόνια της έβγαλαν όσο αέρα είχαν. Κάπως έτσι σκοτώνουν οι βόες. Η Λιβία λιποθύμησε. Τους πήρανε κάτω, στα μουντρούμια.

Ήπια άλλη μια βότκα μ' εκχύλισμα γαϊδουράγκαθου -κι ακολούθησα. Είχα μια δουλειά να κάνω. Δεν ήμουν καθόλου χαρούμενος γι' αυτό, αλλά κάποια πράγματα, όπως την οικογένεια, δεν τα διαλέγεις.

11.

Το μπουντρούμι δε μύριζε μούγλα ούτε ήταν βρώμικο και σκοτεινό. Σίγουρα δεν είχε αρουραίους και κατσαρίδες. Ήταν πιο καθαρό και τακτοποιημένο από κουζίνα εστιατορίου με αστέρι Μισελέν. Όλα στην εντέλεια, μπορούσες να φας και στο πάτωμα –χωρίς πιάτο.

Ήταν χωρισμένο με γυψοσανίδες σε μικρότερους χώρους που επικοινωνούσαν. Σε κάθε χώρο είχε μια διαφορετική ταμπέλα. Τη γλώσσα δεν την ήξερα, αλλά καταλάβαινα πάνω κάτω τι έλεγε. Στο ένα είχαν κούτα με διαφημιστικά φυλλάδια. Στο άλλο μπλουζάκια με την εικόνα του κάστρου. Παραδίπλα εξάδες εμφιαλωμένο αεριούχο νερό –και μεταλλικό ξέχωρα, με άλλη ταμπέλα.

Θυμήθηκα την οργάνωση των Ναζί. Είχαν μεγάλη μανία με τις ταμπέλες και την τάξη. Και νομίζω ότι θα προτιμούσα να πέθαινα σ' ένα μουχλιασμένο και βρώμικο υπόγειο, παρά σε κείνο το θρίαμβο των logistics.

Οι Φουσκωτοί μας έσυραν σ' ένα απ' αυτά τα δωμάτια. Εκείνο ήταν άδειο και χωρίς ταμπέλα, σαν να περίμενε εμάς να το γεμίσουμε. Έφεραν και δυο πλαστικές καρέκλες, μας έδεσαν χειροπόδαρα. Η Λιβία κάτι είπε, ότι την πονούσαν, κάτι τέτοιο. Δεν την άκουσα, δεν μ' ένοιαζε. Δεν τη μισούσα, αλλά η απογοήτευση ήταν ακόμα πιο βαθιά κι απ' το μίσος. Περιφρόνηση.

«Και τώρα τι;» είπα στον Μάξιμο που επιστατούσε.

«Περιμένουμε.»

«Τον Γκοντό;»

«Μακάρι», είπε κάνοντας την ίδια στιγμή μια γκριμάτσα που φανέρωνε αγωνία. Μόνο τότε ένιωσα ότι δεν το απολάμβανε, δεν ήθελε να το συνεχίσει, εκείνος ήταν πιο παγιδευμένος από μένα.

«Γιατί το κάνεις;»

Κοίταξε κάτω, μετά την πόρτα. Ο Γκοντό δεν ερχόταν. Στράφηκε προς τους Φουσκωτούς, αλλά εκείνοι δεν ήταν προγραμματισμένοι να μιλάνε.

«Για τα λεφτά», μου είπε τελικά, χωρίς πάθος.

«Μόνο γι' αυτό;»

«Είναι γύρω στα τρία δις η περιουσία», έκανε ο Μάξιμος.

Ένιωσα τ' αρχίδια μου να σφίγγονται. Είναι πολλά τα λεφτά, Άρη. Ένιωσα το αναπόφευκτο να έρχεται. Γιατί κατανόησα την πράξη του. Μάλλον το ίδιο θα έκανα κι εγώ. Αν και δεν ήμουν σίγουρος.

«Συγγνώμη, αλλά το ψυχολογικό πείραμα του πατέρα σου είναι μια μαλακία.»

«Λες;»

«Ε, ναι. Για τόσα λεφτά οι πάντες θα σκότωναν έναν ξένο.»

«Εσύ δεν θα το έκανες», μου είπε η Λιβία.

«Εσύ το έκανες για πολύ λιγότερα», της είπε ο Μάξιμος. «Πόσα σου είπε ο πατέρας μου; Εκατό χιλιάδικα;»

«Ένα εκατομμύριο.»

Έμεινα με το στόμα ανοικτό. Ένα εκατομμύριο; Για το Χριστό είχαν δώσει τριάντα αργύρια όλα κι όλα. Για τον Κένεντι πεντακόσιες χιλιάδες δολάρια. Εντάξει, άλλες εποχές, αλλά και πάλι, άξιζα πολύ περισσότερα πεθαμένος από χίλιους ντελιβεράδες.

«Αλλά δεν ήξερα ότι θα θέλατε να τον σκοτώσετε», είπε η Λιβία.

«Τότε γιατί σου έδωσε το εκατομμύριο; Για να τον φέρεις εδώ και να του δώσουμε παράσημο; Το ήξερες, αλλά δεν ήθελες να το παραδεχτείς. Η γνωστική ασυμφωνία του Φέστινγκερ.

Προσαρμόζεις τα γεγονότα στις πεποιθήσεις σου.»

«Χέσε μας με την ψυχολογία σου», είπε η Λιβία κι ακούμπησε πίσω, σαν να παραδεχόταν για πρώτη φορά την ενοχή της.

~~

Τότε ακούστηκαν βήματα στις σκάλες. Ο Γκοντό ερχότανε, τελικά δεν ήμασταν σε έργο του Μπέκετ. Οι Φουσκωτοί στάθηκαν προσοχή. Ο Μάξιμος πήρε βαθιά ανάσα κι έσφιξε τα χείλη. Έμοιαζε ν' ανησυχεί περισσότερο από μένα, παρότι εγώ ήμουν το αμνοερίφιο.

Το παράξενο είναι ότι εγώ δεν ένιωθα φόβο. Ήταν σαν να παρακολουθούσα ταινία ή να διάβαζα μια νουβέλα. Νομίζω ότι παθαίνουν αυτό όλα τα ζώα, όταν βρίσκονται σε παγίδες θανάτου, χωρίς ελπίδα διαφυγής. Παγώνουν και περιμένουν το τέλος, χωρίς να νιώθουν.

Κι είχα αποστασιοποιηθεί τόσο απ' τον εαυτό μου που το μόνο που μ' ένοιαζε ήταν να δω τη μορφή του ΜΕΓΑΛΟΥ, εκείνου που έπαιζε μαζί μας σαν να ήμασταν ποντίκια. Ήμουν έτοιμος και να τον χειροκροτήσω, αν είχα λυμένα χέρια. Απογοητεύτηκα.

Είδα να μπαίνει ένας χωλός Γιαχβέ, τόσο ασήμαντος που αν τον έβλεπα να ζητιανεύει έξω απ' την εκκλησία θα ντρεπόμουν να του δώσω ελεημοσύνη. Στηριζόταν σ' ένα μπαστούνι που είχε μια πρησμένη κόκκινη άκρη πάνω. Ίσως κάποτε να ήταν ημιπολύτιμος

λίθος, αλλά απ' τα χρόνια και τη φθορά είχε γίνει σαν βάλανος γεροντικού πέους.

«Ξέρω τι σκέφτεσαι», μου είπε στα ελληνικά ο Ντόναλντ Τζέι, με έντονη αμερικανική προφορά.

«Μηλόπιτα με παγωτό βανίλια», του είπα.

Δεν γέλασε. Δεν περίμενα να έχει χιούμορ. Ήταν πιο μέτριος από τον Άιχμαν. Το κακό πάντα έτσι εκδηλώνεται, κοινότοπα.

«Τι κάνεις, παιδί μου;» είπε στο Μάξιμο.

«Μια χαρά, πατέρα.» Μίλησε σαν να ήταν δουλάκι της σειράς, σαν να είχε αλλάξει προσωπικότητα σ' ένα λεπτό.

«Είναι δύσκολο, το ξέρω, αλλά αξίζει τον κόπο, δεν αξίζει;»

«Αξίζει, πατέρα.»

«Ωραία.»

Ο Ντόναλντ Τζέι έριξε μια γρήγορη ματιά και στους άλλους, στους Φουσκωτούς, στη Λιβία. Δεν τον ένοιαζαν. Γύρισε πάλι σε μένα.

«Ξέρω τι είπες στον εαυτό σου, σαν με είδες: Πώς γίνεται αυτός ο κωλόγερος να ελέγχει τους πάντες; Περίμενες κάποιον εντυπωσιακό, με ωραίο μαύρισμα και δόντια άσπρα, κάποιον καλοστεκούμενο καουμπούι. Τι ήθελες να δεις; Τον Κλιντ Ίστυουντ; Τον Τζον Γουέιν;»

«Τον Λάμπρο Κωνσταντάρα.»

«Ποιον;»

Μόνο η Λιβία γέλασε, αλλά νομίζω ότι είδα μια υποψία χαμόγελου και στο μάτι του Μάξιμου.

«Αστείο μάλλον. Εντάξει, καλό είναι να πεθαίνεις έτσι, δείχνει νοημοσύνη.»

Καθώς μου έλεγε τις βλακειές του θυμήθηκα το κλασικό παράπτωμα κάθε παγίδας θανάτου: Ο κακός αρχίζει το μονόλογο. Οπότε έπρεπε να τον κάνω να συνεχίσει να φλυαρεί. Και μετά θα ερχόταν το ιππικό, ο Σπάιντερμαν, ένας άγγελος, ο Από Μηχανής Θεός, κάτι, κάποιος, να με σώσει.

«Πώς τους ελέγχεις όμως, δεν μου είπες», του πέταξα το δίχτυ κι έπεσε.

Ξεκίνησε να λέει για το χρήμα, ότι αυτό είναι ο ύψιστος και απόλυτος θεός όλων των ανθρώπων. Το χρήμα σε λευκαίνει, λένε στη Βραζιλία. Το ίδιο ισχύει σ' όλο τον κόσμο. Δεν έχει σημασία το

χρώμα σου, η φυλή σου, η εθνικότητα σου, το φύλο σου, τίποτα. Το χρήμα σε κάνει θεό. Κι όλοι θέλουν να γίνουν σαν κι εσένα, θεοί.

Μετά ξεκίνησε να λέει για τον Μάξιμο, αλλά μιλούσε για ν' ακούει εκείνος, όχι εγώ. Κι όσο μιλούσε κατάλαβα ότι δεν ήταν καθόλου ένας κακόμοιρος γέρος με χρήμα. Ήταν κοινωνιοπαθής, ήταν χειριστικός -και περισσότερο έξυπνος απ' όσο νόμιζα. Σε άφηνε να τον υποτιμήσεις, σε έκανε να νομίζεις ότι εσύ τον καθοδηγείς, αλλά όλο αυτό ήταν μέσα στο σχέδιο του. Συνέχιζα να είμαι ποντίκι που νόμιζε ότι επέλεγε ελεύθερα την ποντικοπαγίδα του.

Αλλά δεν ήμουν εγώ το ποντίκι. Ξεκίνησε να λέει, σε τρίτο πρόσωπο, την ιστορία του Μάξιμου. Και δεν ήταν καθόλου ρόδινη.

Πώς το 'σκασε απ' το σπίτι στα δεκαπέντε, όταν έμαθε την αλήθεια. Τον βρήκαν, τον φέρανε πίσω, τον πλακώσανε στα ψυχοφάρμακα, για να μην αυτοκτονήσει. Μετά τους εκβίασε να τον αφήσουν να πάει στο στρατό. Παραλίγο να πεθάνει κι εκεί. Μετά ταξίδεψε, Ιαπωνία να μάθει τέχνες παράξενες, μετά Τασμανία. Τελικά τον έπεισε, τον εξανάγκασε να γυρίσει πίσω.

Αφού τον είχε αφήσει να βασανιστεί, του είπε τι ήθελε από εκείνον, για ν' αποδείξει ότι είναι ικανός, δυνατός, πιστός. Δεν ήταν τίποτα, μόνο μια σφαίρα στο κεφάλι κάποιου που του έμοιαζε.

«Εσύ θα έκανες κάτι διαφορετικό;» μου είπε ο Ντόναλντ Τζέι.
«Κι ο έρωτας;» του είπα.

Μου έδειξε τη Λιβία, αντί να μου απαντήσει. Εκείνη είχε λουφάζει στην καρέκλα της, είχε παραιτηθεί.

«Η αγάπη;» του είπα.

Τον είδα να κοκκινίζει λιγάκι, μια φλέβα στο μάγουλο μάζεψε αίμα για μια στιγμή, το δέρμα των γέρων είναι λεπτό.

«Εκεί δεν λειτούργησε καλά η θεωρία, μικρό σφάλμα. Η μάνα σου ήταν η μόνη που δεν εξαγοράστηκε. Ήταν τζάνκι όταν την προσεγγίσαμε, χαμένη υπόθεση.»

Ο γέρος γύρισε να μιλάει προς τον τοίχο.

«Δεν αντέδρασε φυσιολογικά. Της είπα ότι έχει δίδυμα –κι ότι θέλω ν' αγοράσω το ένα. Θα έβγαζε περισσότερα απ' το δολοφόνο του Κένεντι. Δεν ήθελε. Η μητρική αγάπη», έκανε ειρωνικά ο Ντόναλντ Τζέι.

«Αυτή αναγκαστήκαμε να την εξαπατήσουμε, εξαγοράζοντας όλους τους άλλους, γιατρούς, νοσοκόμους. Έμαθε ότι το ένα παιδί πέθανε στη γέννα, επειδή εκείνη ήταν κακή μάνα, επειδή ήταν πρεζόνι. Η αγάπη δεν είναι αρκετή.»

Καθώς έλεγε αυτά για τη μητέρα μου, που είχα να της μιλήσω τόσα χρόνια, που την άφησα να πεθάνει μόνη, κόντεψα να σπάσω σε όσα κομμάτια μπορείς να σπάσεις. Τη θεωρούσα υπεύθυνη για όσα είχαν συμβεί, αλλά εκείνη ήταν το μεγαλύτερο θύμα. Τη θυμήθηκα να πίνει τα τσάγια μάτσα, τη θυμήθηκα να προσπαθεί να με «κάνει άνθρωπο». Έτσι το έλεγε. Και πίστευε ότι μόνο ένα πράγμα έχει σημασία: Η αγάπη.

Εγώ την έβλεπα σαν τρελή χίπισσα, απολίθωμα του εξήντα. Όλες της οι συμβουλές ήταν σχετικές με την ψυχή μου. Πως πρέπει να μείνω καθαρός, να κάνω διαλογισμό, να πιστεύω στους ανθρώπους, να είμαι καλός άνθρωπος. Αυτό ήταν το θέμα της μ' εμένα: Να είμαι καλός άνθρωπος. Την έγραφα κανονικά κι εξαφανίστηκα. Κι είχε πεθάνει περιμένοντας να πάω να τη δω.

~

Και λίγο πριν σταματήσω να νοιάζομαι, είδα κι άκουσα τον Μάξιμο να βγαίνει απ' τη σκιά όπου είχε κρυφτεί, πατώντας τα πόδια του με δύναμη κάτω, αναπνέοντας σαν ταύρος.

«Είχες πει ότι με πούλησε», έκανε ο Μάξιμος, που πρώτη φορά αντιμιλούσε στον πατέρα του. «Είπες ότι της έδωσες τα λεφτά για να διαλέξει ποιον θα δώσει. Και διάλεξε εμένα.»

Ο Ντόναλντ Τζέι τον έπιασε με το δεξί χέρι απ' τον ώμο, συγκαταβατικά.

«Δεν έχει σημασία αυτό, γιε μου. Συγκεντρώσου. Ήρθε η στιγμή που θα καθορίσει όλη σου τη ζωή. Εσύ επιλέγεις τώρα. Θες να είσαι ξεχωριστός, ένας άνθρωπος που θα ζήσει τη ζωή του στο έπακρο, χωρίς τύψεις κι ενοχές; Θες να γίνεις μεγάλος; Ή προτιμάς να είσαι ένας απ' τους τελευταίους; Σαν αυτούς;»

Έδειξε εμένα και τη Λιβία. Έδειξε τους Φουσκωτούς. Έδειξε τους τοίχους, εννοώντας όλους τους υπάλληλους του μέσου μισθού και του νεοναζί της κατώτερης ευφυΐας.

«Δεν είναι εύκολη επιλογή. Αν ήταν θα το έκαναν όλοι. Υπάρχουν κάποιοι άνθρωποι που ξεχωρίζουν, που επικρατούν. Πώς το κάνουν, ξέρεις; Νομίζεις ότι είναι οι πιο έξυπνοι; Στο ταμείο ανεργίας θα βρεις πολλούς με IQ μεγαλύτερο απ' του Αϊνστάιν. Οι πιο όμορφοι;

Αυτοί που γεννηθήκαν πλούσιοι ή διάσημοι; Πόσους σπουδαίους γιους σπουδαίων γνωρίζεις; Αν είχα μείνει εκεί θα ήμουν μόνο ο γιος του Κέλλογκ. Αλλά το πήγα εκεί που έπρεπε.»

Κατάλαβα ότι ο Μάξιμος βαριόταν. Είχε ακούσει το ίδιο θέμα, την ίδια κατήχηση πάνω από δέκα χιλιάδες φορές. Ο Ντόναλντ Τζέι τα έλεγε για να τ' ακούσουμε κι εμείς. Ήταν το ίδιο ναρκισσιστής όσο κι ο πρώην πρόεδρος των ΗΠΑ.

«Αυτό που κάνει τους ανθρώπους να ξεχωρίζουν είναι η βούληση. Το είχε πει ο Σοπενχάουερ. Η βούληση να πετύχεις. Πρέπει να είσαι αδίστακτος, να μην παίρνεις υπόψη σου τα μικρά κι ανόητα των μικρών κι ανόητων ανθρώπων, πρέπει...»
 «Έλεος», τον έκοψε η Λιβία. «Πόση ώρα θ' ακούμε τις μαλακίες σου;»

Ο γέρος ξαφνιάστηκε. Έβηξε και προχώρησε λιγάκι, χτυπώντας το φαλλικό ραβδί του πιο δυνατά απ' όσο χρειαζόταν.

Ο Μάξιμος με κοιτούσε στα μάτια.

«Σκέφτηκα να το κάνω πιο ενδιαφέρον», είπε ο Ντόναλντ Τζέι κι έβαλε το χέρι στην τσέπη του. «Αν το πράξει κάποιος άλλος είναι σαν να παίρνει εκείνος την ευθύνη. Αλλά και να το κάνεις με πιστόλι δεν είναι αρκετό. Πρέπει να δείξεις αν είσαι ιδιαίτερος άνθρωπος, αν είσαι εκλεκτός... Κι αν αξίζεις την εύνοια μου.»

Έδειξε τι κρατούσε. Ήταν ένα μαχαίρι που είχα ξαναδεί παρόμοιο, το μαχαίρι τελετουργίας και καλλιγραφίας. Ο Σεφ στο εστιατόριο μόνο μ' αυτό έκοβε, κι απαγορευόταν να τ' αγγίζουμε οι κοινοί θνητοί. Ένα Γιοσιχίρο, το γιαπωνέζικο μαχαίρι που το έφτιαχναν σαν κατάνα, το μαχαίρι που δεν έκοβε, αλλά ζωγράφιζε τομές.

«Ήρθε η ώρα», είπε ο γέρος στο Μάξιμο και του έδωσε το μαχαίρι.

Η Λιβία ξεκίνησε να χτυπιέται και να τους φωνάζει ότι είναι όλα λάθος. Παραδόξως ο Ντον Τζέι δεν είπε στους Φουσκωτούς να της κλείσουν το στόμα. Ήθελε να δυσκολέψει τον Μάξιμο, να δει τι αξίζει.

Ο δίδυμος ήρθε και στάθηκε από πάνω μου, ανάμεσα σ' εμένα και στο γέρο. Έσκυψε και με πλησίασε. Πρώτη φορά κοιταζόμασταν από τόσο κοντά, αλλά δεν ήταν μόνο η όψη. Δεν ξέρω αν ήταν μόνο η μυρωδιά. Όχι δεν ήταν ούτε αυτό.

Έτσι όπως βρέθηκε κοντά μου ήταν σαν να είχα νιώσει πάλι ολόκληρος, σαν να είχε βρεθεί αυτό που έχασα όταν βγήκα απ' τη μήτρα.

Η μήτρα είναι ο χαμένος παράδεισος κάθε ανθρώπου. Είναι το μέρος όπου ζει την ωκεάνια απόλαυση. Όμως τη ζει μόνος, σε απόλυτο σολιψισμό. Δεν υπάρχει τίποτα άλλο εκτός από εκείνον. Το σάουντρακ της μήτρας είναι το Ambient 1 του Brian Eno.

Με τα δίδυμα αδέρφια είναι αλλιώς. Μοιράζεσαι τον πρώτο Παράδεισο –και τελευταίο, με κάποιον άλλον. Η εναλλαγή μέρας νύχτας, η μουσική και οι φωνές, η ψυχολογική διάθεση, το φαγητό που τρώει η εγκυμονούσα.

Ο άνθρωπος σχηματίζεται μέσα σ' έναν ζωντανό παράδεισο που επηρεάζεται απ' τα πάντα, ακόμα κι απ' το φεγγάρι.

Εμείς σχηματιστήκαμε κύτταρο προς κύτταρο αγκαλιασμένοι, σαν να ήμασταν ένα σώμα μέσα στο σύμπαν, το μόνο που υπήρχε στο σύμπαν. Ήμασταν συντονισμένοι σαν δυο κουάρκ που ήρθαν σ' επαφή. Όσο μακριά και να τα πας η αλληλεπίδραση συνεχίζεται.

Είχαμε μια ψυχή. Ο Ντον Τζέι την είχε σπάσει στα δύο κι είχε στείλει τη μια στο πουθενά, την άλλη παραπέρα. Αλλά εμείς δεν ήμασταν δύο άνθρωποι, ήμασταν ένας.

Μόνο όταν ξαναβρεθήκαμε σε απόσταση μήτρας καταλάβαμε πόσα είχαμε χάσει, μόνο τότε καταλάβαμε τι έπρεπε να κάνουμε.

Δεν ήταν ο Μάξιμος που κρατούσε το Γιοσιχίρο, μαζί το κρατούσαμε. Πλησιάσαμε τη λεπίδα στο λαιμό. Δεν ήταν ο λαιμός του Ισαάκ, ήταν ο λαιμός μας. Το πρόσωπο μας χαμογέλασε.

Μετά από τόσα χρόνια μοναξιάς και οδύνης ήμασταν πάλι εμείς. Το χέρι μας χάιδεψε τα μαλλιά μας. Συγνώμη, ψιθύρισαν τα χείλη μας. Συγχωρεμένοι, απάντησαν τα χείλη μας.

Οι καρδιές μας συντονίστηκαν στον ίδιο χτύπο, εκείνον της καρδιάς της μάνας, τον ήχο που ακούγαμε όταν ήμασταν στο παράδεισο. Τα πνευμόνια μας ξεκίνησαν ν' αναπνέουν ρυθμικά, όπως ακούγαμε τη δική της ανάσα, όπως ανέπνεε εκείνη.

Ακόμα και μέσα απ' το θάνατο της είχε γυρίσει για να μας ενώσει, για να μας σώσει. Εκείνη είχε θυσιαστεί, εκείνη ήταν το μαύρο πρόβατο, εκείνη ήταν το ελάφι της Αρτέμιδος, εκείνη ήταν το εξιλαστήριο θύμα, αλλά η αγάπη της ήταν μεγαλύτερη από κάθε εξουσία.

Κι απαγγείλαμε, οι συγχωρεμένοι:
*Κι ο θάνατος δεν θα 'χει πια εξουσία.
 Αν και χαμένη αυτή, δεν θα χαθεί η αγάπη της.*

Ο Ντον Τζέι εξοργίστηκε και φώναξε:
 «Γεννηθήτω το θέλημα μου!»

Γυρίσαμε και ζωγραφίσαμε το λαιμό του με το μαχαίρι.
 Χρειάστηκαν μόνο πέντε κοψίματα για να γράψουμε το λογόγραμμα που σημαίνει μητέρα.

Το Γιοσιχίρο ακούστηκε σαν μαλακό πινέλο σε καμβά. Μόνο που το μελάνι δεν ήταν μαύρο.

Ο Ντον Τζέι μας κοίταζε στα μάτια. Πρόλαβε να σκεφτεί, πρόλαβε να καταλάβει τι είχε γίνει. Το μαχαίρι ζωγράφιζε τόσο λεπτές τομές, δεν κατακρεουργούσε, ήταν εργαλείο τέχνης. Μας κοίταζε στα μάτια και βλέπαμε τον αποτροπιασμό του. Το χειρότερο δεν ήταν που τον είχαμε σκοτώσει, το χειρότερο ήταν ότι αψηφήσαμε την εξουσία του, κι ήμασταν οι πρώτοι που το είχαν κάνει. Αυτό τον πόνεσε πιο πολύ απ' το χάραγμα

Έβαλε το δεξί χέρι στο λαιμό, σαν να ήθελε να συγκρατήσει το τέλος. Το αίμα ανέβλυζε μέσα απ' τα δάκτυλα του. Τα μάτια του κοιτούσαν ασκαρδαμυκτί τους φονιάδες του, εμάς.

Ανοιγόκλεισε τα χείλη για να πει κάτι. Ίσως ήθελε να μας καταραστεί. Ίσως να μας συγχωρέσει, αλλά δεν το πιστεύω αυτό. Ο Ντον Τζέι δεν συγχωρεί.

Και συνέχισε να στέκεται εκεί, με το αίμα να τρέχει στο μούσι του και να το βάφει κόκκινο, να τρέχει στο στήθος του, να τρέχει στην κοιλιά του, να τρέχει στ' αρχίδια του.

Αλλά ο γέρος δεν έπεφτε, στεκόταν καλά στο φαλλικό μπαστούνι του.

Και συνέχισε να στέκεται εκεί, να μας κοιτάει στα μάτια με το αίμα του να στραγγίζει. Οι Φουσκωτοί δεν κουνιόντουσαν, θαύμαζαν τη μεταμόρφωση. Εμείς γινόμασταν ένα. Κι ο χρόνος είχε σταθεί.

~

Τα μάγια έσπασε η Λιβία.

Τεντώθηκε, κλώτσησε το μπαστούνι του Ντον Τζέι και είπε:
«Ψόφα, κωλόγερε!»

Ο Τζέι έπεσε.

12.

Η Λιβία το πήρε το εκατομμύριο. Γιατί να το αφήσει; Αυτό που έκανε οδήγησε σε κάτι θετικό για όλους. Εκτός απ' τον γέρο μάλλον. Αλλά μπορεί να 'ταν καλό και για κείνον. Πόσο ακόμα θα βάραινε την ψυχή του;

Ο Μάξιμος δικάστηκε στην Τσεχία. Όταν μαθεύτηκε τι είχε κάνει ο Ντόναλντ Τζαχόβα Κέλλογκ, ότι είχε κλέψει το ένα παιδί και πώς το είχε αναθρέψει, ξεκίνησε παγκόσμιο κίνημα υπέρ των διδύμων. Όλα τα media, οι πάντες, μικροί και μεγάλοι, μιλένιαλς και μπούμερς, άσημοι και influencer, έκαναν πρώτο hashtag το **#freetweens**.

Το δικαστήριο του επέβαλε τη μικρότερη ποινή που μπορούσε, τρία χρόνια φυλάκισης. Λόγω των συνθηκών του δόθηκε το δικαίωμα να εκτίσει την ποινή του σε κατ' οίκον περιορισμό, στο κάστρο του. Τα δυο αδέλφια έμειναν μαζί.

Το τελευταίο άρθρο που πέτυχε η Λιβία στο ίντερνετ, ένα του Der Spiegel, έλεγε για την «ολοκλήρωση των διδύμων». Η αρθρογράφος δεν μπορούσε να καταλάβει πόσο μέσα έπεσε. Η Λιβία ήξερε, γιατί εκείνη το είδε.

Εκείνη τη μέρα, στο μπουντρούμι του κάστρου. Δεν ήταν παραίσθηση, ήταν βέβαιη γι' αυτό. Τα δύο πρόσωπα ενώθηκαν, τα δυο σώματα ενώθηκαν, μ' ένα φως που έβγαινε από μέσα τους. Γι' αυτό ο γέρος δεν μπόρεσε ν' αντιδράσει. Γι' αυτό οι Φουσκωτοί δεν προσπάθησαν να κάνουν τίποτα. Τους είδαν όλοι, όπως τους είδε κι η Λιβία, να ενώνονται σ' ένα ολοκληρωμένο πλατωνικό πλάσμα.

Μαζί σκοτώσανε τον τύραννο, με το ίδιο χέρι.

Κι όταν τον έριξε κάτω, όταν πέθανε, κοίταξαν τη Λιβία. Κατάλαβε ότι δεν υπήρχε χώρος για κανέναν άλλο εκεί μέσα. Ήταν τέλειοι.

Έτσι πήρε το εκατομμύριο.